

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1897

ΑΘΗΝΗΣΙΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ ΠΕΡΡΗ

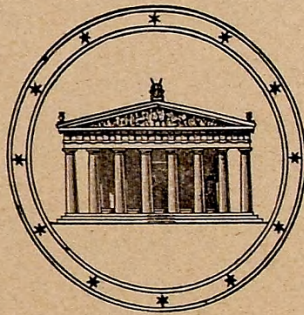
1898

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1897

ΑΘΗΝΗΣΙΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ ΠΕΡΡΗ

1898

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ευεργέται τῆς Ἑταιρείας	Σελ. 3
Διοικητικόν Συμβούλιον τῆς Ἑταιρείας	» 4
Ἐπιτίμιοι ἑταῖροι	» 5
Τακτικοὶ ἑταῖροι.	» 6
Ἐκθεσις τῶν πεπραγμένων τῆς Ἑταιρείας	» 9
Ἀνασκαφαὶ περὶ τὴν Ἀκρόπολιν	10
Ἀνασκαφαὶ παρὰ τὸν Ἰλισόν	» 12, 73
Ἀνασκαφαὶ κατὰ τὸ Ἀσκληπιεῖον	» 12
Ἀνασκαφαὶ κατὰ τὸν ἔξω Κεραμεικόν	» 14
Ἀνασκαφαὶ ἐν τῷ περιδόλῳ τοῦ Ὀλυμπείου	» 14
Ἀνασκαφαὶ ἐν Πειραιεῖ	» 15
Ἀνασκαφαὶ ἐν Σουνίῳ	» 16
Ἀνασκαφαὶ ἐν Ἐλευσίνῃ	» 18, 86, 105
Ἀνασκαφαὶ ἐν Θήβαις	» 18, 94
Ἀνασκαφαὶ ἐν Θέρμῳ τῆς Αἰτωλίας	» 18
Ἀνασκαφαὶ ἐν Ἐρετρῖα	» 21
Ἀνασκαφαὶ κατὰ τὰς Κυκλάδας νήσους	» 23
Ἀνασκαφαὶ ἐν Μυκῆναις	» 24
Ἀνασκαφαὶ ἐν Ἐπιδαύρῳ	» 28
Ἀνασκαφαὶ ἐν Δυκοσοῦρα	» 28
Ἐργασίαι ἐν τῷ Παρθενῶνι	» 28
Ἐργασίαι ἐν τῇ Μονῇ Δαφνίου.	» 29
Ἐργασίαι ἐν Μιστρᾷ	» 29
Ἐκθεσις τοῦ Λογιστοῦ τῆς Ἑταιρείας	» 32
Πίναξ Α' Γενικὸς ἰσολογισμὸς τῆς χρήσεως 1897	» 42
— Ἀνάλυσις τῆς Μερίδος « ἔσοδα καὶ ἔξοδα »	» 44
Πίναξ Β' Ἀπολογισμὸς τῶν ἐσόδων τῆς χρήσεως 1897	» 46
Πίναξ Γ' Ἀπολογισμὸς τῶν ἐξόδων τῆς χρήσεως 1897	» 48
Πίναξ Δ' Κίνησις τοῦ ταμείου κατὰ τὸ ἔτος 1897	» 58
Πίναξ Ε' Πίναξ ἐμφαίνων τὴν περιουσίαν τῆς Ἑταιρείας κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1897	» 59
Πίναξ Ϛ' Γενικὴ ληψοδοσία τοῦ ἔτους 1897	» 64
Ἐκθεσις τῆς Ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπείας	» 66
Τακτικαὶ συνελεύσεις τῶν ἑταίρων.	» 71

ΕΥΕΡΓΕΤΑΙ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΟΘΩΝ
ΤΟ ΕΘΝΙΚΟΝ ΠΑΝΕΡΙΣΤΗΜΙΟΝ
Η ΕΠΙΤΡΟΦΗ ΤΩΝ ΦΙΛΑΡΧΑΙΩΝ
Η ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΣ
Ο ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ
Ο ΔΗΜΟΣ ΠΕΙΡΑΙΕΩΝ
Ο ΔΗΜΟΣ ΕΡΜΟΥΠΟΛΙΤΩΝ ΣΥΡΟΥ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΙΩΝΙΔΗΣ
DUC DE LUYNES
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΠΕΝΑΡΔΑΚΗΣ
ΑΡΟΣΤΟΛΟΣ ΑΡΣΑΚΗΣ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΣΤΟΥΡΝΑΡΗΣ
ΣΙΜΩΝ Γ. ΣΙΝΑΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΩΜΑΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ Χ. ΠΕΤΡΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΡ. ΣΟΥΤΣΟΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΑΚΗΣ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΥΓΓΡΟΣ
ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ
ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΡΑΤΡΩΝ
ΙΩΑΝΝΗΣ Α. ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΛΑΔΟΡΟΥΛΟΣ
HILARION ROUX
ΟΔΥΣΣΕΥΣ ΚΑΙ ΜΕΝΕΛΑΟΣ ΝΕΓΡΕΠΟΝΤΕ
HEINRICH SCHLIEMANN
ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ ΒΑΛΛΙΕΡΗΣ
ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ
ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΧΙΛΛΟΠΟΥΛΟΣ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΗΦΑΙΣΤΙΔΗΣ
ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ
ΣΟΛΩΝ ΧΡΗΣΤΑΚΗ ΖΩΓΡΑΦΟΣ
ΣΤΑΜΑΤΙΟΣ Ι. ΠΡΩΙΟΣ
ΟΘΩΝ Α. ΚΟΝΤΟΣΤΑΥΛΟΣ
ΠΑΥΛΟΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ
BENIAMIN ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΖΑΡΙΦΗΣ
ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΤΣΙΒΑΝΟΠΟΥΛΟΣ
ΧΑΡΙΛΑΟΣ ΤΡΙΚΟΥΡΗΣ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η Α. Β. Υ. Ο ΔΙΑΔΟΧΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ἀντιπρόεδρος

Δ. Τσικανόπουλος

Β' Ἀντιπρόεδρος

Γ. Νικολαΐδης

Γραμματεὺς

Η. Καβδαδίας

Σύμβουλοι

Στ. Ἀνδρόπουλος

Δ. Θεοφανόπουλος

Π. Καρολίδης

Β. Λάκων

Ἰθων Λύδερς

Δ. Ἰακκᾶς

Γ. Μιστριώτης

Ἀντ. Οἰκονόμου

Ἄθως Ῥωμάνος

Ἀνδρ. Σκιᾶς

Βαλ. Στάης

Χρ. Τσουντας

Γ. Τυπάλδος Κοζάκης

ΕΠΙΤΙΜΙΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ

Η Α. Μ. Η ΑΥΤΟΚΡΑΤΕΙΡΑ ΚΑΙ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΦΡΕΙΔΕΡΙΚΟΥ

- Γεώργιος Ἀδέρωφ. Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. R. C. Jebb. Cambridge (England).
Friederich Adler. Berlin. R. Kekulé. Berlin.
Otto Benndorf. Wien. Adolf Kirchhoff. Berlin.
Max Collignon. Paris. Ulrich Köhler. Berlin.
Domenico Comparetti. Firenze. Lucien Magne. Paris.
Alexander Conze. Berlin. Adolph Michaelis. Strassburg.
Θεόδωρος Δηλιγιάννης. Ἀθήνησι. A. S. Murray. London.
Wilhelm Dörpfeld. Ἀθήνησι. Charles Eliot Norton. Cambridge
Joseph Durm. Karlsruhe. U. S. America.
Sir John Evans. London. F. C. Penrose. London.
Paul Foucart. Paris. G. Perrot. Paris.
Adolph Furtwängler. München. W. M. Ramsay. Aberdeen (Scotland).
Ernst Gardner. Cambridge (England). S. Reinach. Paris.
Percy Gardner. Oxford. Rufus R. Richardson. Ἀθήνησι.
B. L. Gildersleeve. Baltimore. U. S. America. Th. D. Seymour. New-Haven.
Will. Watson Goodwin. Cambridge. U. S. America. U. S. America.
Hamdy Bey. Ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ἀνδρέας Συγγρός. Ἀθήνησι.
B. Haussoulier. Paris. Charles Waldstein. Cambridge
L. Heuzey. Paris. (England).
Th. Homolle. Ἀθήνησι. Ulrich v. Wilamowitz - Moellendorff. Berlin.
-

ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1897

Οί έταίροι, ὧν τὰ ὀνόματα εἶνε τυπωμένα διὰ κυρτῶν γραμμάτων, κατέβαλον τὴν συνδρομὴν των ἐπὶ εἰκοσιπενταετίαν, κατ' ἀκολουθίαν εἶνε έταῖροι ἰσόδιοι· οἱ δὲ δι' ἀστερίσκου σημειούμενοι εἶνε έταῖροι καταβαλόντες τὴν συνδρομὴν των ἐκπροθέσμως, μετὰ τὴν λήξιν τοῦ 1897.

Ἀγγελόπουλος Ἀθάνατος Θρ.

Ἀθηνογένης Γ.

Ἀναστασίου Ν.

Ἀνδρόπουλος Στ.

Ἀνέζης Δ.

Ἀντωνιάδης Δ.

Ἀντωνόπουλος Κ.

Ἀραβαντινός Ι.

Βακκᾶς Π.

Βακράτσας Ε.

Βαλαωρίτης Ι.

Βαλλώσης Δ.

Βάσης Σ.

Βάσσης Ἀλέξ.

Βικέλας Δ.

Bissing Fritz.

Βλαστός Κ.

Βούκρας Δ.

Βοῦρος Ζ. Α.

Bourguet Emile

Γαζέπης Γ.

Γεωργακόπουλος Ε.

†Γιαννόπουλος Ἀγησ.

Γιαννούλης Β.

Γκιών Α.

Graef B.

Γρηγοράκης Γ.

Γρηγορίου Ἀπ.

*Δαμβέργης Α.

*Δαμβέργης Ν.

Δάσιος Σ.

Δεμερτζής Α.

Δημητριάδης Χ.

Δήμητσας Μ.

Διγενῆς Μ.

Διπλαράκος Γ.

Dörpfeld W.

†Δουκάκης Σ.

Δουρούτης Ἀθ

Δραγάτσης Ἰάκ.

Δραγούμης Μ.

Δραγούμης Στ.

Δουδουνιώτης Γ.

*Ἐλευθεριάδης Ε.

Ἐλευθεριάδης Σωκρ.

Ἐυαγγελίδης Μ.

Ἐυκλείδης Ἰ.

Ζαήμης Ἀλ.

Ζαχαρίας Δ. Π.

Ζητουνιάτης Π.

Ζυγομαλάς Α.

Ζωγράφος Ἰω.

Θάλης Μ.

Θεοδωρακάκης Στυλ.

Θεοφανόπουλος Δ.

Hiller v. Gärtringen.

Ἰορδανόπουλος Μ.

Judeich Walther

Ἰωαννίδης Π.

Καβδαῖας Π.

Καλαποθάκης Μ.

Καλάρκος Κ.

Καλογερόπουλος Θ.

Κανάκης Π.

*Κανελλίδης Π.

*Καπλάνογλους Κ. Π.

Καράλης Α.

Καραπάνος Κ.

Καρκούλιας Η.

Καρολίδης Π.

Κασδόνης Γ.

Καστριώτης Π.

Κατριβάνος Α.

*Κεφάλας Γ.

Κλοντηρόπουλος Γ.

Κόλλας Δ.

Κολυβάς Α.

†Κοντογιαννάκης Ν.

Κοτσόταυλος Α.

*Κορομάντζος Ε.

Κορομάντζος Θ.

Couve L.

Κουλουμόπουλος Κ.

Κουμανούδης Στ.

Κουρουνώτης Κ.

Κριεζής Ἄντ.

Κύρης Μ.

Κυριακός Κ.

Κωστής Κ. Ν.

Κοινοσταυρινίδης Π.

Λάκωv Β.

Λαμπρινίδης Μ.

Λαμπρόπουλος Α.

Λάππας Ι. Α.

Λάππας Ι. Γ.

Λεβίδης Γ.

Λεονάρδος Β.

Λεονάρδος Α. Δ.

Λόντος Ι.

Λύδερς Ὁθ.

Λυκάκης Ἄλ.

Λύρης Ἴω.

Μαγγιώρος Ἴω.

Μακκᾶς Δ.

Μακκᾶς Κ.

Μακκᾶς Ν.

Μανιάκης Κ.

Μαντζάκος Χ.

Μαρκόπουλος Ἴ.

Μελᾶς Δ.

†Μελᾶς Μ.

Μελισσουργός Γ.

Μιστριώτης Γ.

Milchhöfer Α.

Μπαλάνος Ν.

Μομφερράτος Ἄντ.

Μούσης Ἴ.

Μπαλτῆς Θ.

Μπογιατζόγλους Μ.

Μυλωνᾶς Κ.

Νεγρεπόντης Μ. Μ.

Νικολαΐδης Γ.

Νικολαΐδης Ι.

Νικολαΐδης Λουδ.

Νικολόπουλος Π.

Νικολόπουλος Σ.

Noack Ferd.

Νομικός Α.

Ξανθάκης Π.

Οἰκονόμος Α.

Οἰκονόμος Π.

Παπαδασιλείου Γ.

Παπαδημητρακόπουλος Θ.

Παπαδόπουλος Β.

Παπαναστασίου Π.

Παπαχρήστου Γ.

Πάππος Δ.

Πασχάλης Δ.

Παύχας Γ.
Περρῆς Π.
Περρῆς Σ.

Ras Joseph.
†Ρενιέρης Μ.
Robert K.
Ρωμαίδης Ἄρ.
Ρωμάνος ἸΑθ.

*Σακελλαρόπουλος Σ.
Σεμιτέλος Δ.
Σιμόπουλος Ἰω.
Σκιαδαρέσης Σ.
Σκιᾶς Ἄν.
Σκουζῆς Ἄλ.
Σκουζῆς Κ.
Σκουζῆς Π.
Σκουλούδης Σ.
Στάης Β.
Σωτηριάδης Γ.
Σταυρόπουλος Δ.
Στέφανος Κλών.
Στρέιτ. Στ.
Στρέιτ Γ.
Studniczka F.
Σφακιανᾶκης Π.
*Σωμερίτης Δ.
Τραπάντζαλης Γ.
Τριανταφυλλάκος Ν.

Τρούμπ. Ἐρ.
Τσάτσος Ἰω.
Τσιβανόπουλος Δ.
Τσίλλερ Ἐρ.
Τσούντας Χρ.
Τυπάλδος Κοζάκης Γ.
Τυπάλδος Μπασιάς ἸΑθ.

Fabricius E.
Φεράδης Γ. Λουδ.
*Φιλαδελφεύς Α.
Φίλιος Δ.
Fournier Paul.
*Φωστηρόπουλος Κ.
Φωτίου Ἰω.

Χατζιδάκης Γ.
Χατζιδάκης Ι.
Χρυσανθόπουλος Παν.
†Χωρέμης Ι.

Ψαλτῆρας Γ.

White W. J.
Wide Sam.
Wiegand Theodor.
Wolters P.

Zahn Robert.

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΩΝ

ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

κατὰ τὸ ἔτος 1897

συνταχθεῖσα ὑπὸ τοῦ γραμματέως τῆς Ἐταιρείας Π. Καββαδία καὶ μετὰ ἔγκρισιν τοῦ συμβουλίου ἀναγνωσθεῖσα ἐν τῇ γενικῇ συνελεύσει τῶν ἐταίρων τῇ 11 Ἰανουαρίου 1897.

Κύριοι,

Αἱ δεινὰ περιστάσεις, ἐν αἷς διετέλεσεν ἡ πατρίς κατὰ τὸ λήξαν ἔτος, εὐνόητον εἶνε ὅτι ἐπέδρασαν καὶ ἐπὶ τῶν ἐνεργειῶν τοῦ συμβουλίου πρὸς διοίκησιν τῶν τῆς Ἐταιρείας καὶ ἐπήνεγκον χάλάρωσιν τῶν ἐκτελεστέων ἔργων. Μετὰ δέους προέβαινεν ἕκαστοτε τὸ συμβούλιον εἰς τὰ ἔργα του. Οὔτε τὸ θάρρος καὶ ἡ πρὸς δρᾶσιν ψυχολογικὴ διάθεσις ὑπῆρχεν, οὔτε οἱ ἀναγκαῖοι χρηματικοὶ πόροι ἐφαίνοντο μέχρι τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου ἐπαρκεῖς, διότι τῶν δεινῶν τούτων περιστάσεων ἕνεκεν δὲν διετέθησαν ἅπαντα τὰ ἐκδοθέντα γραμμᾶτια τοῦ λαχείου κατ' ἀκολουθίαν, ἐν ᾧ κατὰ τὸ ἔτος 1896 τὰ ἐκ τοῦ λαχείου καθαρὰ ἔσοδα ἀνῆλθον εἰς δρ. 249,175, κατὰ τὸ λήξαν ἔτος 1897 ἀνῆλθον μόνον εἰς δρ. 179,495. Οὕτω δὲ τὰ ἔσοδα τῆς Ἐταιρείας

ἀνῆλθον εἰς δρ. 393,687 ἀντὶ τῶν προϋπολογισθέντων εἰς δρ. 473,854, τὰ ἔξοδα ὁμῶς ἔνεκα τῆς χαλαρώσεως τῶν ἐργασιῶν, ὡς εἶπομεν, καὶ τῆς παραλείψεως ἄλλων σπουδαίων ἔργων, ἀνῆλθον μόνον εἰς δρ. 326,181. Ὡστε κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἔσχομεν καὶ περίσσευμα δρ. 67,505.

Τὰ ἔξοδα ταῦτα τῆς Ἑταιρείας, ὡς καὶ τὰ ἔσοδα, ἐκτίθενται λεπτομερῶς καὶ ἀναλελυμένως ἐν τῷ ὑπ' ὄψιν ὑμῶν ὑπὸ τοῦ λογιστοῦ τῆς Ἑταιρείας συντεταγμένῳ ἀπολογισμῷ τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1897.

Τῶν παλαιῶν τῆς Ἑταιρείας ἐταίρων κατέβαλον τὴν συνδρομὴν των τοῦ 1897 ἑκατὸν καὶ ἐξήκοντα δύο. Νέοι δὲ ἑταῖροι ἐνεγράφησαν ἑνδεκα, οἵτινες κατέβαλον ὡσαύτως τὴν ἑαυτῶν συνδρομὴν. Μετὰ λύπης δὲ ἀνακοινοῖ ὑμῖν τὸ συμβούλιον, ὅτι κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἀπεβίωσαν οἱ ἑταῖροι Μιχαὴλ Μελάς, Μάρκος Ρενιέρης, Ν. Κοντογιαννάκης, Ἀγησίλαος Γιαννόπουλος, Σ. Δουκάκης καὶ Ι. Χωρέμης.

Ἀνασκαφαὶ ἐτελέσθησαν κατὰ τὸ ἔτος 1897 αἰ ἐξῆς :

Πρώτη ἀνασκαφὴ ἐγένετο ἐν Ἀθήναις, ἡ **περὶ τὴν Ἀκρόπολιν**, συνέχεια τῶν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1896 ἀρξαμένων ἐργασιῶν. «Τὸ πλεῖστον τῆς ἐργασίας ταύτης περιωρίσθη εἰς τὴν ἐκχωμάτωσιν τῶν ἀπὸ τῶν Μακρῶν μέχρι τῆς κατηρειπωμένης ἐκκλησίας τοῦ Σεραφεῖμ χώρου, εἰς τὴν ἀνακάθαρσιν δηλ. τοῦ βράχου ἀπὸ τῶν ἐκ τῆς Ἀκροπόλεως κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ριφθέντων χωμάτων. Ἀνασκαφικαὶ δὲ ἐργασίαι ἐγένοντο κυρίως ἐν τῷ χώρῳ τῷ ὑπὸ τὰς Μακράς, ἔνθα ἡ τὸ ὕδωρ τῆς Κλεψύδρας περικλείουσα μικρὰ ἐκκλησία τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων. Παρὰ τὴν ἐκκλησίαν ταύτην ἀπεκαλύφθη συνέχεια τοῦ καλουμένου Οὐαλεριανείου τείχους. Κατὰ δὲ τὸ δυσμικὸν ταύτης μέρος, ἀκριβῶς ὑπὸ τὰς Μακράς, ἀπεκαλύφθη ἀρχαῖον οἰκοδόμημα, ὅπερ, διακοπειῶν τῶν ἀνασκαφῶν ἀπὸ τοῦ μηνὸς Σεπτεμβρίου, δὲν κατωρθώθη νὰ ἐξακριβωθῇ ἂν ὄντως εἶνε οἰκοδόμημα ἢ μήπως εἶνε τείχος, ὅπερ τὸ πάλαι περιέκλειε τὸ ὕδωρ τῆς Κλεψύδρας καὶ οὕτω συνέδεε τὴν Κλεψύδραν μετὰ τῆς Ἀκροπόλεως.

» Ἐντὸς τοῦ ἀρχαίου τούτου οἰκοδομήματος εὐρέθη σπουδαιοτάτη ἐπιγραφή, ἐκ τῆς Ἀκροπόλεως προφανῶς καταπεσοῦσα, ἣτις καὶ ἄλλα, λίαν ἐνδιαφέροντα, διδάσκει ἡμᾶς καὶ εἰς τὴν λύσιν τοῦ πολυθρυλήτου ζητήματος περὶ τῶν χρόνων τῆς οἰκοδομῆς τοῦ ναοῦ τῆς Ἀπτέρου Νίκης συμβάλλεται. Ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης, καθ' ὃν τρόπον συνεπληρώσαμεν τὸ ἐλλείπον αὐτῆς κείμενον καὶ ἠρμηνεύσαμεν αὐτὴν ἐν τῷ ἐκδοθέντι ἤδη τελευταίῳ τεύχει τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος (1897, σ. 173 κ. ἐ.), μανθάνομεν ὅτι ὁ ἐπὶ τοῦ Κίμωνείου πύργου περικαλλῆς ναὸς τῆς Ἀπτέρου Νίκης ἠκοδομήθη οὐχὶ ἐπὶ Κίμωνος, ὡς ὑπότινων ἐπιστεύετο, ἀλλ' ἐπὶ Περικλέους, οὐχὶ ὁμως καθ' ὃν χρόνον ἠκοδομοῦντο τὰ Προπύλαια, ὡς πολλοὶ ἰσχυρίζοντο, ἀλλὰ κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους τῆς τοῦ Περικλέους ἀρχῆς, καθ' οὓς χρόνους ἠκοδομεῖτο ὁ Παρθενών. Ἀρχιτέκτων δὲ τοῦ ναοῦ τούτου ἦτο ὁ Καλλικράτης, ὁ σὺν τῷ Ἰκτίνῳ ἀρχιτέκτων τοῦ Παρθενῶνος. Ἐν τῷ χώρῳ δὲ ἐν ᾧ ἠκοδομήθη ὁ ναὸς τῆς Νίκης ὑπῆρχεν ἱερὸν τῆς θεᾶς ταύτης, ὅπερ θὰ εἶχον καταστρέψει οἱ Πέρσαι, εἰσελάσαντες εἰς τὴν Ἀκρόπολιν καὶ ὅπερ προχειρώς, ὡς φαίνεται, εἶχον ἐπισκευάσει οἱ Ἀθηναῖοι, ἐπιστρέψαντες ἐκ Σαλαμῖνος εἰς τὴν ἑαυτῶν πόλιν. Σπουδαῖα δὲ πορίσματα συναγομέν ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης καὶ ὡς πρὸς τὴν κατασκευὴν τῶν δημοσίων ἔργων ἐν Ἀθήναις. Κατὰ τὴν ἐπιγραφὴν δηλ. ταύτην, ὡς ἄν τις ἐπρόκειτο περὶ ἐκτελέσεως μικροῦ καὶ εὐτελοῦς ἔργου, ὁ δῆμος ὤριζε τὸν ἀρχιτέκτονα, ὅστις ἔμελλε νὰ συντάξῃ τὰς συγγραφὰς (τὸ σχέδιον καὶ τοὺς ὄρους τῶν ὑποχρεώσεων) καὶ ἀνέθετε τὴν ἐκμίσθωσιν τοῦ ἔργου εἰς τοὺς δέκα πωλητὰς, οἵτινες ἐξέμισθονον τοῦτο ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, ὡς ἄλλοθεν εἶνε γνωστόν· ὡς ἄν τις δὲ ἐπρόκειτο περὶ κατασκευῆς μεγάλου καὶ πολυδαπάνου ἔργου, ὁ δῆμος ὤριζεν ὡσαύτως τὸν ἀρχιτέκτονα, συγχρόνως ὁμως ἐξέλεγε καὶ τριμελῆ ἐπιτροπὴν ἐκ μελῶν τῆς Βουλῆς, ἣτις ἐλάμβανε μέρος εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ ἀρχιτέκτονος σύνταξιν τῶν περὶ τοῦ οἰκοδομήματος συγγραφῶν καὶ ἀκολούθως ἐξέθετε τὸ ἔργον εἰς μειοδοσίαν· δὲν εἶχε δικαίωμα ὁμως ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη νὰ προβῇ εἰς τὴν ἐκμίσθωσιν, ἀλλὰ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς μειοδοσίας ὤφειλε νὰ ὑποβάλλῃ εἰς τὴν Βουλὴν, αὕτη δὲ νὰ

είσαγάγη τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸν δῆμον, ὅστις, ὡς φαίνεται, διεφύλαττεν ἑαυτῷ τὸ δικαίωμα τῆς ἐγκρίσεως τῆς μειοδοσίας καὶ κατακυρώσεως τῶν ἔργων.

Ἐν ταῖς αὐταῖς ἀνασκαφαῖς εὐρέθη καὶ ἄλλη ἐπιγραφή σπουδαία ὑπὸ ἱστορικὴν ἔποψιν, εὐρέθη δηλ. ψήφισμα τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων, ὅπερ ἐξεδόθη κατὰ πρότασιν τοῦ Ἀλκιβιάδου, αὐτοῦ τοῦ περιωνύμου Ἀλκιβιάδου τοῦ στρατηγικωτάτου ἀληθῶς ἐκείνου ἀνδρὸς ἀλλὰ παραδόξου καὶ ἀλλοπροσάλλου, ὅστις διὰ τῆς διαγωγῆς του ἐγένετο ἀφορμὴ τῆς δυστυχίας τῆς πατρίδος του καὶ τοῦ ἰδίου ἑαυτοῦ ὀλέθρου. Διὰ τοῦ ψηφίσματος τούτου, δι' οὗ κυροῦνται συνθηκαὶ συναφθεῖσαι ὑπὸ τῶν στρατηγῶν τῶν Ἀθηναίων πρὸς τοὺς ἐν Δαφνοῦντι τῆς Ἰωνίας Κλαζομενίους, διασαφηνίζεται ἀσάφειά τις ἢ, κυρίως εἰπεῖν, πληροῦται χάσμα τι, ὅπερ ἐνυπάρχει ἐν τοῖς ὑπὸ τοῦ Θουκυδίδου ἱστορουμένοις περὶ τῆς ἐν ἔτει 411 π. Χ. ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων ἀποστασίας τῶν Κλαζομενίων (ἴδε Ἀρχαιολογικὴν Ἐφημερίδα 1888, σ. 1 κ. ἔ).

» Περὶ ἄλλων τινῶν πορισμάτων τῆς ἀνασκαφῆς ταύτης ὡς πρὸς τὴν τοπογραφίαν τοῦ ἀνασκαφέντος ἐκείνου χώρου, δὲν δυνάμεθα νὰ πραγματευθῶμεν ἐνταῦθα, διότι τοιαύτη πραγματεία ἀνευ τοπογραφικοῦ σχεδίου εἶνε ἀκατάληπτος » [Π. Κ6δ].

Δευτέρα ἐν Ἀθήναις ἀνασκαφὴ ἐγένετο **παρὰ τὸν Ἰλισόν**, κατὰ τὸ Βατραχονῆσι, ὑπὸ τοῦ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ συμβουλίου ἐφόρου ἀρχαιοτήτων Ἀνδρέου Σκιαῖ, περὶ ἧς ἴδε ἔκθεσιν ἐν τῷ τέλει τῶν Πρακτικῶν τούτων μετὰ σχεδιογραφήματος συνταχθέντος ὑπὸ τοῦ παρὰ τῇ Ἐταιρείᾳ ἀρχιτέκτονος ἐφόρου Ἀλ. Λυκάκη.

Τρίτη σκαφικὴ ἐργασία ἐγένετο ἐν τῷ χώρῳ τῷ ὑπὸ τὴν Ἀκρόπολιν, **κατὰ τὸ Ἀσκληπιεῖον**, ὑπὸ τοῦ ἐφόρου ἀρχαιοτήτων παρὰ τῇ Ἐταιρείᾳ Γ. Σωτηριάδου, ὅστις ἀνακοινῶν περὶ τῶν ἐργασιῶν τούτων τὰ ἑξῆς :

» Κατὰ Ἰανουάριον καὶ Φεβρουάριον, ἀκολούθως δὲ πάλιν κατὰ Μάιον καὶ Ἰούνιον ἡσχολήθη ἐντολῇ τοῦ Συμβουλίου ἐν τῷ Ἀσκληπιεῖφ καὶ ἐν τῷ Διονυσιακῷ θεάτρῳ εἰς ἐργασίας, ἀπο-

βλεπούσας εἰς τὴν διὰ σκαφῆς ἐνιαχοῦ ἐξερεύνησιν τοῦ χώρου ἐκεῖνου, εἰς τὴν συντήρησιν τῶν ἐρειπίων καὶ εἰς τακτοποιήσιν καὶ διερεύνησιν τῶν φύρδην μίγδην κατακειμένων ἐνεπιγράφων λίθων καὶ ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν.

» Ἐν τῷ Ἀσκληπιείῳ ἐκαθαρίσθη ἡ στοὰ ἡ πρὸ τῆς ἀνατολικῆς κρήνης καὶ ἀπεκαλύφθη δι' ἀνασκαφῆς τὸ πρὸς τὴν ἀνατολικὴν γωνίαν ἔδαφος, ἔνθα εὐρέθησαν νῦν σωζόμεναι καὶ πλάκες τοῦ ἀρχαίου δαπέδου. Ἐπεχώσθη δὲ καὶ ἐξωμαλίσθη πᾶν τὸ πρὸ τοῦ μετώπου αὐτῆς ὑπὸ τῶν λιμναζόντων ὀμβρίων ὑδάτων ἢ τῶν τῆς κρήνης ἐλῶδες καθιστάμενον ἔδαφος, μετακινήντων τῶν σωρηδῶν κατακειμένων ὀγκωδῶν λίθων.

» Ἐκαθαρίσθη πᾶν τὸ ἔδαφος τῶν, ὡς κατοικιῶν ἱερέων θεωρουμένων, παρὰ τὴν δυτικωτέραν κρήνην κειμένων κατασκευῶν καὶ ἐτακτοποιήθη τὸ μέγα πλῆθος τῶν κατεσπαρμένων ἐνταῦθα ἐνεπιγράφων λίθων καὶ συντριμμάτων γλυπτῶν καὶ ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν. Ὁμοίως καὶ ἡ πρὸ τῶν οἰκημάτων τούτων στοὰ, ἐπιχωσθέντων τῶν βόθρων.

» Ἡ αὐτὴ ἐργασία ἔγινε καὶ εἰς πάντας τοὺς λοιποὺς τοίχους τῶν παντοίων κτιρίων τοῦ ἱεροῦ διὰ τακτοποιήσεως τῶν μετακινήντων λίθων κατὰ τὴν πρώτην ἔτι πρὸ εἰκοσαετίας αὐτόθι ἀνασκαφῆν καὶ ἐξασφαλίσσεως σπουδαίων λειψάνων ἀρχαιοτέρων τοῦ Ἀσκληπιείου οἰκοδομῶν, οἷα εἶνε τὰ τειχία μυκηναίας κατασκευῆς.

» Κατεσκευάσθη μεγάλη λιθίνη κλίμαξ πρὸς εὐκόλον συγκοινωνίαν μεταξὺ τοῦ Διονυσιακοῦ θεάτρου καὶ τοῦ Ἀσκληπιείου ἐκεῖ ἔνθα πρότερον βαθὺ καὶ ἐπικίνδυνον ὄρυγμα ὑπῆρχε μεταξὺ δύο ἀναλημμάτων ἀρχαίων, ἐπ' αὐτῆς τῆς ἀρχαίας ὁδοῦ, ἣν ὁ Πausanias ἀπὸ τοῦ διαζώματος τοῦ θεάτρου διὰ τοῦ Ἀσκληπιείου περιγράφει φέρουσαν.

» Ἐξήτάσθη ἐν μέρει ἡ μεσαιωνικὴ δεξαμενὴ ἡ δεχομένη τὸ ὕδωρ τῆς ἐνταῦθα ἀρχαίας κρήνης καὶ εὐρέθησαν ἐμφυλοδομημένοι εἰς τὸν πρὸς τὸν βράχον τοῖχον αὐτῆς συντριμματα ἀρχαίων ἐνεπιγράφων λίθων καὶ γλυπτῶν.

» Ἐν δὲ τῷ Διονυσιακῷ θεάτρῳ ἐξερριζώθησαν τὰ μεταξὺ τῶν λίθων τῶν ἐδωλίων φυτὰ, ἐτακτοποιήθησαν τὰ ὑπὸ τῶν

βροχῶν ὑποσκαφέντα ἢ ἄλλως μετακινήθεντα ἐδώλια καὶ ἡνοίχθησαν χάνδακες πρὸς ἐκροήν τῶν ὀμβρίων ὑδάτων, τὰ ὅποια κατέκλυζον πρὶν τὴν ὀρχήστραν, πληροῦντα αὐτὴν καὶ τὸ κατώτερον μέρος τοῦ κοίλου τοῦ θεάτρου χωμάτων καὶ χαλίκων».

[Γεώργιος Σωτηριάδης].

Τετάρτη ἀνασκαφὴ ἐν Ἀθήναις ἐγένετο κατὰ τὸν ἔξω **Κεραμεικὸν** ὑπὸ τοῦ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ συμβουλίου Ἀντ. Οἰκονόμου ἐπιστατοῦντος κατ' ἀρχὰς μὲν τοῦ Ἀν. Οἰκονόμου, ὕστερον δὲ τοῦ Κ. Κοντοπούλου. Διὰ τῆς ἀνασκαφῆς ταύτης ἐπερατώθησαν αἱ ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους ἀρξάμεναι ἐκεῖ ἀνασκαφαὶ ἐν ἰδιωτικοῖς τισιν οἰκοπέδοις· ἐπεχώσθη δὲ ἐκ νέου ὁ ἀνασκαφεὶς χώρος καὶ οὕτω παρεδόθη οὗτος τοῖς ἰδιοκτῆταις, κατὰ τὰ συμπεφωνημένα, ἐν τῇ πρὸ τῶν ἀνασκαφῶν μορφῇ αὐτοῦ.

Πέμπτη δὲ ἀνασκαφὴ ἤρξατο ἐν Ἀθήναις, λήγοντος τοῦ ἔτους ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ **Ὀλυμπίου**, ἀφ' οὗ προηγουμένως αἰτήσῃ τῆς Ἑταιρείας καὶ διαταγῇ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν κατωρθώθη νὰ κατεδαφισθῶσι τὰ δύο ἐκεῖνα ἐντὸς τοῦ περιβόλου ἀπὸ ἐτῶν κατασκευασθέντα καφενεῖα. Τὰς ἀνασκαφὰς ταύτας διευθύνει ὁ ἐκ τῶν ἀντιπροέδρων τοῦ συμβουλίου Γ. Νικολαΐδης, ὅστις ἀνακοινοῖ περὶ αὐτῶν τὰ ἐξῆς :

» Τρίτην ταύτην φορὰν ἡ ἡμετέρα Ἑταιρεία ἐπιχειρεῖ ἀνασκαφὴν ἐν τῷ ἐνταῦθα ἱερῷ τοῦ Ὀλυμπίου Διός (1), σκοπὸν ἔχουσα πρῶτον μὲν τὴν ἐξασφάλισιν καὶ τὴν εὐπρεπεῖα καὶ διδακτικὴν παράστασιν τῶν ἐν αὐτῷ λειψάνων τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου τῶν ἐν Ἑλλάδι μνημείων, δεύτερον δὲ τὴν κατὰ τὸ ἐφικτὸν διαφώτισιν τῆς ἱστορίας τοῦ μυστηριώδους τούτου ἱεροῦ, ἱστορίας ἐφ' ὅλου τοῦ βίου τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος ἐκτεινομένης ἀπὸ Δευκαλίωνος μέχρις Ἀδριανοῦ.

» Ἐν τῷ ἔτει τούτῳ ἡ σκαφὴ ἤρξατο τῇ 17ῃ Νοεμβρίου καὶ ἔληξε τῇ 20ῃ Δεκεμβρίου, περιορισθεῖσα κυρίως ἐν τῇ ἐξετάσει τοῦ δι' ἀντηρίδων τοίχου τοῦ περιβόλου, τῶν πλευρῶν Μεσημ-

(1) Τὸ πρῶτον ἐν ἔτει 1861 (ἴδε Ἀρχ. Ἐφημ. 1862 Τεύχ. Β'), τὸ δευτέρον ἐν ἔτει 1885 (ἴδε Πρακτικὰ 1886, σελ. 13).

βρινῆς καὶ Ἀνατολικῆς, τῶν μᾶλλον κατεστραμμένων οὐχὶ ὑπὸ τοῦ χρόνου ἀλλ' ὑπὸ χειρῶν ἀνθρωπίνων. Καίτοι δὲ πολλαὶ σειραὶ ἢ δόμοι λίθων ἐνιαχοῦ ἀφηρέθησαν, ἢ μέχρι τοῦδε σαφῆ δεικνύει ὅτι ἡ ἀρπαγὴ δὲν ἔφθασε μέχρι τῶν θεμελίων, ἀλλ' ὅτι ὑπεράνω αὐτῶν σώζονται ἔτι σειραὶ λίθων, ἐφ' ὧν εὐχερῆς ἔσται ἡ ἀνοικοδόμησις τοῦ κατεστραμμένου μέρους.

» Κατὰ δὲ τὴν Δυτικὴν ἔσχατιάν τοῦ περιβόλου τὴν ἐν τῷ κτήματι τῆς οἰκογενείας Μακρυγιάννη περιεχομένην, οὐδὲν ἐπεχειρήσαμεν, ὥστε ἀγνοοῦμεν, ἂν ἐκεῖ σώζονται ἴχνη τοῦ τοίχου τοῦ περιβόλου ἢ καὶ εἰσόδου εἰς τὸν περίβολον. Ταῦτα γνωσθήσονται ὅταν ἀνοιχθῆ ἡ πρὸ πολλοῦ ἐγκεχαραγμένη λεωφόρος, ἣτις ἀφήσιν ἐλευθέραν ἄπασαν τὴν Δυτικὴν τοῦ περιβόλου πλευράν. Κατ' ἐμὲ ἐνταῦθα ἦν ἡ εἰς τὸν περίβολον τοῦ ἱεροῦ εἰσόδος, ὡς οὔσης νεωτέρας τὴν κατασκευὴν καὶ ἀναξίας τοῦ Ὀλυμπιεῖου τῆς κατὰ τὴν Βόρειον πλευράν μετὰ προπύλου ἀνακαλυφθείσης κατὰ τὴν δευτέραν ἀνασκαφὴν τῆς ἡμετέρας Ἐταιρείας.

» Ἐκ τῆς ἀνιχνευτικῆς δὲ περὶ τὸν ναὸν γενομένης σκαφῆς προέκυψεν ἡ ἀνακάλυψις τῆς Βορειοδυτικῆς γωνίας τοῦ ναοῦ ἢ μᾶλλον τῆς κρηπίδος τῆς ὑποβασταζούσης τὰς δύο ἐκ πώρου ἐξωτερικὰς κατωτέρας βαθμίδας τὰς περὶ τὸν ὅλον ναὸν περιθεούσας. Τὴν ἀνωτάτην δὲ τρίτην βαθμίδα ἐσχημάτιζεν ἡ μαρμαρινὴ τοῦ στυλοβάτου παχεῖα πλάξ, ὡς φαίνεται ὑπὸ τοὺς ἐξωτερικοὺς σωζομένους κίονας ἐκατέρωθεν τῆς Νοτιοανατολικῆς γωνίας τοῦ ναοῦ. Ὡς δὲ ἡ ἐκ μαρμάρου βαθμὶς οὕτω καὶ αἱ δύο ἐκ πώρου ἔφερον ἐπὶ τῆς κάτω ἔσχατιᾶς ἐκάστη δύο ταινίας ὀριζοντίως λελαξευμένας καθ' ὅλην τὴν περιφέρειαν τοῦ ναοῦ. Τοῦτο εἰκάζω ἐκ τοῦ εὐρεθέντος τεμαχίου πωρίνης βαθμίδος κατὰ τὴν Δυτικὴν τοῦ ναοῦ πλευράν πρὸς τῇ Βορειοδυτικῇ γωνίᾳ.

» Ἐκ τῆς ἀνακαλύψεως δὲ τῆς εἰρημένης γωνίας φαίνεται ἀναμφισβητήτως πλέον ὅτι ὁ ναὸς οὗτος εἶχεν ὀκτῶ μὲν κίονας κατὰ πλάτος, εἴκοσι δὲ κατὰ μῆκος, τῶν γωνιαίων κίωνων δις μετρούμενων ».

[Γ. Νικολαΐδης]

Ἔκτη ἀνασκαφὴ ἐγένετο ἐν **Πειραιεῖ** διὰ τοῦ ἐφορεύοντος

τῶν ἐκεῖ ἀρχαιοτήτων καθηγητοῦ Ἰακ. Δραγάτση. Ἐξηρευνήθη ὑπὸ τούτου διὰ σκαφῆς περίεργον κατασκευάσμα ἐν τῷ βράχῳ τῷ κατὰ τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τοῦ λόφου τῆς Μουνουχίας, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἀπεκαλύφθησαν πρὸς τοῖς ἄλλοις ψηφιδωτὰ ἐδάφη εἰκονίζοντα τὸ μὲν τέθριππον, ἐφ' οὗ ἐπιβαίνει νεανίας, τὸ δὲ τὴν Σκύλλαν μετὰ ἰχθύος, καὶ εὐρέθη λίθινος βωμὸς Ἀπάλλωτος Ἀποτροπαίου κατὰ τὴν ἐν αὐτῷ ἐπιγραφὴν. Κατὰ τὴν πρὸς τὴν Ἐταιρείαν ἔκθεσιν τοῦ Δραγάτση «διὰ τοῦ κατασκευάσματος τούτου λύεται ἀκριβῶς τὸ ζήτημα τῆς θέσεως τοῦ Σηραγγίου, ὅπερ ἀπὸ ἄλλοις ἀλλαγῶν, καὶ ἐπὶ τῆς Ἀκτῆς καὶ ἐν Φρεαττοῖ καὶ ἐπὶ τοῦ λόφου τῆς Μουνουχίας, ἐζητήθη καὶ ἀορίστως ἐτίθητο. Ἐν τῷ κατασκευάσματι τούτῳ ἔχομεν τὸ ἐν Σηραγγίῳ βαλανεῖον τοῦ Ἰσαίου καὶ αὐτὸ τὸ Σηράγγιον, ὅπερ κατὰ Φώτιον εἶνε τόπος Πειραιῶς κτισθεὶς ὑπὸ Σηράγγου καὶ ἠρῶν ἐν αὐτῷ, καὶ ἐν φῶ, κατὰ Ἡσύχιον, οἱ κακοῦργοι ἐκρύπτοντο». Ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ καθηγητοῦ ἐγένετο καὶ ἄλλη σκαφικὴ ἐργασία ἐν Πειραιεῖ, ἤρξατο δηλ. ὁ καθαρισμὸς καὶ ἄλλου ὑπογείου ὀρύγματος, τοῦ κατὰ τὴν δυτικὴν πλευρὰν τοῦ λόφου τῆς Μουνουχίας, ὃ εἶνε γνωστὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα σπηλιὰ τῆς Ἀρετούσης. Ἡ ἐκκαθάρισις τοῦ ὀρύγματος τούτου προὐχώρησεν ἤδη μέχρι 62 μέτρων βάθους. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι μόνον ὅταν ἐκκαθαρισθῇ ὁλόκληρον τὸ ὀρυγμα θὰ φανῇ ποῦ ἄγει τοῦτο καὶ τίς ἴσως ὁ προορισμὸς του.

Ἐβδόμη ἀνασκαφὴ ἐγένετο ἐν **Σουνίῳ** ὑπὸ τοῦ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου ἐφόρου ἀρχαιοτήτων Βαλερίου Στάη, ὅστις ἀνακοινεῖ περὶ τῶν ἀνασκαφῶν τούτων τάδε:

» Αἱ ἐργασίαι πρὸς ἐκκαθάρισιν καὶ ἀνασκαφὴν τοῦ ἐν Σουνίῳ ναοῦ ἤρξαντο κατὰ τὸ τελευταῖον δεκαπενθήμερον τοῦ μηνὸς Αὐγούστου π. ἔ. καὶ διεκόπησαν τὴν α' Σεπτεμβρίου, συνεπιέξ ἀποφάσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐταιρείας, ληφθείσης γενικῶς διὰ πάσας τὰς ἀνασκαφικὰς αὐτῆς ἐργασίας.

» Κυρίως δὲ μίαν ἐβδομάδα ἐγένετο ἐργασία ὅπως δῆποτε καλὴ τοῦτο δὲ ἔνεκεν ἐλλείψεως ἐργατῶν.

» Σκοπὸς τῆς ἐρέυνης ταύτης ἦτο ἡ δι' ἀνασκαφῆς ἀπομά-

κρυνσις τῶν ἐρειπίων τοῦ ναοῦ ἀπὸ τῆς ἀρκτικῆς καὶ δυτικῆς αὐτοῦ πλευρᾶς, ὀπότεν αἱ ὑπὸ τοῦ κ. Dörpfeld κατὰ τὸ 1884 (Mitth. d. D. Inst. 1884 σελ. 324 καὶ ἐξ.) ἐνεργηθεῖσαι ἀνασκαφαὶ ἐλάχιστα τῶν κατακλυζόντων αὐτὰς ἐρειπίων ἀπεμάκρυναν, ἔνεκεν ἐλλείψεως καταλλήλων μηχανημάτων. Ἡ ἐργασία ἡμῶν αὕτη, ἐκτὸς τοῦ καθαρισμοῦ τοῦ ναοῦ, ὅστις οὕτω θὰ προσελάμβανε νέον κάλλος, ἐπηγγέλλετο καὶ τὴν ἀνεύρεσιν μελῶν τοῦ ναοῦ ἀξίων λόγου, ὠρισμένως δὲ τὴν ἀποκάλυψιν πλακῶν ἐκ τῆς ζυφοφόρου τῆς βορ. τοῦ ναοῦ πλευρᾶς, αἵτινες θὰ κεῖνται πάντως ὑπὸ τὰ ἐρείπια.

» Κατὰ τὸ βραχὺ τοῦτο διάστημα τῶν ἐργασιῶν ἡμῶν ἐκαθάρισθη μέρος τῆς ἀρκτικῆς πλευρᾶς τοῦ ναοῦ εἰς μῆκος 12 μέτρων ἀπὸ τῆς Βορειοανατολικῆς γωνίας τοῦ πωρίνου κρηπιδώματος τοῦ σωζομένου κατὰ τὴν Βορειοδυτικὴν κυρίως γωνίαν τοῦ ναοῦ εἰς ὕψος 8 μέτρων καὶ ἐν καλῇ σχετικῶς καταστάσει. Ἀπεκαλύφθησαν, δέ, ὡς εἰκός, ἀξιόλογα τοῦ ναοῦ μέλη, ἰδίᾳ τοῦ ἐπιστυλίου. Ἄλλὰ καὶ ἐκ τοῦ γλυπτοῦ κόσμου τοῦ ναοῦ ἀνευρέθησαν, ὡς ἀνεμένετο, ἀξιολογώτατα λείψανα, ὧν τὸ μᾶλλον σπουδαῖον, εἶνε τὸ ἡμισυ πλακὸς ἐκ Παρίου λίθου, ἀποτελούσης μέρος τῆς ζυφοφόρου τοῦ ναοῦ καὶ εἰκονίζουσης Γίγαντα ἡμικείμενον· ἡ πλάξ ἔχει διαστάσεις $0,60 \times 0,62$ (αἱ ὀλικαὶ διαστάσεις τῶν πλακῶν τῆς ζυφοφόρου εἶχον ὕψος 0,82, μῆκος δὲ διάφορον). Εἶνε δ' αὕτη ἡ κάλλιον διατηρουμένη πασῶν τῶν περισωθεισῶν, τῶν ὑπὸ τοῦ Fabricius (Mittheilungen 1884) δημοσιευθεισῶν. Ἀνήκει δὲ πάντως εἰς τὴν βορείαν πλευρὰν τοῦ ναοῦ, ἥτις ἐκοσμεῖτο ὑπὸ Γίγαντομαχίας. Ὁ εἰκονιζόμενος Γίγας εἶνε γυμνός, φέρει κράνος καὶ ἀσπίδα· παρίσταται δὲ παλαίων μὲν ἔτι ἐν τῇ μέχρῃ, ἀλλ' ἠττώμενος. Ὁ Γίγας ἔχει μορφήν ἀνθρωπίνην ἐντελῶς, ὅπως κατὰ τὴν περίοδον ταύτην τῆς τέχνης εἶθιστο νὰ εἰκονίζωνται οἱ γίγαντες, σώζεται δὲ τὸ ἄνω τοῦ σώματος αὐτοῦ μέχρι τῆς ὀσφύος. Κατὰ τὸ κράνος καὶ τὴν ἀσπίδα διακρίνονται ὀπαὶ μικραὶ, χρησιμεύσασαι πρὸς ἔνθεσιν χαλκῶν ἐξαρτημάτων τῆς πανοπλίας. Ἡ ἐργασία τοῦ ἀναγλύφου εἶνε ἐξαισία, παρέχουσα ἡμῖν ἀσφαλὲς κριτήριον τῆς χρονολογίας τοῦ ναοῦ, ὅστις πάντως ἀνφοδομήθη κατὰ τοὺς χρόνους

τῆς ἀκμῆς τῆς τέχνης, καθ' οὓς δηλ. ἐν Ἀθήναις ἠγείρετο ὁ Παρθενῶν καὶ τὸ καλούμενον Θησεῖον, ὧν κατὰ Dörpfeld ὁ ἐν Σουνίῳ ναὸς οὗτος τῆς Ἀθηνᾶς τυγχάνει κατὰ τι νεώτερος. Πρὸς τούτοις ἀνευρέθησαν καὶ νεμάχιά τινα ἀναθηματικῶν εἰδωλίων καὶ ἐπιγραφῶν, ἄχρηστα ὅμως διὰ τὴν πολλὴν φθορὰν αὐτῶν. Αἱ ἐργασίαι ἐν τῷ ναῷ τοῦ Σουνίου, ἐὰν ἐπαναληφθῶσι, καὶ δέον νὰ γίνῃ τοῦτο λίαν συντόμως, θὰ φέρωσιν εἰς φῶς μεταξὺ ἄλλων πάντως καὶ λείψανα τοῦ παρίνου ναοῦ, τοῦ, ὡς γνωστόν, ὑπὸ τὸν σωζόμενον κειμένου καὶ ὑπὸ τῶν Περσῶν καέντος, ὅπως πιθανώτατα καὶ ἀναθήματα τῆς προπερσικῆς ταύτης χρονικῆς περιόδου, καθόσον ὁ περίβολος τοῦ ναοῦ ἔχει τεχνητὴν ἐπίχωσην πολλαχοῦ λίαν βαθεῖαν. Ὑποθέτομεν δὲ ὅτι θὰ συνέβῃ καὶ ἐκεῖ ὅ,τι καὶ ἐν Ἀκροπόλει, ἐνθα, ὡς γνωστόν, ἐπεχώσθησαν τὰ συντρίμματα, τὰ ἐκ τῆς Περσικῆς εἰσβολῆς.

» Ἐν τέλει σημειούμεθα ὅτι καὶ κατὰ τὴν εἴσοδον τοῦ περιβόλου, ἐνθα ἰκανὰ σώζονται ἐρείπια τῶν προφυλαίων, ἐκάμαμεν μικρὰν ἀνασκαφὴν ἢ μᾶλλον ἐκκαθάρισιν, καὶ ἀπεκαλύψαμεν τὴν διπλὴν διὰ κίωνων χωριζομένην εἴσοδον εἰς τὸν περίβολον, μήκους μ. 5, 80· ἀλλὰ καὶ ταύτης ἢ ἐντελῆς ἀποκάλυψις δὲν ἐπετελέσθη.

[B. Στάνης]

Ὁγδὴ ἀνασκαφὴ ἐγένετο ἐν Ἐλευσῶνι ὑπὸ τοῦ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ συμβουλίου ἐφόρου ἀρχαιοτήτων Ἀνδρέου Σκια, ἐξακολούθησις τῶν ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν συνεχῶς ἐνεργουμένων ὑπὸ τῆς Ἐταιρείας ἀνασκαφῶν. Ἐκθεσις περὶ τῶν ἀνασκαφῶν τούτων, συνταχθεῖσα ὑπὸ τοῦ διευθύναντος αὐτὰς συμβούλου, δημοσιεύεται ἐν τῷ τέλει τοῦ τεύχους τούτου τῶν Πρακτικῶν.

Ἐνάτη ἀνασκαφὴ ἐγένετο ἐν Θήβαις ὑπὸ τοῦ ἐφόρου ἀρχαιοτήτων Δ. Φιλίου, οὗ ἡ περὶ αὐτῆς ἐκθεσις δημοσιεύεται ἐν τῷ τέλει τοῦ τεύχους τούτου τῶν Πρακτικῶν.

Δεκάτη ἀνασκαφὴ ἐγένετο ἐν Θέρμῳ τῆς Αἰτωλίας ὑπὸ τοῦ ἐφόρου ἀρχαιοτήτων παρὰ τῇ Ἐταιρείᾳ Γ. Σωτηριάδου, ὅστις ἀνακοινοῖ περὶ αὐτῆς τὰδε :

» Ἐπιχειρήσας ἐν ἀρχῇ τοῦ ἔτους κατ' ἐντολὴν τοῦ συμβουλίου τοπογραφικῶς ἐρεῦνας εἰς τοὺς περὶ τὴν Τριχωνίδα τόπους τῆς Αἰτωλίας, ἔνθα πολυπληθῆ ἐρείπια περιβόλων ἀρχαίων πόλεων καὶ κωμῶν ἢ ἱερῶν παρατηροῦνται, τὴν προσοχὴν μου ἰδίως ἐπέστησα εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν ἐρειπίων τοῦ Θέρμου.

» Μετὰ τὴν πρώτην μου ἐπιτυχῆ ἀπόπειραν τακτικὴν σκαφὴν ἐνήργησα κατόπιν ἐνταῦθα κατὰ Ἰούλιον, πεισθεὶς ὅτι ἡ ἐν τῇ ἀκροπόλει ταύτῃ τῆς αἰτωλικῆς χώρας ἀρχαιολογικὴ ἔρευνα ἀνάγκη ἦτο νὰ προηγηθῆ πάσης ἄλλης ἐν τοῖς παρακειμένοις τόποις. Ἀρξάμενης δὲ ἤδη καὶ ἱκανῶς προαχθείσης τῆς ἐργασίας, τὸ συμβούλιον ἐπέτρεψέ μοι ὅπως ἐξακολουθῆσω αὐτὴν καὶ συμπληρώσω κατὰ τὸ δυνατόν. Εἰς ὃ καὶ προέβην ἀκολούθως κατὰ τοὺς μῆνας Ὀκτώβριον καὶ Νοέμβριον.

» Τοῦ μεγάλου τετραπλεύρου τεμένουσ τοῦ κατὰ Πολύβιον (βιβλίῳ XI 7) ἱεροῦ τοῦ Ἀπόλλωνος, μήκους 340 καὶ πλάτους 200 μέτρων, σώζονται τὰ ἰσχυρά, πλάτους δύο καὶ ἡμίσεος μέτρων, μέχρι δύο καὶ τριῶν ἀπὸ τοῦ ἐδάφους δόμων ἀνυψούμενα τείχη ἐκ μεγάλων καλῶς συνηρμοσμένων λίθων κατὰ τὰς τρεῖς μὲν πλευρὰς καθ' ὅλην αὐτῶν τὴν ἔκτασιν, ἐν μέρει δὲ μόνον κατὰ τὴν τετάρτην, τὴν πρὸς ἀνατολὰς. Τὸ ἔδαφος ἅπαν, ὁμαλὸν καὶ εἰς τρία ἐπίπεδα διαιρούμενον, ἐλάχιστον κατὰ τὸ ὕψος διαφέροντα, εὐρῆκα καλλιεργημένον, εἰς ἓν δὲ μόνον σημεῖον παρετήρησα ὀγκολίθους ἀρχαίους λελαξευμένους, ἀτάκτως κατακειμένους καὶ προδῆλως ἐκ μεγάλων ἐνταῦθα κτιρίων προερχομένους.

» Σκάψας καθ' ὑπόδειξιν χωρικοῦ πρὸς ἀνεύρεσιν ἐνεπιγράφου λίθου, ὑπ' αὐτοῦ, καθὰ ἔλεγε, πρὸ χρόνων παρατηρηθέντος, τούτου μὲν ἠστόχησα, ἦλθον ὁμως ἐπὶ τὰ ἔχνη μακρᾶς σειρᾶς βάθρων πολυπληθῶν, κατὰ χώραν κειμένων, καὶ στοᾶς ἐκτεινομένης κατὰ τὸ πλεῖστον τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τοῦ τεμένουσ. Τὸ πλήρες αὐτῆς μήκος ἀπεδείχθη κατόπιν μέτρων 173, συμπεριλαμβανομένων τῶν κατὰ τὰ δύο ἄκρα εἶτε ὡς ἀντηρίδων εἶτε ὡς κλιμάκων διὰ τὴν δευτέραν ὄροφην πιθανῶς χρησιμευόντων κατασκευασμάτων, ἐξ οὗ συνεπέρανον ὅτι ἡ στοᾶ ἴσως ἦτο μήκους ἀκριβῶς ἐνὸς ἀρχαίου σταδίου, ἦτοι μέτρων 164 περίπου,

ὡς ἡ τοῦ Εὐμένους π.χ. ἐν Ἀθήναις, ἡ μεταξὺ τοῦ τε Ἡρώδου καὶ τοῦ Διονυσιακοῦ θεάτρου.

» Τοῦ κατὰ τὸ μέτωπον τῆς στοᾶς ταύτης κρηπιδώματος σώζονται κατὰ τὸ πλεῖστον αἱ πέντε, ἐξ ὧν συνέκειτο, βαθμίδες, ἔτι δὲ κατὰ γῆς κείμενοι σπόνδυλοι τῶν πωρίνων δωρίων κιόνων. Τὸ βάθος τῆς στοᾶς, ἧς τὸ ἔδαφος εἶνε σήμερον ἀγρὸς καλλιεργούμενος, εἶνε δεκατριῶν μέτρων.

» Πρὸ αὐτῆς ἀπεκαλύφθησαν πυκνότατα τὰ ἐδάφη τῆς κατασκευῆς μνημείων εὐμεγέθων ἢ βάρων, ὡς προείπον, ἀνδριάντων μετὰ φανερῶν πανταχοῦ τῶν σημείων τῆς διὰ τοῦ πυρὸς καταστροφῆς τῶν στοῶν, καθὼς παραδίδει ὁ Πολύβιος (ἐν βιβλίῳ πέμπτῳ, κεφαλαίῳ ἐνάτῳ).

» Ἐξ αὐτῶν δὲ τῶν ἀνδριάντων καὶ δὴ χαλκῶν μόνον εὐρέθησαν δάκτυλοι, οὐδὲν δὲ μαρμαρίνου τύπου θραῦσμα οὔτε γλυπτοῦ, πλὴν ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν τῶν πολυτελοῦς πάντως κατασκευῆς μνημείων, καθὰ καὶ ὁ Πολύβιος λέγει.

» Ἄλλ' αἱ ἐπιγραφαὶ τινῶν ἐξ αὐτῶν τοῦτο μὲν ἀναφέρουσι γνωστοὺς ἐκ τῆς ἱστορίας καὶ ἀγνώστους, νῦν τὸ πρῶτον γνωρίζομενος στρατηγὸς τῶν Αἰτωλῶν κατὰ τὸν τρίτον πρὸ Χριστοῦ αἰῶνα, τοῦτο δὲ περιέχουσι ψηφίσματα προξενίξ καὶ μία, ἀλώθητος ἐντελῶς διασωθεῖσα, διασαφεῖ πολιτικὰς σχέσεις τῆς συμπολιτείας πρὸς τοὺς ἀπὸ Μαιάνδρου Μάγνητας ἐπὶ τοῦ γνωστοῦ ἐκ τοῦ Πολυβίου κατὰ τὸν συμμαχικὸν πόλεμον στρατηγοῦ τῶν Αἰτωλῶν Ἀγελάου Ναυπακτίου.

» Ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιγραφῆς καὶ ἄλλης τινὸς οὐχὶ ἀκεραίας διασωθείσης, ἐξάγεται ὁμοίως τὸ ἀναμφισβήτητον πλέον συμπέρασμα, ὅτι ὁ χῶρος οὗτος ὄντως ἦν ὁ Θέρμος, περὶ οὗ ἀξιολογώτατας καὶ λεπτομερεῖς εἰδήσεις παραδίδει ἡμῖν ὁ Πολύβιος (ἐν βιβλίῳ πέμπτῳ, κεφαλαίοις ἕκτῳ, ἐβδόμῳ καὶ ἐφεξῆς).

» Τὸν μάρτυρα τοῦτον τῆς ἀρχαιότητος ἀκολουθοῦντες, ἐπεχειρήσαμεν ἄλλως καὶ τὴν σκαφὴν ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ τῆς Αἰτωλίας, ἐν ἧ ἡ πρώτη τοιαύτη ἀρχαιολογικὴ ἔρευνα εἶνε ἡ ἡμέτερα, οὔτε ἀκαρπος ἐν τῷ παρόντι οὔτε ἄνευ ἐλπίδων πρὸς τὸ μέλλον.

» Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἄλλη ἐπιγραφή εὐρέθη, ἀναθηματικὴ αὕτη

τῷ Θερίῳ Ἀπόλλωνι, ἥτις οὕτω διαπιστώνει καὶ τοῦ ἱεροῦ τὴν ὑπαρξιν, δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν τὴν πρώτην ταύτην ἔρευναν πληρέστατα ἐπιτυχοῦσαν. Ἡ εἰκὼν, ἣν ἀπὸ τοῦδε περὶ τοῦ Θερίου ἀποκτῶμεν ἐκ τοῦ ἀνασκαφέντος χώρου τοῦ τεμένους, εἶνε ἀκριβῶς ἢ ὑπὸ τοῦ Πολυβίου διαγραφομένη. Αὐτοῦ δὲ τοῦ ναοῦ τὰ ἔχνη εὐρέθησαν ἤδη, ὡς πιστεύω, ἐνδεικνύμενα ὑπὸ σπονδύλων ἔτι τῶν μεγάλων αὐτοῦ κιόνων καὶ κεράμων καλυπτῆρων τῆς στέγης.

» Πρὸς πλήρη τῶν πιθανῶς σωζομένων αὐτοῦ λειψάνων ἀποκάλυψιν θὰ προβῆ προσεχῶς ἡ σκαφή ». [Γ. Σωτηριάδης].

Ἐνδεκάτη ἀνασκαφὴ ἐγένετο ἐν Ἑρετρίᾳ ὑπὸ τοῦ ἐφόρου ἀρχαιοτήτων παρὰ τῇ Ἑταιρείᾳ Κ. Κουρουσιώτου, οὗ ἡ σχετικὴ ἔκθεσις ἔχει οὕτως :

» Εἰς τὴν ἀνασκαφὴν τῶν εἰς μέγα πλῆθος εἰσέτι σωζομένων ἐν Ἑρετρίᾳ τάφων ἀπέβλεπεν ἡ ἐκεῖσε ἀποστολή μου ὑπὸ τοῦ σεβαστοῦ Συμβουλίου, καὶ εἰς τὸ ἔργον τοῦτο ἡσχολήθην ἐπὶ πέντε περίπου μῆνας κατὰ τρεῖς διαφόρους ἐποχὰς μεταβάς εἰς Ἑρέτριαν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος.

» Ἡ κυρία ἐργασία ἐγένετο ἐπὶ τοῦ νοτιοδυτικοῦ ἄκρου τῆς Ἑρετρίας, ἐφ' οὗ κεῖται ἡρειπωμένον νῦν τὸ Ὑγιονομεῖον Ν. Ψαρῶν. Τὸ ἔδαφος ἐκεῖ ὑψοῦται 2-5 μέτρα ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης καὶ σύγκειται κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκ θαλασσίας ἀμμου ἀποκεκρυσταλλωμένης εἰς τὸ κατώτατον στρῶμα, ὅτι δ' ὁ χώρος ἐκεῖνος περιεῖχεν ἀρχαῖον ἐκτεταμένον (5000 περ. τ. μ.) νεκροταφεῖον ἦτο γνωστόν, καὶ ἀνασκαφαὶ δ' εἶχον γείνει κατὰ διαφόρους χρόνους, αἵτινες καὶ τοὺς πολυτίμους ἀρχαίους ἀμφορεῖς ἐξ Ἑρετρίας τοὺς ἐν τῷ Ἐθνικῷ μουσεῖῳ κατατεθειμένους ἔφερον εἰς φῶς. Ἀνέπαφος ἔμενε μόνον λωρὶς τις πλάτους 12-15 μ. καὶ μήκους 100 περ. μέτρ. νοτίως πρὸς τὴν θάλασσαν καὶ ἐπὶ τῆς λωρίδος ταύτης ἐπεχείρησα νὰ σκάψω.

» Τὸ πλεῖστον τῶν ἐκεῖ εὐρεθέντων τάφων ἀπετελεῖτο ἐκ πιθανῶν κοινῶν, ἐν οἷς εὐρίσκοντο πάντοτε σκελετοὶ μικρῶν παιδίων μετὰ πολλῶν ἢ ὀλίγων μελανομόρφων ληκυθίων, εἰδωλίων τινῶν

πηλίνων καὶ ἄλλων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μικρᾶς ἀξίας ἀντικειμένων πλὴν ἐνὸς τούτων, ἐν ᾧ πρὸς τοῖς συνήθως εὐρισκομένοις ἀνεκαλύφθη καὶ πολύτιμον μικρὸν ἀγγεῖον, παριστῶν κεφαλὴν Αἰθίοπος, λαμπρῶς διατηρούμενον. Τῶν τάφων τούτων τὸ μέγα πλῆθος μὲ παρεκίνησε νὰ ἐπιστήσω ἰδιαίτερος τὴν προσοχὴν μου ἐπὶ τῆς ταφῆς τῶν μικρῶν παιδίων, τὸ ἀποτέλεσμα δὲ τῶν παρατηρήσεών μου θέλω ἐκθέσει ἐν ἐκτάσει ἐν τῇ Ἀρχαιολογικῇ Ἐφημερίδι μετὰ φωτογραφιῶν γενομένων ὑπ' ἐμοῦ κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀνασκαφῆς. Πλὴν ὁμως τῶν τάφων τούτων εὐρέθησαν ἐκεῖ καὶ πολλοὶ τῶν λεγομένων κοινῶς καλυβιτῶν ὡς ἐκ τοῦ σχήματος αὐτῶν, ὅπερ ὁμοιάζει πρὸς ἐπιμήκη καλύβην ἐκ μεγάλων κεραμίδων ἐσχηματισμένην, οἷτινες φθάνουσι μέχρι τοῦ 4^{ου} π. Χ. αἰῶνος καὶ περιεῖχον καὶ οὗτοι μικρᾶς σχετικῶς ἀξίας εὐρήματα.

» Σπουδαιότερα δ' ὁμως τῶν προηγουμένων ἦτο ἡ εὐρεσις τάφων γεωμετρικῶν τοῦ 10^{ου}-8^{ου} αἰῶνος π. Χ. ἐν τῷ αὐτῷ χώρῳ μεταξὺ τῶν μεταγενεστέρων τάφων, πρὸ πάντων δὲ βαθύτερον τούτων. Τὴν γεωμετρικὴν περίοδον τῶν προϊστορικῶν Ἑλληνικῶν χρόνων ἐγνωρίζομεν μέχρι τοῦδε ἐκ τῶν ἐν τῇ Ἀττικῇ καὶ πρὸ πάντων παρὰ τὸ Δίπυλον γενομένων ἀνασκαφῶν τάφων, ἡ δὲ ἡμετέρα ἀνασκαφὴ θὰ συμπληρώσῃ κατὰ τι τὴν γνῶσιν τῶν χρόνων τούτων, διότι οἱ ἐν Ἐρετρίᾳ τάφοι εἶνε διάφοροι τῶν Ἀττικῶν τοῦ Διπύλου κατὰ τοῦτο, ὅτι, ἐν ᾧ ἐν ταῖς μέχρι πρότινος ἀνασκαφαῖς τῆς Ἀττικῆς γεωμετρικοὶ τάφοι, ἐν οἷς οἱ νεκροὶ ἐτίθεντο καιόμενοι, σπανιώτατα εὐρίσκοντο, οἱ γεωμετρικοὶ τάφοι τῆς Ἐρετρίας περιέχουσιν ἀποκλειστικῶς κεκαυμένους πιθανώτατα ἐν αὐτοῖς τοῖς τάφοις νεκρούς, ἐξαιρέσει τῶν τάφων μικρῶν παιδίων, ἅτινα ἐθάπτοντο ἄκαυτα ἐν πιθαρίοις ποικίλως κεκοσμημένοις κατὰ τὸν γεωμετρικὸν τρόπον. Ἐν τούτοις τοῖς τάφοις εὗρον μετὰ πολλῶν σπουδαίων τεμαχίων ἀγγείων καὶ τινα χρυσοῦς κοσμήματα.

» Ἀνέσκαψα πρὸς τούτοις μέγα μέρος τοῦ δυτικῶς τῆς πόλεως κειμένου νεκροταφείου τοῦ ε' αἰῶνος, ὅπερ ἀνήκει εἰς τὸν Ν. Βελισσάριον, ὡς καὶ εἰς ἄλλα ἀρχαῖα νεκροταφεῖα ἰδιωτικὰ καὶ δημόσια ἀνήκοντα εἰς διαφόρους χρόνους ἀπὸ τοῦ ε' αἰῶνος

μέχρι τῶν τελευταίων π. Χ ἑκατονταετηρίδων. Ἐκτὸς τῶν πρὸς εὔρεσιν τάφων γενομένων ἀνασκαφῶν, ἐπεχείρησα δοκιμαστικὴν μόνον ἀνασκαφὴν ἐπὶ τοῦ δυτικοῦ σκέλους τοῦ τείχους τῆς πόλεως, ἐκεῖ ὅπου ἔληγεν ἡ ἐκ Χαλκίδος ὁδὸς πρὸς εὔρεσιν τῆς πύλης, ἧς καὶ κατώρθωσα νὰ εὔρω τὰ ἴχνη, χωρὶς νὰ προβῶ εἰς τὴν ἐντελῆ ἀποκάλυψιν αὐτῆς τε καὶ οἰκοδομήματος πρὸ ταύτης κειμένου, οὗ σώζεται τὸ λίαν ἰσχυρὸν κρηπίδωμα.

» Εἰς τὴν ἐκτὸς τῶν τάφων ἀνασκαφὴν δύναται νὰ καταριθμηθῆ καὶ ἡ ἀνασκαφὴ τύμβου τινὸς ἐπὶ λόφου κειμένου ΒΔ τοῦ θεάτρου, ἣτις ἐγένετο μὲν πρὸς ἀποκάλυψιν τάφου ὑποτιθεμένου ἐν τῷ τύμβῳ, ἔφερον ὅμως εἰς φῶς μόνον τετράπλευρον συμπαγὲς ἐξ ὠμῶν πλίνθων οἰκοδόμημα, ἄγνωστον ἔτι διὰ τίνα λόγον οἰκοδομηθὲν καὶ καλυφθὲν τυμβοειδῶς ὑπὸ χύματος ».

[Κ. Κουρουνιώτης].

Δωδεκάτη ἀνασκαφὴ ἐγένετο κατὰ τὰς **Κυκλάδας νήσους** ὑπὸ τοῦ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου ἐφόρου ἀρχαιοτήτων Χρήστου Τσουντα, ὅστις ἀνακοινοῖ περὶ αὐτῆς τάδε :

» Τὸ 1894 τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐταιρείας ἀπεφάσισε νὰ ἀρχίσῃ τακτικὰς ἀνασκαφὰς εἰς τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου πρὸς ἐξερεύνησιν τῶν ἐν αὐταῖς σωζομένων λειψάνων τῆς προϊστορικῆς ἐποχῆς, ἀπεστάλην δ' ἐγὼ τότε εἰς Ἀμοργόν, ἔνθα ἀνέσκαψα τάφους τινάς. Ἐφέτος μετέβην πρὸς ἐξακολούθησιν τῶν αὐτῶν ἐρευνῶν εἰς τὴν Πάρον, κατόπιν δὲ καὶ εἰς τὴν Ἀντίπαρον καὶ τὴν παρ' αὐτὴν μικρὰν καὶ ἀκατοίκητον νῆσον τοῦ Δεσποτικοῦ. Αἱ ἐργασίαι διήρκεσαν δύο μῆνας καὶ ὀλίγας ἡμέρας, ἀνεσκάφησαν δὲ ἐν ὄλῳ 190 περίπου τάφοι τῶν προϊστορικῶν χρόνων, ἐν οἷς εὔρεθησαν πολλὰ μαρμάρινα καὶ πῆλινα ἀγγεῖα, μαρμάρινα εἰδῶλια, ψῆφοι ὄρμων λίθιναι, ἐξ ὧν τρεῖς ἔχουσι σχῆμα πτηνῶν, λεπίδες ὄψιανοῦ καὶ ἄλλα τινά. Τὰ εὑρήματα ταῦτα ἔχουσιν ἀξίαν πρὸ πάντων, διότι πληροῦσι πολλὰ κενὰ τῶν συλλογῶν ἡμῶν, δὲν εἶνε δὲ ἄμοιροι ἐπιστημονικῆς σημασίας καὶ αἱ κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς γενομέναι παρατηρήσεις περὶ τῶν νεκροταφείων, περὶ τοῦ σχήματος τῶν τάφων, περὶ τοῦ τρόπου τῆς τα-

φῆς καὶ λοιπῶν· διότι νῦν πρῶτον ἀνεσκάφη συστηματικῶς τόσον μέγας ἀριθμὸς τάφων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἕνεκα τούτου δ' ὑπῆρξε δυνατὸν καὶ πλείονες καὶ ἀκριβέστεραι παρατηρήσεις νὰ γείνωσι.

» Πλὴν τῶν τάφων ἀνεκαλύφθησαν ἐν Πάρῳ καὶ ἐρείπια χωρίου συγχρόνου τοῖς τάφοις, τὰ ἐρείπια δὲ ταῦτα εἶνε τὰ ἀρχαιότατα τῶν μέχρι σήμερον ἐν Ἑλλάδι εἰς φῶς ἐλθόντων· δυστυχῶς τὸ χωρίον ἔκειτο ἐπὶ βραχῶδους ἀκρωτηρίου, οὐ μέγα μέρος ὑποσκαφέν ὑπὸ τῶν κυμάτων κατέπεσεν εἰς τὸν βυθὸν τῆς θαλάσσης, καὶ ἐκτὸς τούτου ὅσα ἐκ τῶν λειψάνων δὲν κατεποντίσθησαν, μὴ καλυπτόμενα ὑπὸ ἐπιχώσεως, ἀλλ' ἐκτεθειμένα ὄντα ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἀκρωτηρίου ἐξηφανίσθησαν κατὰ τὸ πλεῖστον ἐν τῷ διαρρεύσαντι τετρακισχιλιετῆ περίπου χρόνῳ. Οὐχ ἤττον ἐγνώσθη, ἐν μέρει τούλάχιστον, τὸ σχέδιον οἰκημάτων τινῶν καὶ ὁ τρόπος τῆς οἰκοδομῆς καθ' ὅλου. Τὰ ἐν τοῖς ἐρείπιοις γενόμενα εὐρήματα συνίσταντο κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς τεμάχια ἀγγείων.»

[Χρ. Τσοῦντας].

Δεκάτη τρίτη ἀνασκαφὴ ἐγένετο ἐν **Μυκῆναις** ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ συμβούλου Χρ. Τσοῦντα, ὅστις ἐκθέτει περὶ τῶν ἐργασιῶν τούτων τὰ ἐξῆς:

» Ὅπως ἐν Πάρῳ, οὕτω καὶ ἐν Μυκῆναις εἰργάσθημεν ἐφέτος δύο μῆνας καὶ ὀλίγας ἡμέρας· αἱ ἐργασίαι ἐνταῦθα δὲν ἦσαν μόνον ἀνασκαφικαί, διότι τὸ κύριον ἔργον ἡμῶν ἦτο ἡ ἐπισκευὴ καὶ στερέωσις διαφόρων μνημείων. Καὶ αὐταὶ δὲ αἱ ἀνασκαφαὶ ἀπέβλεπον κατὰ μέγα μέρος τὴν συντήρησιν μᾶλλον τῶν ὑπαρχόντων μνημείων ἢ τὴν ἀνακάλυψιν ἄλλων.

» Ἐν τῷ θησαυρῷ τοῦ Ἀτρέως εἶχε καταπέσει πρὸ πολλοῦ μέγα μέρος τοῦ ἄνωθεν τοῦ υπερθύρου κενοῦ τριγώνου, ἠπειλείτο δ' ἡ καταπτώσις καὶ ἄλλων ὀγκολίθων· ἐπίσης εἶχον καταπέσει λίθοι τινὲς καὶ ἀπὸ τῆς κορυφῆς τῆς θόλου, οὕτω δὲ ὄχι μόνον κίνδυνον σπουδαῖον διέτρεχεν ὀλόκληρον τὸ οἰκοδόμημα, ἀλλὰ καὶ τὰ ὕδατα τῆς βροχῆς εἰσέρρεον εἰς τὸν τάφον, ὃν ἐπλήρουν χωμάτων καὶ ἄλλων ἀκαθαρσιῶν. Νῦν διὰ μηχανήματος, ὅπερ

ἐξ Ἀθηνῶν μετεφέραμεν εἰς Μυκῆνας, ἀνειλκύσαμεν τοὺς ἐπὶ τοῦ ὑπερθύρου πεσόντας ὀγκολίθους τοῦ τριγώνου καὶ ἀφοῦ ἐκαθαρίσθη τοῦτο καλῶς, ἐτοποθετήθησαν οἱ σωζόμενοι ὀγκολίθοι εἰς τὴν ἀρχικὴν θέσιν των, τοὺς δ' ἐλλείποντας ἀνεπληρώσαμεν δι' ἄλλων καταλλήλως λαξευθέντων. Ἐν τῇ πρὸς τὰ ἔσω, ἦτοι πρὸς τὴν θόλον, προσόψει τοῦ τριγώνου δὲν ἦτο δυνατόν οὐδὲ ὀρθόν, κατὰ τὴν γνώμην μου, ν' ἀφαιρεθῶσι λίθοι τινὲς μᾶλλον ἢ ἦτον βεβλαμμένοι καὶ ἔνεκα τούτου ἀφήσαμεν μὲν αὐτοὺς ἐν τῇ θέσει των, ἠναγκάστημεν ὁμως νὰ τοποθετήσωμεν τοὺς ἐπ' αὐτῶν κειμένους, χάριν μειζονος στερεότητος, ὀλίγον ἐνδοτέρω τῆς ἄλλοτε θέσεώς των ὥστε κατὰ τοῦτο παρήλλαξε τὸ ἀρχικὸν σχῆμα τοῦ τριγώνου, ἀλλ' ἡ διαφορὰ εἶνε πολὺ μικρά.

» Δευτέρα ἐπισκευὴ ἐγένετο ἐν τῷ λεγομένῳ τάφῳ τῆς Κλυταιμῆστρας· ἐνταῦθα ἀνεκαλύφθη, ὡς γνωστόν, τὸ 1892 ὑδραγωγεῖον, τὸ ὁποῖον ἀπῆγε τὰ ἐκ τοῦ ἐδάφους τῆς θόλου ἀναβρύοντα ὕδατα ἐξω τοῦ δρόμου. Τὸ ὑδραγωγεῖον τοῦτο ἔχει μῆκος 69 περίπου μέτρων, διότι ἐξακολουθεῖ καὶ ἐξω τοῦ δρόμου ἐπὶ 19,50 μέτρα, εἶνε δὲ κατεσκευασμένον ἐκ πωρίνων τετραπλεύρων λίθων ἐν γραμμῇ τεθειμένων καὶ ἐχόντων μῆκος 0,30 ἕως 0,70 μ. καὶ πλάτος 0,35 μ. περίπου· ἐπὶ τῆς ἀνω ἐπιφανείας αὐτῶν εἶνε ἐσκαμμένος ἀβλαξ πλάτους 0,195 μ. καὶ βάθους 0,175 μ., ἄλλοι δ' ὅμοιοι πώρινοι λίθοι καὶ ὁμοίως ἐσκαμμένοι, ἀλλ' ἀνεστραμμένοι, ἐπίκεινται ἐπὶ τῶν κάτω καὶ ἀποτελοῦσι τὰ καλύμματα τοῦ ὑδραγωγείου, τὸ ὁποῖον οὕτω εἶχεν ὕψος 0,15 μ. Οἱ ἄρμοι πληροῦνται δι' ἀργίλου, ἐπειδὴ δ' οἱ πώρινοι λίθοι ἠδύνατο νὰ θραυσθῶσιν ὑπὸ τὸ βάρος τῆς ἐπιχώσεως, δὲν ἔρριψαν τὸ χῶμα πρὸς πλήρωσιν τῆς τάφρου, ἐν ἣ τὸ ὑδραγωγεῖον, ἀμέσως ἐπὶ τῶν πωρίνων καλυμμάτων, ἀλλ' ἔκτισαν ἐπ' αὐτῶν εἰς τὰ πλάγια ταπεινὰ τοιχία ἐκ μικρῶν ἀργῶν λίθων, ἐπ' αὐτῶν δ' ἔθεσαν μακροὺς σκληροὺς τιτανολίθους, ὧν τὸ μῆκος εἶνε ὀλίγον μεγαλείτερον τοῦ πλάτους τῆς τάφρου· ἔνεκα τούτου δὲν κείνται ὀριζοντίως πατοῦντες ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν τοιχιῶν, ἀλλ' οὕτως ὥστε τὸ μὲν ἐν ἄκρον αὐτῶν πατεῖ ἐναλλάξ ἄλλοτε ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ καὶ ἄλλοτε ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ τοιχίου, τὸ δ' ἕτερον ἄκρον ἐρείδεται ἐπὶ τοῦ τοιχώματος τῆς τά-

φρου. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον οἱ τιτανόλιθοι ἀντέχουσι μᾶλλον εἰς τὴν πίεσιν τῆς ἐπιχώσεως.

» Τὸ ὑδραγωγεῖον τοῦτο δὲν ἐλειτούργει πρὸ πολλοῦ καὶ ἔνεκα τούτου τὰ ἐν τῇ θόλῳ ἀναβρύνοντα ὕδατα ἐλίμναζον ἐν αὐτῇ· ἀνεσκάψαμεν λοιπὸν αὐτὸ καθ' ὅλον τὸ μῆκος καὶ ἀφαιρεθέντων τῶν πωρίνων καλυμμάτων τὸ ἐκαθαρίσαμεν, κατόπιν δὲ μετὰ τὴν τοποθέτησιν τῶν καλυμμάτων, ὧν τοὺς ἄρμους ἐπεχρίσαμεν δι' ἀσβέστου, ἐκτίσαμεν καὶ ἡμεῖς πρὸς μείζονα στερεότητα ἐπὶ τοῦ πωρίνου ἄλλο ὑδραγωγεῖον ἐκ ξηρολιθιάς· τοῦτο θὰ χρησιμεύῃ καὶ ὅπως ἀποστραγγίζονται τὰ τυχόν ἐν τῷ δρόμῳ ἀναβρύνοντα ὕδατα. Πρὸς τούτοις ἐσκεπάσαμεν τὸν ἐν τῷ κέντρῳ τῆς θόλου λάκκον, ἐν ᾧ συλλέγονται τὰ ὕδατα τοῦ ἐδάφους αὐτῆς, διότι ἐν ὅσῳ οὗτος ἔμενεν ἀσκεπής, εἰσῆρχοντο εἰς τὸ ὑδραγωγεῖον χῶματα καὶ ἀπέφρασσαν αὐτό. Ἐν τῇ ἀνασκαφῇ τοῦ ὑδραγωγείου εὐρέθησαν φύλλα τινὰ χρυσοῦ καὶ ὀλίγα ἐλεφάντινα τεμάχια, ἐκ τούτων δὲ εἰκάζω, ὅτι τὸ ὑδραγωγεῖον κατασκευάσθη οὐχὶ συγχρόνως μετὰ τοῦ τάφου ἀλλὰ βραδύτερον, ὅταν δηλαδὴ εἶχον γείνειν ἤδη ἐνταφιάσεις τινὲς ἐν αὐτῷ.

» Τρίτη ἐργασία τοῦ αὐτοῦ εἴδους σκοπὸν εἶχε τὴν στερέωσιν τοῦ σωζομένου μέρους τοῦ ἐκ πολυγωνίων λίθων πύργου τῆς δυτικῆς πλευρᾶς τοῦ τείχους τῆς ἀκροπόλεως, ἐγένετο δ' ἡ ἐργασία αὕτη καθ' ὑποδείξιν τοῦ νομομηχανικοῦ Ναυπλίου κ. Σιδερίδου. Ἐπειδὴ οἱ ὀγκόλιθοι παρὰ τὴν βᾶσιν τοῦ πύργου διεβρώθησαν ὑπὸ τῶν ἀτμοσφαιρικῶν ἐπηρειῶν, προσεκτίσαμεν ἔξωθεν διὰ λίθων καὶ ἀσβέστου ταπεινὸν τοῖχον ἐπικλινῆ ἐν εἶδει ἀντηρίδος, οὕτω δ' ὑποθέτω ὅτι ἡ βᾶσις τοῦ πύργου ἐξησφαλίσθη ἀπὸ περαιτέρω βλάβης· ὁ πύργος ὁμῶς ἔχει ὕψος 17 μέτρων καὶ κατὰ τὸ μέσον τοῦ ὕψους τούτου φαίνεται ὅτι ὁ τοῖχος ὠγκώθη πρὸς τὰ ἔξω, ὥστε ἡ γενομένη στερέωσις δὲν ἐπαρκεῖ πρὸς σωτηρίαν τοῦ ὅλου πύργου· ἀλλὰ καὶ τί ἄλλο δύναται νὰ γείνη ὑπὲρ αὐτοῦ δὲν γνωρίζω· διότι οἱ ἐρωτηθέντες μηχανικοὶ ἀπήνησαν ὅτι σώζεται ὁ πύργος μόνον διὰ κατασκευῆς ὑψηλῆς ἀντηρίδος, ἣτις θὰ παραμορφώσῃ ἐντελῶς τὸ ἀρχαῖον κτίσμα. Ὁ νομομηχανικός κ. Σιδερίδης συνεβούλευσε καὶ ἄλλο ἔργον, τὸ ὅποιον δὲν ἐπροφθάσαμεν νὰ κτίσωμεν ἐφέτος, τοῦτο ὁμῶς θὰ ἐμποδίσῃ οὐχὶ

τὴν ὀλοσχερῇ ἔνεκα τῆς ἐξογκώσεως κατάπτωσιν, ἀλλὰ μόνον τὴν βαθμιαίαν καταστροφὴν τοῦ μεσημβρινοῦ ἄκρου τοῦ τοίχου, ἔνθα πολλοὶ λίθοι εἶνε ἐτοιμόρροποι.

» Πλὴν τούτων τῶν ἐργασιῶν ἐπισκευῆς καὶ στερεώσεως ἐγένοντο ἄλλαι μικρότεραι ἐντὸς τῆς ἀκροπόλεως· οὕτω κατέπεσεν εἰς ξηρότοιχος ὑπὸ τοῦ Σταματάκη κτισθεὶς καὶ μέρος τοῦ βράχου ἐντὸς τοῦ περιβόλου τῶν ὑπὸ τοῦ Schliemann ἀνακαλυφθέντων τάφων· ἐκ τῆς καταπτώσεως τοῦ βράχου ἠπειλείτο καὶ ὁ τοῖχος, ἐφ' οὗ πατοῦσιν αἱ ὄρθιαι πλάκες τοῦ περιβόλου. Ἀνεκτίσαμεν λοιπὸν τὸν καταρρεύσαντα τοῖχον καὶ προσεκτίσαμεν τὸν βράχον. Πρὸς τούτοις ἐστερεώσαμεν ἓνα τῶν ἐκ πωρίνων λίθων τοίχων τῆς αὐλῆς τοῦ ἀνακτόρου καὶ τέλος μέρος τοῦ τείχους τῆς ἀκροπόλεως παρὰ τὴν μεσημβρινοανατολικὴν γωνίαν αὐτῆς, ἔνθα ὑπῆρχεν ὡσαύτως κίνδυνος καταπτώσεως, ἂν καὶ οὐχὶ ἄμεσος.

» Περὶ τῶν ἀνασκαφικῶν ἐργασιῶν εἶπον ἤδη ὅτι δὲν ἐσκόπουν πᾶσαι τὴν ἀνακάλυψιν νέων μνημείων· ἀληθῶς δὲ κατ' ἀρχὰς μόνον ἠσχολήθημεν εἰς τὴν ἀνεύρεσιν καὶ τὸν καθαρισμὸν ὀλίγων θαλαμοειδῶν τάφων, ἐν οἷς ἐγένοντο εὐρήματα ἐκ τῶν συνήθων ἤτοι ὑάλινα κοσμήματα, ὑάλινοι ψῆφοι ὄρμων καὶ τὰ τοιαῦτα. Κατόπιν ἀνεσκάψαμεν τὴν ἐπίχωσιν ἄνωθι τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τοῦ δρόμου τοῦ τάφου τῆς Κλυταιμῆστρας εἰς μῆκος 35 μέτρων, πλάτος ἕξ καὶ βάθος δύο περίπου μέτρων, τὰ δὲ χώματα ἀπεκομίσσαμεν μακρὰν διὰ κάρρων· ἡ ἐκσκαφὴ αὕτη κύριον σκοπὸν εἶχε τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τοῦ δρόμου ἐπικαθημένου βάρους. Εἰς τὰς ἀνασκαφικὰς ἐργασίας περιλαμβάνονται καὶ ἡ ἀνασκαφὴ καὶ ἐκ νέου ἐπίχωσις τοῦ ἀνακακισθέντος ὑδραγωγείου καὶ ἡ ἐπιχωμάτωσις τοῦ τριγώνου τοῦ θησαυροῦ τοῦ Ἀτρέως, ἧτις ὅμως δὲν ἀπεπερατώθη, διότι ἀπαιτοῦνται πολλὰ χώματα, τὰ ὅποια δὲν ἠδυνάμεθα νὰ λάβωμεν ἐφέτος ἐκ τῶν περὶ ἄγρων ἐσπαρμένων ὄντων. Τέλος οἱ ἐργάται τῆς ἀνασκαφῆς συχνὰ ἐχρησιμοποιήθησαν εἰς τὰς διαφόρους ἐπισκευὰς πρὸς μεταφορὰν ἄμμου, ἀσβέστου, λίθων καὶ ὕδατος εἰς μέρη, εἰς τὰ ὅποια δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ μετακομισθῶσι τὰ ὑλικά ταῦτα κατ' ἄλλον τρόπον.» [Χρ. Τσουντας].

Δεκάτη τετάρτη ἀνασκαφή ἐγένετο ἐν **Ἐπιδαύρῳ** ἐπιστατοῦντος τοῦ Ἄθ. Οἰκονόμου. Αἱ ἐν τῷ ἱερῷ ἐργασίαι περιωρίσθησαν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο εἰς τὴν ἐξακολούθησιν τῆς ἐκχωματώσεως τοῦ Σταδίου.

Τέλος δεκάτη πέμπτη ἀνασκαφή ἐγένετο ἐν **Λυκοσοῦρα** ἐπιστατοῦντος τοῦ Κ. Κοντοπούλου ὑπὸ τὰς ὀδηγίας τοῦ ἐφόρου ἀρχαιοτήτων Β. Λεονάρδου. Δι' ἐκθέσεώς του πρὸς τὴν Ἑταιρείαν ἀναφέρει ὁ Κοντόπουλος, ὅτι ἐξετελέσθησαν αἱ ἐξῆς ἐργασίαι· 1) ἀπεκαλύφθη ὀλόκληρος ἡ ἐκ δέκα ἀναβαθμῶν ὑπὲρ τὸν ναὸν τῆς Δεσποίνης κρηπίς, εὑρέθησαν δὲ ἐν τῇ ἀνασκαφῇ ταύτῃ ἐνεπιγράφοι τινὲς κέραμοι, κεφαλὴ πηλίνου γυναικείου ἀγαλματίου, νομίσματά τινα καὶ ἄλλα μικρὰ πράγματα· 2) ἀπεκαλύφθη μέρος τοῦ ἐπὶ τοῦ ὑψώματος Τερζῆ οἰκοδομήματος, τοῦ Μεγάρου κατὰ Πausανίαν, καὶ εὑρέθησαν ἱκανὰ τὸν ἀριθμὸν ἀρχιτεκτονικὰ μέλη δωρικοῦ ρυθμοῦ, κορμὸς Σατύρου καὶ πλῆθος κριοκεφάλων εἰδωλίων 140· 3) ἀνεσκάφη δεξαμενὴ ἀρχαία κειμένη μακρὰν πρὸς νότον τοῦ ὑψώματος Τερζῆ, ἐν ἣ εὑρέθη πλῆθος ἐνεπιγράφων κεράμων. Ἐγένετο δὲ καὶ μικρά τις ἀνασκαφή ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως τῆς Λυκοσοῦρας, ἐν ἣ εὑρέθησαν χαλκοῦν ἀρχαῖκὸν εἰδῶλιον καὶ ἄλλα τινὰ πράγματα, ἀπεκαλύφθη δὲ καὶ δεξαμενὴ παρὰ τὴν εἴσοδον τῆς ἀκροπόλεως.

Ταῦτα εἶνε τὰ ἀνασκαφικὰ ἔργα τῆς Ἑταιρείας, ἱκανὰ μὲν τὸν ἀριθμὸν, πολλὰ ὅμως αὐτῶν οὐχὶ ἔργα, ὅσον ἔδει γενναῖα, δι' οὓς λόγους ἐξεθήκαμεν ἐν ἀρχῇ τῆς λογοδοσίας ταύτης. Διὰ τοὺς αὐτοὺς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον λόγους καὶ αἱ πρὸς ὑποστήριξιν καὶ συντήρησιν τῶν μνημείων ἐργασίαι κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἦσαν καὶ αὗται χαλαραὶ καὶ περιωρισμέναι.

Ἐν τῷ **Παρθενῶνι** ἐγένοντο μικραὶ τινες ἐργασίαι συντελεστικαὶ εἰς τὴν ἐκτελεσθησομένην ἀντικατάστασιν τῶν βεβλαμμένων ἐπιστυλίων. Αἱ πρὸς τὴν ὑποστήριξιν ταύτην τοῦ οἰκοδομήματος ἐργασίαι δὲν ἤρξαντο εἰσέτι οὐχὶ δι' ἔλλειψιν χρημάτων, διότι τὸ συμβούλιον ἔχον ὑπ' ὄψιν τὸ σπουδαῖον καὶ τὸ

ἐπεΐγον τῶν ἐργασιῶν τούτων ἤθελε προτιμήσει πᾶσαν ἄλλην ἐργασίαν νὰ καταπαύσῃ καὶ νὰ περιορίσῃ πάσας ἑαυτοῦ τὰς δυνάμεις καὶ τὰ χρηματικὰ μέσα, ὅσα ἠδύνατο νὰ διαθέσῃ, εἰς μόνην τὴν ὑποστήριξιν τοῦ μεγαλουργήματος τοῦ Περικλέους. Αἱ πρὸς ἀντικατάστασιν τῶν ἐπιστυλιῶν ἐργασίαι δὲν ἤρξαντο εἰσέτι, διότι δὲν κατωρθώθη νὰ ἐξευρεθῶσι τὰ κατάλληλα πρὸς τοῦτο μάρμαρα, ἅτινα καὶ καλλίστης δέον νὰ εἶνε ποιότητος καὶ μεγέθους οὐχὶ συνήθους. Ἀποτυχόντος τοῦ ἐργολάβου ἀπὸ τοῦ νὰ προμηθεύσῃ πάντα τὰ μάρμαρα ταῦτα, ἠναγκάσθη τὸ συμβούλιον νὰ προβῇ αὐτὸ εἰς τὴν ἐξόρυξιν τῶν μαρμάρων ἐκ παλαιοῦ λατομείου. Ἐν ᾧ δὲ ἐξετελοῦντο αἱ ἐργασίαι αὗται, αἵτινες ὅπωςδὴποτε λίαν δαπανηραὶ θὰ ἦσαν, ἐγνώσθη ὅτι ἡ ἀρξαμένη τῆς ἐξορύξεως μαρμάρων ἐν τῷ Πεντελικῷ ἀγγλικῇ Ἑταιρείᾳ εἶχεν ἐξορύξει μάρμαρα καταλληλότερα πρὸς τὸν σκοπὸν ἡμῶν κατὰ τὴν γνώμην τῆς ἐπὶ τῶν ἐργασιῶν τοῦ Παρθενῶνος ἐπιτροπῆς. Οὕτω διεκόπησαν αἱ πρὸς ἐξόρυξιν τῶν μαρμάρων ἐργασίαι τῆς Ἑταιρείας. Ὅταν δέ, ὅσον οὕπω, κατορθωθῇ ἡ εἰς Ἀθήνας μεταφορὰ τῶν ἐξορυχθέντων τούτων μαρμάρων, θέλουσιν ἀρχίσει εὐθὺς αἱ πρὸς ἀντικατάστασιν τῶν ἐπιστυλιῶν ἐργασίαι, διότι πᾶσαι αἱ πρὸς τοῦτο προπαρασκευαστικαὶ ἐργασίαι ἔχουσιν ἤδη ἐκτελεσθῆ καὶ τὸ πρὸς ἀνέλκυσιν τῶν μαρμάρων μηχανήμα ἔχει ἤδη τοποθετηθῆ ἐπὶ τοῦ Παρθενῶνος, ἐν τῇ προσηκούσῃ θέσει.

Αἱ δὲ ἐργασίαι πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ἐν τῇ **Ἰονῇ τοῦ Δαφνίου** μωσαϊκῶν ἐπερατώθησαν κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος καὶ οὕτως ἀπῆλθεν ἐξ Ἑλλάδος, ἐπιστρέψας εἰς τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα, ὁ τὴν ἐργασίαν ταύτην λίαν εὐδοκίμως ἐκτελέσας μουσειωτῆς κ. ΝΟΝΟ. Ὑπολείπεται ἐν Δαφνίῳ ἡ ἐκτέλεσις μικρῶν τινῶν ἐργασιῶν, ἰδίως ἡ κατασκευὴ ἀντηρίδων πρὸς ὑποστήριξιν τῶν παλαιῶν τοῦ ναοῦ τοίχων καὶ οὕτω περατοῦται αἰσίως τὸ ὅλον ἐκεῖ ἔργον, ὃ ἡ Ἑταιρεία ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἀνέλαβε καὶ διὰ πάσης θυσίας ἐξηκολούθησεν.

Ἐφρόντισε δὲ τὸ συμβούλιον κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος καὶ περὶ ὑποστηρίξεως τῶν ἐν **Μιστροῦ** χριστιανικῶν καὶ μεσαιωνικῶν

ἀρχαιοτήτων καὶ ἐξετέλεσε τοιαύτας τινὰς ἐπειγούσας ἐργασίας διὰ τοῦ Σ. Ἀρχιεπισκόπου Σπάρτης καὶ Μονεμβασίας, ἀπεφάσισε δὲ ὅπως γενναιότερον ἐπιληφθῆ τῶν πρὸς τοῦτο ἀναγκαίων ἔργων κατὰ τὸ ἀρξάμενον ἔτος.

Περὶ τῶν ἐν *Μυκήναις* ἐργασιῶν τῶν ἐκεῖ κινδυνευόντων μνημείων ὠμιλήσαμεν ἤδη ἐν τοῖς ἔμπροσθεν.

Περὶ δὲ τῶν ἀπὸ τοῦ 1896 ἀποφασισθέντων μέτρων πρὸς ἐπιτεῦξιν τοῦ ἐκτοπισμοῦ τῶν *Ἀραφιωτῶν* ἀπὸ τῶν βράχων τῆς Ἀκροπόλεως καὶ μετοικισμοῦ αὐτῶν εἰς ἄλλο τι περὶ τὴν πόλιν μέρος ἀνακοινοῖ ὑμῖν τὸ συμβούλιον, ὅτι κατὰ λῆξαν ἔτος ἐξετελέσθη ἢ τῷ 1896 ἀποφασισθεῖσα ἀγορὰ τοῦ πρὸς τὸν μετοικισμὸν τοῦτον μέλλοντος νὰ χρησιμεύσῃ γηπέδου καὶ ἐγένετο ἡ δέουσα ἐνέργεια παρὰ τῆ κυβερνήσει, ὅπως συνταχθῆ καὶ κυρωθῆ τὸ σχέδιον τοῦ μετοικισμοῦ. Ὡς δὲ ἐξωδίκως ἐπληροφορήθη τὸ συμβούλιον, ἐνεκρίθη τὸ σχέδιον τοῦτο ὑπὸ τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου καὶ πρόκειται νῦν νὰ ἐκδοθῆ τὸ πρὸς κύρωσιν αὐτοῦ Β. Διάταγμα.

Ἀρχαῖα ἠγόρασε τὸ συμβούλιον κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ἀντὶ δρ. 970. Κατετέθησαν δὲ ταῦτα πάντα ἐν τῷ Ἐθνικῷ Μουσεῖῳ πλὴν δύο ἐνεπιγράφων λίθων, οἵτινες ἠγοράσθησαν ἐν Ἐρετριᾷ ἀντὶ δρ. 30 καὶ κατετέθησαν ἐν τῇ ἐκεῖ Συλλογῇ.

Τῆς *Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος* ἐξεδόθησαν καὶ διενεμήθησαν ἐντὸς τοῦ λήξαντος ἔτους καὶ τὰ τέσσαρα τοῦ ἐνιαυσίου τόμου τεύχη. Ἐπελήφθη δὲ τὸ συμβούλιον καὶ τῆς ἐκδόσεως δύο ἄλλων ἀρχαιολογικῶν συγγραμμάτων, τοῦ ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Λόλλιχ συνταχθέντος μέρους τοῦ *Καταλόγου τοῦ Ἐπιγραφικοῦ Μουσείου* καὶ περιοδικῆ συγγράμματος ὑπὸ τὸν τίτλον *Μνημεῖα τῆς Ἑλλάδος*, ὅπερ θὰ περιλαμβάνει φωτοτυπικὰ ἀπεικονίσματα τῶν ἐν Ἑλλάδι σπουδαίων ἔργων τῆς τέχνης μετὰ συντόμου ἐρμηνευτικοῦ κειμένου. Ἀμφότερα τὰ συγγράμματα ταῦτα εἶνε νῦν ὑπὸ τὰ πιεστήρια.

Ὡς πρὸς δὲ τὴν *Βιβλιοθήκην* τῆς Ἐταιρείας ἀνακοινοῦμεν Ὑμῖν

ὅτι ἐπιμελεία τοῦ ἐφορευόντος αὐτῆς μέλους τοῦ συμβουλίου Βα-
λερίου Στάη ἐδημοσιεύθη κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ὁ Κατάλογος αὐ-
τῆς εἰς τεῦχος ἐξ 124 σελίδων καὶ οὕτως ἐπληρώθη οὐχὶ μικρὰ
ἀνάγκη διὰ τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ ποιῶνται χρῆσιν τῆς Βιβλιο-
θήκης τῆς Ἑταιρείας ἐν ταῖς μελέταις των. Διὰ τῆς δημοσιεύ-
σεως δὲ τοῦ Καταλόγου τούτου ἐπληρώθη καὶ εὐχὴ πολλᾶκις ὑπὸ
τῶν ἐταίρων καὶ ὑπὸ τῶν ἐξελεγκτικῶν ἐπιτροπῶν ἐκφρασθεῖσα.

Τέλος ἀνακοινοῦμεν Ὑμῖν ὅτι συνερχομένου ἐν Παρισίοις τοῦ
11^{ου} συνεδρίου τῶν Ἀνατολιστῶν κατὰ Αὐγούστον τοῦ λῆξαν-
τος ἔτους ἐκλήθη ἐπισήμως ἡ ἡμετέρα Ἑταιρεία, ὅπως στείλῃ
ἀντιπρόσωπον εἰς τὸ συνέδριον τοῦτο. Οἱ καιροὶ ἦσαν ἀληθῶς
τότε χαλεποί, ἀλλ' ἀκριβῶς διὰ τοῦτο ἐπεβάλλετο ἔτι μᾶλλον
τῇ Ἑταιρείᾳ νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὴν φιλόφρονα καὶ τιμητικὴν ταύ-
την πρόσκλησιν. Τὸ συμβούλιον ὠνόμασεν ἀντιπρόσωπον τῆς
Ἑταιρείας τὸν ἰσόβιον ἐταῖρον καὶ ἐν Παρισίοις τότε διατρίβοντα
ὁμογενῆ λόγιον Δ. Βικέλαν, ὅστις προθύμως ἀπεδέξατο καὶ εὐ-
πρεπῶς ἐξετέλεσε τὴν ἐντολὴν ταύτην. Ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ τοῦ
Ἑλληνοασιατικοῦ ἐν τῷ συνεδρίῳ, ὅστις καὶ πρόεδρος τοῦ
Ἑλληνοασιατικοῦ τμήματος ἐξελέγη, ἀνεμνήσθησαν οἱ ἐν αὐτῷ
παρακαθήμενοι σοφοὶ τῆς ἀτυχοῦς καὶ ἀσθενοῦς Ἑλλάδος καὶ
ἔλαβον ἀφορμὴν ὅπως θερμᾶς ἐκφράσωσι πρὸς αὐτὴν συμπαθείας.
Ἐγένετο λόγος ἐν τῷ συνεδρίῳ περὶ προσεχοῦς συνόδου αὐτῶν ἐν
Ἀθήναις, ταύτην δὲ τὴν πρότασιν ὑπεστήριξεν ὁ φιλέλληνας Ἰτα-
λὸς Gubernatis, ἐξῆρε τὴν ἐπὶ τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ ἐπενέρ-
γειαν τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος καὶ ἐν μέσῳ γενικῶν χειροκρο-
τημάτων «ἡ Ἑλλάς» ἀνεφώνησε «δυστυχεῖ τώρα καὶ ἡ πρὸς αὐ-
τὴν ἔνδειξις συμπαθείας ἐπιβάλλεται εἴπερ ποτέ».

Ταῦτα εἶχε νὰ λογοδοτήσῃ τὸ συμβούλιον περὶ τῶν πεπραγ-
μένων ὑπ' αὐτοῦ κατὰ τὸ λῆξαν ἀτυχές ἔτος 1897. Ἄς ἐλπί-
σωμεν ὅτι ἐθνικαὶ περιπέτειαι, οἷαι αἱ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ἔτους,
δὲν θέλουσιν ἐπαναληφθῆ πλέον παρ' ἡμῖν, ὅτι τὸ ἀρξάμενον νέον
ἔτος θέλει ἐπενέγκῃ γαλήνην καὶ ἡρεμίαν πνεύματος ἀπαραίτη-
τον πρὸς πᾶσαν ἐπιστημονικὴν δρᾶσιν, διότι μόνον ὑπὸ τοιαύτας

περιστάσεις εἶνε δυνατόν ἢ Ἐταιρεία νὰ προβαίη γενναιότερον εἰς ἐκτέλεσιν τῶν πολλῶν καὶ πολλαπλῶν ἔργων, ἄνευ τῶν ὁποίων ἀδύνατον εἶνε νὰ εὐδωθῶσι τὰ παρ' ἡμῖν πολλῆς θεραπείας χρήζοντα ἀρχαιολογικὰ πράγματα.

ΕΚΘΕΣΙΣ

τοῦ

ΛΟΓΙΣΤΟΥ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

περὶ τῆς χρηματικῆς διαχειρίσεως τῆς Ἐταιρείας

κατὰ τὸ 1897

μετὰ 6 προσηρητημένων πινάκων

Πρὸς τὸ διοικητικὸν Συμβούλιον.

Ἵποβάλλων τὸν ἰσολογισμόν, τοὺς ἀπολογισμοὺς τῶν ἐσόδων καὶ τῶν ἐξόδων, τὸν πίνακα τῆς κινήσεως τοῦ ταμείου, ἕτερον πίνακα τῶν γενομένων μεταβολῶν ἐν τῇ περιουσίᾳ τῆς Ἐταιρείας καὶ τὸν τελευταῖον πίνακα τῆς γενικῆς ληψοδοσίας τῆς Ἐταιρείας τοῦ λήξαντος ἔτους 1897, δράττομαι καὶ αὐθις τῆς εὐκαιρίας ὅπως συνοδεύσω τὴν παροῦσαν ἀναφορὰν μου διὰ τινων παρατηρήσεων, αἵτινες ἀφορῶσιν εἰς τὰς πραγματοποιηθείσας εἰσπράξεις καὶ τὰς ἐνεργηθείσας πληρωμὰς, κατὰ τὴν ἀναγεγραμμένην τῶν διαφορῶν κεφαλαίων καὶ ἄρθρων ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τάξιν.

Μέρος Α'

Περὶ τῶν ἐσόδων

Τὰ τακτικὰ ἔσοδα τοῦ λήξαντος ἔτους ἀνῆλθον εἰς δραχμὰς 384,540.55, τὰ δ' ἕκτακτα εἰς δρ. 9,146.80. ἦτοι ἐν ὄλῳ εἰσεπράχθησαν δρ. 393,687.35. Τὸ ποσὸν τοῦτο ἀντιπαραβαλλόμενον πρὸς τὰς εἰσπράξεις τοῦ 1896 ἀνεληθούσας εἰς δραχμὰς 469,225.05 παρουσιάζει διαφορὰν εἰσπράξεων ἐπὶ ἔλαττον ἐκ δρ. 75,537.70. Ἡ διαφορὰ αὕτη προῆλθε Α' μὲν ἐκ τῆς μὴ διαθέσεως 36413 γραμματίων τοῦ Λαχείου τῆς Α' τετραμηνίας λήξαντος ἔτους ἕνεκα τῆς ἐμπολέμου καταστάσεως τοῦ Κράτους, Β' ἐκ τῆς μὴ εἰσπράξεως τοῦ ἀντιτίμου ἐτέρων 4148 γραμματίων τῆς αὐτῆς τετραμηνίας, τῶν ἐπὶ τούτοις εὐθυνομένων δημοσίων ὑπαλλήλων διατεινομένων ὅτι φυγόντες καὶ οὗτοι μετὰ τῶν κατοίκων τῆς Θεσσαλίας, ἕνεκα τῆς εἰσελάσεως τῶν Τούρκων, ἐγκατέλειψαν ταῦτα ἐν τοῖς γραφείοις ἢ ἐν τῇ κατοικίᾳ αὐτῶν, Γ' ἐκ τῆς μὴ διαθέσεως 1400 γραμματίων τοῦ Λαχείου τῆς Β' τετραμηνίας τοῦ λήξαντος ἔτους.

Τὸ ἄρθρον 1 τοῦ Α' Κεφαλαίου τοῦ προϋπολογισμοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον «Εἰσφοραὶ» ὑποδιαιρούμενον εἰς τρία ἐδάφια ἀναγράφει α') τὰς ὑποχρεωτικὰς τῶν τακτικῶν ἐταίρων εἰσφοράς προϋπολογισθείσας εἰς δρ. 2,500. β') τὰ δικαιώματα ἐγγραφῆς νέων ἐταίρων προϋπολογισθέντα εἰς δρ. 300. καὶ γ') τὰς ἐκουσίας εἰσφοράς, δωρεὰς καὶ κληροδοτήματα ὧν τὸ ὀλικὸν ποσὸν προϋπελογίσθη εἰς δρ. 500.

Ὡς δ' ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ἀναλυτικοῦ πίνακος τῶν ἐσόδων τοῦ λήξαντος ἔτους εἰσεπράχθησαν α) ἐξ εἰσφορῶν τακτικῶν ἐταίρων δρ. 2,660. ἦτοι εἰσεπράχθησαν ἐπὶ πλεόν τῶν μὲν προϋπολογισθέντων δρ. 160. τῶν δὲ κατὰ τὸ 1896 εἰσπραχθέντων δρ. 5. β) ἐκ δικαιωμάτων ἐγγραφῆς νέων ἐταίρων δρ. 180. ἦτοι εἰσεπράχθησαν ἐπὶ ἔλαττον τῶν προϋπολογισθέντων δρ. 120. καὶ ἐπὶ ἔλαττον τῶν κατὰ τὸ 1896 εἰσπραχθέντων δρ. 45. καὶ γ')

ἐξ ἑκουσίων εἰσφορῶν δρ. 100. ἥτοι εἰσεπράχθησαν ἐπὶ ἔλαττον τῶν προϋπολογισθέντων δρ. 400. καὶ τῶν κατὰ τὸ 1896 εἰσπραχθέντων δρ. 98. Ἡ δωρεὰ αὕτη τῶν δρ. 100. ἐδόθη ὑπὸ τοῦ πρώην ἐταίρου τῆς ἐνταῦθα Γαλλικῆς Σχολῆς κ. Louis Couve νῦν καθηγητοῦ ἐν Nancy τῆς Γαλλίας.

Τὸ ἄρθρον 2 τοῦ Α' κεφαλαίου φέρον τὸν τίτλον «τόκοι καὶ μερίσματα» καὶ ὑποδιαιρούμενον εἰς ἐξ ἐδάφια ἀφορῶντα τοὺς τόκους καὶ τὰ μερίσματα τῶν διαφόρων χρεωγράφων καὶ μετοχῶν τῆς Ἐταιρείας ἀναγράφει ἔσοδα ἐν ὄλφ δρ. 9,484. Ὡς ἐμφαίνεται δὲ ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀναλυτικοῦ πίνακος εἰσεπράχθησαν ἐν ὄλφ δρ. 10,551.70, ἥτοι ἐπὶ πλεόν τῶν προϋπολογισθέντων δραχ. 1,067.70 καὶ τῶν κατὰ τὸ 1896 εἰσπραχθέντων δραχ. 2,821.80.

Τὸ ἄρθρον 3 τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίου ἀναγράφει ἔσοδον δρ. 260. ἐξ ἐνοικίων τῶν 2 οἰκιῶν τῆς Ἐταιρείας. Κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος οὐδεμία ἐγένετο εἰσπραξις εἰς πίστωσιν αὐτοῦ ὡς τοῦτο συνέβη καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1896.

Τὸ ἄρθρον 4 τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίου ὑπὸ τὸν τίτλον «ἔσοδα ἐκ δημοσιευμάτων» ὑποδιαιρεῖται εἰς ἀντίτιμον πωλουμένων τευχῶν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος προϋπολογισθὲν εἰς δρ. 5,000. καὶ εἰς ἀντίτιμον πωλουμένων πρακτικῶν τῆς Ἐταιρείας προϋπολογισθὲν εἰς δρ. 300. Ὡς δ' ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀναλυτικοῦ πίνακος εἰσεπράχθησαν ἐκ πωλήσεως σωμάτων καὶ τευχῶν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος δρ. 3,759.25 ἥτοι ἐπὶ ἔλαττον τῶν προϋπολογισθέντων δρ. 1,240.75 καὶ τῶν κατὰ τὸ 1896 εἰσπραχθέντων δρ. 997. Ἀναλυτικώτερον δὲ τὰ περὶ τοῦ ἐσόδου τούτου ἔχουσιν ὡς ἐξῆς.

Ἐκ μὲν τῶν τῆς Ἐφημερίδος τοῦ ἔτους 1897 ἐκδοθέντων τευχῶν 1 - 2 ἐπωλήθησαν ἀντίτυπα 134 καὶ εἰσεπράχθησαν δρ. 1,675. Ἐκ δὲ τῆς Ἐφημερίδος τοῦ ἔτους 1896 ἐπωλήθησαν σώματα 69 καὶ 2 τεύχη καὶ εἰσεπράχθησαν δρ. 1,737.50. Ἐκ τῆς Ἐφημερίδος τοῦ 1895 ἐπωλήθησαν 5 σώματα καὶ 3 τεύχη καὶ εἰσεπράχθησαν δρ. 143.75. Ἐκ τῶν ἀπὸ τοῦ 1882 μέχρι καὶ τοῦ ἔτους 1894 σώματα 8 καὶ εἰσεπράχθησαν δρ. 200. Ἐκ δὲ τῶν ἀπὸ τοῦ 1869 μέχρι τοῦ ἔτους 1874 τεύχος ἐν καὶ εἰσεπράχθη-

σαν δρ. 3. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ δ' ἀναλυτικοῦ πίνακος ἐμφαίνεται ὅτι εἰσεπράχθησαν ἐκ πωλήσεως ἀντιτύπων τῶν πρακτικῶν τῆς Ἐταιρείας δρ. 318. ἤτοι ἐπὶ πλέον τῶν προϋπολογισθέντων δρ. 18. καὶ τῶν κατὰ τὸ 1896 εἰσπραχθέντων δρ. 252.

Τὸ ἄρθρον 5 τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίου ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐσοδα κεκλεισμένων χρήσεων» ἀναγράφει ἔσοδον δρ. 860. ἀποτελούμενον α') ἐκ καθυστερουμένων ἐξ ἐνοικίων διὰ δρ. 260· β') ἐκ καθυστερουμένων ἐξ εἰσφορῶν ἑταίρων διὰ δρ. 600. Ὡς δ' ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀναλυτικοῦ πίνακος εἰσεπράχθησαν ἐξ ἐνοικίων καθυστερουμένων δρ. 260· ἤτοι εἰσεπράχθη ἴσον ποσὸν πρὸς τὸ προϋπολογισθὲν, ἐπὶ ἔλαττον δὲ τῶν εἰσπραχθέντων κατὰ τὸ 1896 δρ. 100· ἐκ καθυστερουμένων δ' ἐξ εἰσφορῶν ἑταίρων εἰσεπράχθησαν δρ. 565· ἤτοι ἐπὶ ἔλαττον τῶν προϋπολογισθέντων δρ. 35· ἐπὶ πλέον δὲ τῶν κατὰ τὸ 1896 εἰσπραχθέντων δρ. 265.

Τὸ ἄρθρον 6 τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίου ἀποτελεῖται α') ἐκ πωλήσεως ἀχρήστου ὑλικοῦ δρ. 1,100. καὶ β') ἐκ προστίμων ὑπὸ τοῦ διοικητικοῦ Συμβουλίου ἐπιβαλλομένων δρ. 50· κατὰ δὲ τὸν δημοσιευθέντα ἀναλυτικὸν πίνακα εἰσεπράχθησαν ἐκ πωλήσεως ἀχρήστων ὑλικῶν δρ. 68.60 ἤτοι ἐπὶ ἔλαττον τῶν προϋπολογισθέντων δρ. 1,031.40 καὶ τῶν κατὰ τὸ 1896 εἰσπραχθέντων κατὰ δρ. 743.80.

Τὸ ἄρθρον 1 τοῦ Β' κεφαλαίου ἀναγράφει ἔσοδον δραχμὰς 450,000. ὡς δὲ δεικνύει ὁ αὐτὸς δημοσιευθεὶς ἀναλυτικὸς πίναξ εἰσεπράχθησαν μόνον δρ. 366,078. ἤτοι εἰσεπράχθησαν ἐπὶ ἔλαττον τῶν προϋπολογισθέντων δρ. 83,922. καὶ τῶν κατὰ τὸ 1896 εἰσπραχθέντων κατὰ ἴσον ποσόν. Ἡ ἐπὶ ἔλαττον αὕτη σημαντικὴ διαφορὰ προῆλθεν Α' ἐκ τῆς μὴ διαθέσεως 36413 γραμματίων τῆς Α' τετραμηνίας τοῦ λήξαντος ἔτους Β' ἐκ τῆς μὴ εἰσπράξεως τοῦ ἀντιτίμου 4148 γραμματίων τῆς αὐτῆς τετραμηνίας καὶ Γ' ἐκ τῆς μὴ διαθέσεως 1400 γραμματίων τῆς Β' τετραμηνίας τοῦ λήξαντος ἔτους ὡς ἐν ἀρχῇ ἐξέθηκα.

Τὸ ἄρθρον 2 τοῦ Β' κεφαλαίου ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἀπρόοπτα Ἐσοδα» ἀναγράφει ἔσοδον δρ. 3,500. Ὡς δ' ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀναλυτικοῦ πίνακος εἰσεπράχθησαν δρ. 9,146.80 ἤτοι

ἐπὶ πλέον τῶν προϋπολογισθέντων δρ. 5,646.80 καὶ τῶν κατὰ τὸ 1896 εἰσπραχθέντων δρ. 7,631.80.

Μέρος Β'

Περὶ τῶν ἐξόδων

Τὸ Α' κεφάλαιον τοῦ προϋπολογισμοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον «Προσωπικὸν» ὑποδιαιρεῖται εἰς δύο ἄρθρα, ὧν τὸ πρῶτον φέρον τὸν τίτλον «Μισθοὶ τοῦ προσωπικοῦ τῶν Γραφείων» ἀναγράφει δαπάνην δρ. 11,280. Ὡς δ' ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ δημοσιευθέντος πίνακος τῶν ἐξόδων ἐδαπανήθησαν κατὰ τὸ λήξαν ἔτος 1897 δρ. 10,922.55 ἤτοι ἐπὶ ἔλαττον τῶν προϋπολογισθέντων δρ. 357.45 καὶ τῶν κατὰ τὸ 1896 δαπανηθέντων δρ. 737.30. Ἡ ἐπὶ ἔλαττον γενομένη αὕτη δαπάνη προέρχεται α') ἐκ τοῦ περιορισμοῦ τοῦ μηνιαίου μισθοῦ τοῦ νῦν ταμίου τῆς Ἑταιρείας Π. Χρυσανθοπούλου εἰς τὸ ἥμισυ τοῦ ὑπὸ τοῦ ὀργανισμοῦ κεκανοτισμένου, τουτέστι εἰς δρ. 125. ἀντὶ δρ. 250. κατὰ τοὺς δύο πρώτους μῆνας τοῦ λήξαντος ἔτους, καθ' οὓς διετέλει καὶ ταμίας τοῦ δημοσίου β') ἐκ τοῦ ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου μέχρι 12 Φεβρουαρίου λήξαντος ἔτους πληρωθέντος μισθοῦ τοῦ βοηθοῦ τοῦ γραμματέως πρὸς δρ. 150. μηνιαίως ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ περισυνου προϋπολογισμοῦ τῆς Ἑταιρείας, βραδύτερον αὐξηθέντος εἰς δρ. 160 κατὰ μῆνα διὰ τοῦ κατὰ Φεβρουάριον λ. ἔ. ψηφισθέντος προϋπολογισμοῦ τῆς Ἑταιρείας καὶ γ') ἐκ τοῦ γενομένου διορισμοῦ νέου εἰσπράκτορος τῆς Ἑταιρείας, οὗ ὁ μισθὸς ἐκανόνισθη συμφώνως ταῖς διατάξεσι τοῦ ἰσχύοντος ὀργανισμοῦ πρὸς δρ. 100 κατὰ μῆνα, ἀντὶ τοῦ διδομένου μέχρι 10 Αὐγούστου λ. ἔ. τῷ ἀπολυθέντι εἰσπράκτορι μισθοῦ ἐκ δρ. 120.

Τὸ δὲ ἄρθρον 2 φέρον τὸν τίτλον «Μισθοὶ τοῦ προσωπικοῦ ἐπὶ τῶν ἀρχαιοτήτων» ἀναγράφει δαπάνην δρ. 23,460· ἀλλὰ κατὰ τὸν αὐτὸν ἀναλυτικὸν πίνακα ἐδαπανήθησαν δρ. 19,253. ἤτοι ἐπὶ ἔλαττον τῶν προϋπολογισθέντων δρ. 4,207. καὶ ἐπὶ πλέον τῶν κατὰ τὸ 1896 δαπανηθέντων δρ. 3,491.90. Ἡ ἐπὶ ἔλαττον τῶν προϋπολογισθέντων δαπάνη προέρχεται α') ἐκ τῆς μὴ

πληρωμῆς τῆ Ἐφόρῳ ἀρχαιοτήτων παρὰ τῆ Ἑταιρείᾳ Κ. Κουρουνώτη τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ τοῦ μηνὸς Μαΐου 1897 ὅτε εὑρίσκετο εἰς τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ β') ἐκ τοῦ ὑπὸ τοῦ δ. Συμβουλίου ληφθέντος μέτρου τοῦ περιορισμοῦ ἀπὸ 1 Ὀβρίου 1897 τοῦ μισθοῦ ἐξ φυλάκων ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ γ') ἐκ τῆς μὴ πληρώσεως κενῶν τινων θέσεων φυλάκων καὶ ἐπιμελητῶν τῶν ἀρχαιολογικῶν συλλογῶν.

Τὸ Β' κεφάλαιον τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων ὑπὸ τὸν τίτλον «ἐξόδα γραφείων καὶ διαχειρίσεως» ὑποδιαιρεῖται εἰς 4 ἄρθρα, ὧν τὸ 1 ὑπὸ τὸν τίτλον «ἐνοίκιον καταστήματος» ἀναγράφει δαπάνην δρ. 4,200.

Κατὰ δὲ τὸν ἀναλυτικὸν πίνακα τῶν ἐξόδων ἐδαπανήθη ἀκριβῶς τὸ προϋπολογισθὲν ποσὸν τῶν δρ. 4,200· ἴσον ποσὸν ἐδαπανήθη καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1896.

Τὸ ἄρθρον 2 ὑπὸ τὸν τίτλον «ἐξόδα Γραφείων καὶ διαχειρίσεως» ἀναγράφει δαπάνην δρ. 1,560. Κατὰ δὲ τὸν ἀναλυτικὸν πίνακα τῶν ἐξόδων ἐδαπανήθησαν κατὰ τὸ ληξάν ἔτος δρ. 1,128· 15 ἤτοι ἐπὶ ἔλαττον τῶν προϋπολογισθέντων δρ. 431.85 καὶ τῶν κατὰ τὸ 1896 δαπανηθέντων δρ. 431.25.

Τὸ 3 ἄρθρον ὑπὸ τὸν τίτλον «ἐπιχορήγησις τοῦ Γραμματέως τοῦ διοικητικοῦ Συμβουλίου» ἀναγράφει δαπάνην δραχ. 1,440. Κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ ἀναλυτικὸν πίνακα ἐδαπανήθη ἀκριβῶς τὸ προϋπολογισθὲν ποσὸν, ἐπὶ πλέον δὲ τῶν δαπανηθέντων τὸ 1896 κατὰ δρ. 196. Ἐν τῷ αὐτῷ ἄρθρῳ προστίθεται καὶ ἕτερον ἐδάφιον ὑπὸ τὸν τίτλον «δαπᾶναι ἐποπτείας τῆς ταμιακῆς καὶ λογιστικῆς ὑπηρεσίας» ἀναγράφον δαπάνην δρ. 1,000. Κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ ἀναλυτικὸν πίνακα ἐδαπανήθησαν δρ. 300· ἤτοι ἐπὶ ἔλαττον τῶν προϋπολογισθέντων δρ. 700. Κατὰ τὸ ἔτος 1896 οὐδεμίᾳ δαπάνῃ ἐγένετο εἰς βᾶρος τοῦ ἐδαφίου τούτου.

Τὸ 4 ἄρθρον φέρων τὸν τίτλον «Βιβλιοθήκη» ἀναγράφει δαπάνην 6,500. Κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ ἀναλυτικὸν πίνακα ἐδαπανήθησαν δρ. 2,018.35 ἤτοι ἐπὶ ἔλαττον τῶν προϋπολογισθέντων δρ. 4,481.65 καὶ τῶν δαπανηθέντων τὸ 1896 δρ. 392.25.

Τὸ Γ' κεφάλαιον τοῦ προϋπολογισμοῦ περιλαμβάνει δύο ἄρθρα ὧν τὸ πρῶτον φέρων τὸν τίτλον «ἀνασκαφαὶ καὶ συντήρησις

ἀρχαίων μνημείων» ἀναγράφει δαπάνην δρ. 192,287.40. Κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ ἀναλυτικὸν πίνακα ἐδαπανήθησαν δρ. 81,256. ἦτοι ἐπὶ ἔλαττον τῶν προϋπολογισθέντων δρ. 111,031.40 καὶ τῶν κατὰ τὸ 1896 δαπανηθέντων δραχ. 112,781.25. Ἡ ἐπὶ ἔλαττον αὕτη διαφορὰ ἀποδοτέα εἰς τὴν ἀπόφασιν τοῦ δ. Συμβουλίου διακόψαντος τὰς ἀνασκαφικὰς ἐργασίας τῆς Ἑταιρείας κατ' Αὐγουστον τοῦ 1897 ἔνεκα τῆς ἀποτυχίας τοῦ Λαχείου τῆς Α' τετραμηνίας 1897, ὡς ἀρχόμενος τῆς παρουσίας διὰ μακρῶν ἐξέθηκα.

Τὸ 2 ἄρθρον τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίου ὑπὸ τὸν τίτλον «δημοσιεύματα» ἀναγράφει δαπάνην δρ. 20,000. Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν ἀναλυτικὸν πίνακα ἐδαπανήθησαν δραχ. 11,824.35 ἦτοι ἐπὶ ἔλαττον τῶν προϋπολογισθέντων δρ. 8,175.65 καὶ τῶν κατὰ τὸ 1896 δαπανηθέντων δρ. 468,10.

Τὸ Δ' κεφάλαιον τοῦ προϋπολογισμοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον «Συνδρομαί» ἀναγράφει δαπάνην δρ. 1,500. Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν ἀναλυτικὸν πίνακα ἐδαπανήθησαν δρ. 600· ἦτοι ἐπὶ ἔλαττον τῶν προϋπολογισθέντων δρ. 900· καὶ τῶν κατὰ τὸ 1896 δαπανηθέντων δρ. 2,400.

Τὸ Ε' κεφάλαιον τοῦ προϋπολογισμοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον «Διάφορα ἐξόδα» περιλαμβάνει δύο ἄρθρα. Τὸ πρῶτον ἄρθρον ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἀγορὰ φωτογραφικῶν μηχανῶν καὶ ἀρχιτεκτονικῶν ἐργαλείων» ἀναγράφει δαπάνην δρ. 4,000. Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν ἀναλυτικὸν πίνακα τῶν ἐξόδων ἐδαπανήθησαν δρ. 2,775.70 ἦτοι ἐπὶ ἔλαττον τῶν προϋπολογισθέντων δρ. 1,224.30. Κατὰ τὸ ἔτος 1896 οὐδεμίᾳ ἐγένετο δαπάνη εἰς βᾶρος τοῦ ἄρθρου τούτου. Τὸ δὲ δεύτερον ἄρθρον ὑπὸ τὸν τίτλον «ἐξόδα δικαστικά» ἀναγράφει δαπάνην δρ. 200. Κατὰ τὸν αὐτὸν δ' ἀναλυτικὸν πίνακα ἐδαπανήθησαν τὸ λῆξαν ἔτος δρ. 55.05 ἦτοι ἐπὶ ἔλαττον τῶν προϋπολογισθέντων δρ. 144.95 ἐπὶ πλέον δὲ τῶν δαπανηθέντων τὸ 1896 δρ. 3.15.

Τὸ Σ' κεφάλαιον τοῦ προϋπολογισμοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον «ἐξόδα παρελθουσῶν χρήσεων» περιλαμβάνει ἓν ἄρθρον καὶ ἀναγράφει δαπάνην δρ. 966.60· ἐδόθη δ' ἑτέρα πίστωσις ὑπὸ τῆς ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ Ἐπιτροπείας ἐκ δρ. 128.75, ἦτοι τὸ ἀναγρα-

φέν ποσόν ἀνέρχεται εἰς δρ. 1,095.35. Κατὰ δὲ τὸν ἀναλυτικὸν πίνακα τῶν ἐξόδων ἐδαπανήθη ἅπαν τὸ προϋπολογισθὲν ποσὸν ἤτοι ἐπὶ πλεόν τῶν δαπανηθέντων τὸ 1896 δρ. 492.15.

Τὸ Ζ' κεφάλαιον τοῦ προϋπολογισμοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐκτακτοὶ δαπάναι» περιλαμβάνει ἓν ἄρθρον καὶ ἀναγράφει δαπάνην δρ. 2,700. Κατὰ δὲ τὸν ἀναλυτικὸν πίνακα τῶν ἐξόδων ἐδαπανήθησαν τὸ λῆξαν ἔτος δρ. 2,356.60 ἤτοι ἐπὶ ἔλαττον τῶν προϋπολογισθέντων δρ. 343.40 ἐπὶ πλεόν δὲ τῶν δαπανηθέντων τὸ 1896 δρ. 625.50

Τὸ Η' κεφάλαιον τοῦ προϋπολογισμοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον «Λαχεῖον» περιλαμβάνει δύο ἄρθρα ἐξ ὧν τὸ πρῶτον ἀναγράφει διὰ τὰς ἀμοιβὰς τῶν κληρωθέντων γραμματίων τοῦ Λαχείου δραχ. 150,000· καὶ διὰ ποσοστὰ διδόμενα εἰς τοὺς πωλητὰς τῶν γραμματίων δρ. 45,000· ἤτοι ἐν ὅλῳ δρ. 195,000. Κατὰ δὲ τὸν ἀναλυτικὸν πίνακα τῶν ἐξόδων ἐδαπανήθησαν τὸ λῆξαν ἔτος εἰς ἀμοιβὰς μὲν τῶν κληρωθέντων γραμματίων δρ. 142,800· ἤτοι ἐπὶ ἔλαττον τῶν προϋπολογισθέντων δρ. 7,200· ἡ διαφορὰ αὕτη προέρχεται ἐκ τῆς κληρώσεως τοῦ λαχείου Α' τετραμηνίας λ. ἔτους καθ' ἣν ἡ ἀμοιβὴ γραμματίων ἀνηκόντων εἰς τὰ μὴ διατεθέντα 36,413 γραμμάτια τοῦ Λαχείου τούτου ἔμεινεν εἰς ὄφελος τῆς Ἐταιρείας κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ Ὄργανισμοῦ· εἰς ποσοστὰ δὲ δοθέντα τοῖς καταναλωταῖς γραμματίων δρ. 36,542.50 ἤτοι ἐπὶ ἔλαττον τῶν προϋπολογισθέντων δρ. 8,457.50 καὶ τῶν δαπανηθέντων τὸ 1896 δρ. 8,333.95. Ἡ ἐπὶ ἔλαττον αὕτη διαφορὰ προέρχεται ἐκ τῆς αὐτῆς, ὡς ἄνω, μὴ διαθέσεως τῶν 36,413 γραμματίων τοῦ Λαχείου Α' τετραμ. λ. ἔτους καὶ τῶν 1400 γραμματίων τῆς Β' τετραμ. λ. ἔτους.

Τὸ 2 ἄρθρον τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίου ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐξόδα Λαχείου» ἀναγράφει δαπάνην δρ. 7,760. Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν ἀναλυτικὸν πίνακα τῶν ἐξόδων ἐδαπανήθησαν τὸ λῆξαν ἔτος δρ. 7,241. ἤτοι ἐπὶ ἔλαττον τῶν προϋπολογισθέντων δρ. 519· ἐπὶ πλεόν δὲ τῶν δαπανηθέντων τὸ 1896 δρ. 1,292.65.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω ὀκτὼ κεφαλαίων προσετέθη κατὰ τὸν Αὐγουστον τοῦ λήξαντος ἔτους καὶ Θ' κεφάλαιον ἐν τῷ προϋπολογισμῷ ὑπὸ τὸν τίτλον «Συντάξεις ὑπαλλήλων τῆς Ἐταιρείας»

ὅπερ ἀναγράφει δαπάνην δρ. 373.30 διὰ σύνταξιν τοῦ πρώην εἰσπράκτορος τῆς Ἑταιρείας Θ. Κουτζούλη ἀπὸ 11 Αὐγούστου ἕως τέλους Δεκεμβρίου λήξαντος ἔτους. Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν ἀναλυτικὸν πίνακα τῶν ἐξόδων ἐδαπανήθη κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ὁλόκληρον τὸ προῦπολογισθὲν ποσόν.

Ὅθεν ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐξάγεται ὅτι τὰ μὲν ἔσοδα τῆς Ἑταιρείας κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἀνῆλθον εἰς δρ. 393,687.35 τὰ δὲ ἔξοδα εἰς δρ. 326,181.90 ὑπελείφθη δὲ ὑπόλοιπον ἐκ δρ. 67,505.45 προστεθὲν εἰς τὸ κεφάλαιον αὐτῆς.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 15 Ἰανουαρίου 1898.

Ὁ Λογιστὴς
Ἄ. Ἰ. ΛΑΠΠΑΣ

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

ΚΑΙ

ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ

Πίν. Α'

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ

ΤΑΜΕΙΟΝ, τὰ ἐν αὐτῷ μετρητὰ Δρ.	40,952	25
ΑΚΙΝΗΤΑ ΚΤΗΜΑΤΑ »	67,449	99
ΜΕΤΟΧΑΙ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ »	131,320	—
ΛΑΧΕΙΟΦΟΡΟΙ ΟΜΟΛΟΓΙΑΙ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ »	5,780	—
ΟΜΟΛΟΓΙΑΙ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΑΓΙΟΥ ΔΑΝΕΙΟΥ ΤΩΝ £ 5,000,000 »	13,760	—
» ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟΥ » ΤΩΝ ΔΡ. 30,000,000 »	85	—
» ΔΑΝΕΙΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΕΩΣ »	640	—
ΕΝΤΟΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ »	96,108	20
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ, ἔτοχος κατάθεσις »	81,000	—
ΤΡΑΠΕΖΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ, ἔτοχος κατάθεσις »	20,232	45
ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΑΙ ΔΙΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ »	82,390	57
» » ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ »	4,800	—
Π. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ ΠΡΩΗΝ ΤΑΜΙΑΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ »	30,934	95
ΕΚΚΡΕΜΕΙΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ »	2,307	75
ΧΡΕΩΣΤΑΙ ΕΚ ΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ ΔΑΧΕΙΟΥ Β' ΤΕΤΡΑΜΗΝΙΑΣ 1896 »	9	50
ΕΠΙΦΑΛΕΙΣ ΧΡΕΩΣΤΑΙ ΕΚ ΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ ΔΑΧΕΙΟΥ Α' ΤΕΤΡΑΜΗΝΙΑΣ 1897 »	7,466	40
ΧΡΕΩΣΤΑΙ ΕΚ ΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ ΔΑΧΕΙΟΥ Β' » » »	180	—
» » » Γ' » » »	12,562	20
	Δρ.	597,979 26

ΤΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ 1897

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ

ΕΓΓΥΟΔΟΣΙΑΙ	Δρ.	6,500	—
ΠΙΣΤΩΤΑΙ ΔΙΑΦΟΡΟΙ	»	56,781	55
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΞ ΕΠΙΣΦΑΛΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ	»	7,466	40
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ	Δρ.	459,725.86	
» τὸ καθαρὸν περίσσευμα ἐσόδων τῆς ληγούσης χρή- σεως 1897	»	<u>67,505.45</u>	» 31

Δρ 597,979 26

ΧΡΕΩΣΙΣ			
Εἰς	Μισθούς τοῦ προσωπικοῦ τῶν Γραφείων	Δρ.	10,922 55
»	» » ἐπὶ τῶν ἀρχαιοτήτων	»	19,253 —
»	Ἐνοίκιον τοῦ Καταστήματος	»	4,200 —
»	Ἐξόδα Γραφείων καὶ Διαχειρίσεως	»	1,128 15
»	Ἐπιχορήγησιν τοῦ Γραμματέως τοῦ διοικητικοῦ Συμβουλίου	»	1,440 —
»	Δαπάνας ἐποπτείας τῆς ταμιακῆς καὶ λογιστικῆς ὑπηρεσίας	»	300 —
»	Βιβλιοθήκην, δι' ἀγορὰν βιβλίων καὶ διὰ δετικά βιβλίων	»	2,018 35
»	Ἀνασκαφὰς καὶ συντήρησιν ἀρχαίων μνημείων	»	81,256 —
»	Δημοσιεύματα	»	11,824 35
»	Συνδρομὰς, πρὸς ἔκδοσιν ἀρχαιολογικῶν συγγραμμάτων	»	600 —
»	Ἐξόδα Διάφορα	»	2,775 70
»	» Δικαστικά	»	55 05
»	» Παρελθουσῶν χρήσεων	»	1,095 35
»	Ἐκτάκτους δαπάνας	»	2,356 60
»	Ἄμοιβὰς κληρωθέντων γραμματίων Λαχείου Α' τετραμηνίας 1897	»	42,800 —
»	» » » Β' » »	»	50,000 —
»	» » » Γ' » »	»	50,000 —
»	Ποσοστὰ πωληθέντων γραμματίων Λαχείου Α' τετραμηνίας 1897	»	6,864 80
»	» » » Β' » »	»	14,706 60
»	» » » Γ' » »	»	14,971 10
»	Ἐξόδα Λαχείου	»	7,241 —
»	Συντάξεις Ὑπαλλήλων τῆς Ἐταιρείας	»	373 30
		Δρ.	326,181 90
»	Κεφάλαιον, τὸ καθαρὸν περίσσευμα ἐσόδων προστιθέμενον εἰς τὸ Κεφάλαιον	»	67,505 45
		Δρ.	393,687 35

Ἐν Ἀθήναις τῇ 31 Δεκεμβρίου 1897

Ὁ Ταμίας

Π. ΧΡΥΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΣΟΔΑ ΚΑΙ ΕΞΟΔΑ »

ΠΙΣΤΩΣΙΣ

Από Υποχρεωτικὰς εἰσφορὰς τακτικῶν Ἑταίρων	Δρ.	2,660	—
» Δικαιώματα ἐγγραφῆς νέων Ἑταίρων	»	180	—
» Ἐκουσίας εἰσφορὰς, δωρεὰς καὶ κληροδοτήματα	»	100	—
» Τόκους καὶ μερίσματα	»	10,551	70
» Ἀντίτιμον πωληθέντων τευχῶν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος	»	3,759	25
» » » τῶν πρακτικῶν τῆς Ἑταιρείας	»	318	—
» Ἔσοδα κεκλεισμένων χρήσεων	»	825	—
» » Διάφορα	»	68	60
» Ἀντίτιμον γραμματίων Λαχείου Α' τετραμηνίας 1897	»	68,878	—
» » » » Β' » »	»	147,200	—
» » » » Γ' » »	»	150,000	—
» Ἀπρόοπτα ἔσοδα	»	9,146	80
	Δρ.	393,687	35

Ὁ Λογιστὴς
Α. Ι. ΛΑΠΠΑΣ

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΤΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ 1897

ΤΜΗΜΑ Α'. ΕΣΟΔΑ

Πίν. Β'

Ἔσοδα κατὰ τὰ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ κεφάλαια καὶ ἄρθρα	Προϋπολογισθέντα	Εισπραχθέντα	Εἰσπραχθέντα	
			ἐπὶ πλεόν	ἐπὶ ἔλλειπτον
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'				
Ἔσοδα Ἐταιρείας.				
Ἔσοδα Ἐταιρείας				
Ἄρθρον 1	2,500	2,660	160	—
ΕΙΣΦΟΡΑΙ	300	180	—	120
Ἐπιχορηγούμεναι εἰσφοραὶ τακτικῶν Ἐταιρειῶν	500	400	—	400
Ἐπιχορηγούμενα ἐγγραφῆς νέων Ἐταιρειῶν	—	—	—	—
Ἐπιχορηγούμενα ἐπιχορηγήματα	—	—	—	—
Ἄρθρον 2	—	—	—	—
ΤΟΚΟΙ ΚΑΙ ΜΕΡΙΣΜΑΤΑ	384	192	—	192
Τόκοι 64 ὁμολογῶν Ἑλληνικοῦ Παγίου Δανείου £ 5,000,000	—	—	—	—
Νομισματικὴ διαφορά αὐτῶν	288	132	—	156
Τόκοι 10 ὁμολογῶν Λαχεσιφόρου Δαν. Ἑθνικῆς Τραπεζῆς	160	80	—	80
Νομισματικὴ διαφορά αὐτῶν	142	54	—	54
Τόκοι ἐντόκων γραμματικῶν τοῦ δημοσίου	3,500	4,732	1,232	95
Μέρισμα 56 μετοχῶν Ἑθνικῆς Τραπεζῆς	5,040	5,040	—	—
Τόκοι καταθέσεων παρὰ ταῖς Τραπεζαῖς Ἀθηναϊκῆς καὶ Βιομηχανικῆς	—	274	274	85
Τόκοι μίας ἀποδείξεως δανείου Κεφαλαιοποιήσεως	—	44	44	50
Ἄρθρον 3				
ΕΣΟΔΑ ΕΞ ΑΚΙΝΗΤΩΝ ΚΤΗΜΑΤΩΝ	200	—	—	—
Ἐνοίκιον οἰκίας τῆς Ἐταιρείας ἐν Κηρυσσίᾳ	60	—	—	—
Ἄρθρον 4	—	—	—	—
ΕΣΟΔΑ ΕΚ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΩΝ	5,000	3,759	—	25
Ἀντίτιμον πωλουμένων τευχῶν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιμερίδος	300	348	—	48
Ἄλλοι πωλουμένοι τευχῶν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιμερίδος	—	—	—	—
Ἄλλοι πωλουμένοι τευχῶν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιμερίδος	—	—	—	—
Σύνολον	16,144	16,144	1,240	75

"Αρθρον 5 ΕΣΟΔΑ ΚΕΚΛΙΣΜΕΝΩΝ ΧΡΕΩΣΩΝ								
Καθυστέρουμένα έξ ένοίκιων	260	—	260	—	—	—	35	—
» εισφορών Ύταιρών	600	—	600	—	—	—	—	—
"Αρθρον 6 ΕΣΟΔΑ ΔΙΛΦΟΡΑ								
Έκ πολήσεως άχρήστων ολικών	1,100	—	1,100	—	68	60	4,031	40
Έκ προστίμων υπό του Συμβουλίου έπίβαλλομένων	50	—	50	—	—	—	—	—
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'								
"Εόδοα έκ του Λαχείου.								
"Αρθρον 1								
Αντίτιμων γραμματίων Λαχείου Α' τετραμηνίας 1897	150,000	—	150,000	—	68,878	(α)	81,122	—
» Β'	150,000	—	150,000	—	147,200	(β)	2,800	—
» Γ'	150,000	—	150,000	—	150,000	—	—	—
"Αρθρον 2								
Απρόσπτα έσοδα	3,500	—	3,500	—	9,146	80	5,646	80
Δρ.	473,854	—	473,854	—	393,687	35	7,377	10
							87,238	75

Έν Αθήναις τή 31 Δεκεμβρίου 1897

'Ο Ταμίης

Π. ΧΡΥΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ

'Ο Λογιστής

Α. Ι. ΛΑΠΑΣ

α) Έκ των 75,000 γραμματίων του Λαχείου Α' τετραμηνίας έ. έ. έπωλήθησαν γραμμάρια 34,439
 έμειναν αδιάθετα παρασθέντα εις την έπί της κληρώσεως Ύπιτροπείαν » 36,413
 όφειλονται δέ υπό διαφόρων δημοσίων ύπαλλήλων έν Θεσσαλίη κατά τον χρόνον της είσελάσεως των Τουρκων,
 ούτινες, ως διατέλλονταί, συγόντες μετά των κατοίκων έγκατέλειψαν ταύτα έν τούς γραφείους ή τή κατοικία αυτών
 (το άντίτιμον αυτών άπεράσθη εις τούς Ύπισφαλείς Χρέωστας της Ύταιρείας) » 4,148

β) Έκ των 75,000 γραμματίων του Λαχείου Β' τετραμηνίας έ. έ. έμειναν αδιάθετα γραμμάρια 1,400.

γραμμάρια 75,000

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΤΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ 1897

ΤΜΗΜΑ Β'. ΕΣΟΔΑ

Πίν. Γ'.

Διάκρισις τῶν δαπανῶν κατὰ τὰ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ ἀναγραφόμενα κεφάλαια καὶ ἄρθρα	Προϋπολογισθέντα	Δαπανηθέντα	Δαπανηθέντα ἐπὶ ἑλαττον
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'			
Προδωπικόν			
"Ἄρθρον 1			
Μισθοὶ τοῦ Προσηπικοῦ τῶν Γραφείων	Δρ. 10,922.55	Δρ. 10,922.55	357.45
"Ἄρθρον 2			
Μισθοὶ τοῦ Προσηπικοῦ ἐπὶ τῶν Ἀρχαιοτήτων	Δρ. 19,253.—	Δρ. 19,253.—	4,207.—
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'			
"Ἐξοδα γραφείων καὶ διαχειρίσεως			
"Ἄρθρον 1			
Ἐνοίκιον τοῦ Καταστήματος	Δρ. 4,200.—	Δρ. 4,200.—	—
"Ἄρθρον 2			
ΕΣΟΔΑ ΓΡΑΦΕΙΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ			
Δαπανηθέντα: Εἰς θέρμανσιν καὶ φωτισμὸν	Δρ. 238.35	Δρ. 238.35	—
Εἰς χάρτην καὶ τυπωτικὰ διαφόρων ἐντύπων	» 40.—	» 40.—	—
Εἰς γραφικὴν ὕλην	» 195.—	» 195.—	—
Εἰς δημοσιεύσεις περὶ συνελεύσεων τῶν Ἐταίρων	» 134.50	» 134.50	—
Εἰς ἔξοδα παραλαβῆς καὶ ναύλων 1100 διπλωμάτων ἐκ Βερολίνου καὶ εἰς ἔξοδα ἀποστολῆς αὐτῶν ἐκ Βερολίνου	» 116.30	» 116.30	—
Εἰς φύλλατρα χρεωγράφων	» 4.70	» 4.70	—
Εἰς ταχυδρομικὰ ἀποστολῆς εἰς τὸ ἐξωτερικὸν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος καὶ τῶν πρακτικῶν τῆς Ἐταιρείας	» 162.15	» 162.15	—
Εἰς διάφορα ἔξοδα	» 297.45	» 297.45	—
	4,200	4,200	431.85
	11,280	10,922.55	357.45
	23,460	19,253	4,207
	4,200	4,200	—
	1,560	1,128.15	431.85

"Άρθρον 3					
ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕ ΤΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΕ ΤΟΥ Δ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ					
Δαπανηθέντα.	Δρ.	1,440	—	1,440	—
ΔΑΠΑΝΑΙ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΤΗΣ ΤΑΜΙΑΚΗΣ ΚΑΙ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ	Δρ.	—	4,440	—	»
Δαπανηθέντα.	Δρ.	—	300	—	»
		1,440	—	700	
"Άρθρον 4					
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ					
Δαπανηθέντα: Εις αγοράν βιβλίων.	Δρ.	1,439.35			
Εις δετικά βιβλίων	»	92.—			
Εις αξίαν χάρτου και τυπωτικά του Καταλόγου τῆς Βιβλιοθήκης	Δρ.	487.—	Δρ.	2,018.35	»
		6,500	—	2,018.35	4,481.65
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'					
· Αναδικαφικά ἔργα καὶ δημοδιεύματα					
ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΙΣ ΑΡΧΑΙΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ					
"Άρθρον 1					
· Ανασκαφαὶ περὶ τὴν Ἀκρόπολιν:					
Δαπανηθέντα. Εἰς ἡμερομίσθια ἔργατῶν	Δρ.	17,329.85			
Εἰς τοποθέτησιν ἀδοῦρου κιγκλιδοῦματος πρὸς περίφραξιν τῆς κατὰ τὴν βορειοδυτικὴν γωνίαν τῆς Ἀκροπόλεως θύρας,	»	104.50			
Εἰς ἀγοράν ζεμπιλίων καὶ σπάγγου.	»	157.45			
Εἰς ἐμαξφαγία τῶν κ. κ. Συμβούλων	»	40.50	Δρ.	17,632.30	»
· Ανασκαφαὶ παρὰ τὸ Βατραχονήσιον:					
Δαπανηθέντα. Εἰς ἡμερομίσθια ἔργατῶν	Δρ.	890.75			
Εἰς ἀγοράν ζεμπιλίων καὶ σπάγγου.	»	10.95	Δρ.	901.70	»
· Ανασκαφαὶ κατὰ τὸ Ἀσκληπιεῖον:					
Δαπανηθέντα. Εἰς ἡμερομίσθια ἔργατῶν	Δρ.	1,277.35			
Εἰς ἀγοράν ζεμπιλίων καὶ σπάγγου.	»	7.35			
Εἰς ἀγοράν ἀσέστου καὶ κεράμων διὰ τὴν ἐπισκευὴν τοῦ φυλακείου	»	39.50	Δρ.	1,324.10	»
· Ανασκαφαὶ κατὰ τὸν ἔξω Κεραμεῖκὸν ἐν τῇ οἰκοπέδῳ χήρας Παυλάκης καὶ Παναγιωτοῦ:					
Δαπανηθέντα. Εἰς ἡμερομίσθια ἔργατῶν	Δρ.	2,913.—			
Εἰς ἀγοράν ζεμπιλίων καὶ σπάγγου.	»	67.65			
Εἰς γρασκὴν ὕλην διὰ τὸν καταρτισμὸν τῶν σχεδίων.	»	33.45			
Εἰς ἐμαξφαγία τοῦ κ. Ἐφόρου	»	6.10			
Εἰς ἀποζημιώσεις τοῦ ἐφορευόντος Ἀθ. Οἰκονόμου	»	440.—			
Εἰς » Κ. Κοινοπόλου	»	362.65			
Εἰς μεταφορικά τῶν ἐστημάτων ἐν τῷ Κεντρ. Μουσείῳ	»	4.60	Δρ.	3,527.45	»
Πρὸς μεταφορὰν	Δρ.	—	Δρ.	23,885.55	Δρ.
		49,440	—	39,262	05
				10,177	95

Διάκρισις τῶν δαπανῶν κατὰ τὰ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ ἀναγραφόμενα κεφάλαια καὶ ἄρθρα

Προϋπολογισθέντα	Δαπανηθέντα	Δαπανηθέντα ἐπι ἔλαττον	
			49,440
Ἐκ μεταφορᾶς Ἀνασκαφαί ἐν τῷ Ὀλυμπίῳ Ἀθηνῶν:	Δρ. 23,385.55	Δρ.	
Δαπανηθέντα. Εἰς ἡμερομίσθια ἔργατων Ἀνασκαφαί ἐν Πειραιεὶ:	Δρ. 2,099.50	Δρ.	
Δαπανηθέντα. Εἰς ἡμερομίσθια ἔργατων. Εἰς ὄδοιπορικὰ τοῦ ἔθρου Α. Λυκάκη καὶ 2 ἔργατων, μεταβάλλοντος πρὸς καταμέτρησιν καὶ σχεδιαγράφησιν τοῦ Σηραγγείου.	Δρ. 1,245.50		
Εἰς γραφικὴν ὑλὴν καὶ εἰς μίαν πύξδα διὰ τὴν αὐτὴν καταμέτρησιν	» 99.70		
Εἰς ἀγορὰν ὑλικῶν διὰ τὴν αὐτὴν καταμέτρησιν	» 55.—		
Εἰς » διὰ τὸν καθαρισμὸν τοῦ Σηραγγείου	» 9.30		
Εἰς ἔξοδον κατασκευῆς μιᾶς θύρας φυλῆσις	» 19.50		
» 45.50	Δρ. 1,474.50	»	
Ἀνασκαφαί Ἀττικῆς (ἐν Σουνίῳ):			
Δαπανηθέντα. Εἰς ἡμερομίσθια ἔργατων	Δρ. 270.—		
Εἰς ἀγορὰν διαφόρων ὑλικῶν καὶ μεταφορικά αὐτῶν καὶ τῶν ἐργαλείων	» 107.80		
Εἰς μισθοδοσίαν τοῦ ἐπιστάτου Ἰω. Λόρη.	» 99.60		
Εἰς ὄδοιπορικὰ τοῦ ἔθρου Β. Στάη.	» 51.40		
Εἰς ὄμοια τοῦ Ἰω. Λόρη μετὰ 2 ἔργατων	» 40.65		
Εἰς ἀγορὰν σιδηρικῶν καὶ κλειθρῶν, εἰς μεταφορικά φυλείας ἐξ Ἀθηνῶν καὶ εἰς ἡμερομίσθια τέκτονος κατασκευασάντος ἐν παράκτιῳ ἐν Σουνίῳ.	» 112.50	Δρ. 681.95	»
Ἀνασκαφαί Ἐλευσίντος:			
Δαπανηθέντα. Εἰς ἡμερομίσθια ἔργατων καὶ ἐνὸς συλλογητοῦ.	Δρ. 4,258.50		
Εἰς ἐπιμίσθιον τοῦ ἔθρου Σικιά ἀπὸ 10 Ἰουνίου ἕως 31 Αὐγούστου ἐ. ἔ.	» 266.—		
Εἰς ἀγορὰν διαφόρων ὑλικῶν διὰ τὰς ἀνασκαφάς.	» 92.50		
Εἰς ὄδοιπορικὰ τοῦ ἔθρου Α. Σικιά	» 136.40		
Εἰς ὄμοια τοῦ ἐπιστατουῦτος φυλάκος Ἰ. Μυτζόπουλου	» 48.—		
Εἰς ὄμοια τοῦ ἔθρου Α. Λυκάκη μεταβάλλοντος πρὸς σχεδιαγράφησιν τῶν τινῶν	» 23.60		
Εἰς ἐπιμίσθιον αὐτοῦ	» 8.30		
Εἰς ὄδοιπορικὰ Χ. Τσοῦντα μεταβάλλοντος πρὸς φωτογράφησιν τῶν τινῶν	» 8.55		

Είς ημερομίσθια κτίστων, εἰς ἀγορὰν οἰκοδομησίου ὤλης καὶ ἄλλων ὀλιγῶν διὰ τὰς ἐπισκευὰς τοῦ Μουσείου	470.65			
Εἰς μεταφορικά ἀρχαίων ἐξ Ἀθηῶν εἰς Ἑλευσίνα	19.55	Δρ.	5,332.05	»
Ἄνασκαφαὶ Θηῶν:				
Δαπανηθέντα. Εἰς ημερομίσθια ἐργατῶν	209.—	Δρ.		
Εἰς ἐπιμίσθιον τοῦ ἐφόρου Δ. Φιλίου	66.65			
Εἰς ἀπόζημίωσιν τοῦ ἐπιστάτου Ἐπ. Κορομάντζου	60.—	Δρ.	335.65	»
Ἄνασκαφαὶ ἐν Θέρμῳ τῆς Αἰτωλίας:				
Δαπανηθέντα. Εἰς ημερομίσθια ἐργατῶν	3,214.60	Δρ.		
Εἰς ἐπιμίσθιον τοῦ ἐφόρου Γ. Σιωτηριάδου	143.—			
Εἰς ὀδοιπορικά τοῦ αὐτοῦ	347.55			
Εἰς ἀγορὰν ζεμπιλίων καὶ σιτάγου	63.10			
Εἰς ὀδοιπορικά τοῦ ἀρχιερέατου Φ. Γρυμάνη	179.25	Δρ.	3,947.50	»
Ἄνασκαφαὶ Ἐρετρίας:				
Δαπανηθέντα. Εἰς ημερομίσθια ἐργατῶν	2,460.60	Δρ.		
Εἰς ἐπιμίσθιον τοῦ ἐφόρου Κ. Κουρουνιώτου	253.10			
Εἰς ὀδοιπορικά τοῦ αὐτοῦ	142.55			
Εἰς ἀγορὰν διαφόρων ὀλιγῶν	119.70			
Εἰς ὀδοιπορικά Χ. Τσουντα μεταδάντος διὰ τὴν μετακόμισιν τῶν ἐκεῖ ἐρημάτων	44.70			
Εἰς ἐπιμίσθιον τοῦ αὐτοῦ	13.30			
Εἰς κατασκευὴν μιᾶς ἀρχαιοθήκης καὶ εἰς ἀγορὰν ὀλιγῶν διὰ τὰς φωτογραφ. ἐργασίας Κ. Κουρουνιώτου	101.90	Δρ.	3,135.75	»
Ἄνασκαφαὶ ἀνά τὰς Κυκλάδ. νήσους (ἐν Πάρῳ):				
Δαπανηθέντα. Εἰς ημερομίσθια ἐργατῶν	586.80	Δρ.		
Εἰς ἐπιμίσθιον τοῦ ἐφόρου Χ. Τσουντα	223.20			
Εἰς μισθοδοσίαν τοῦ ἐπιστάτου Γ. Χρυσάφη	290.40			
Εἰς ὀδοιπορικά ἀμωστέρον	90.50			
Εἰς ἐνοίκιον κατοικίας τοῦ ἐφόρου	66.—			
Εἰς τῶν ἐργατῶν καὶ τοποθετήσεως τῶν ἐργαλείων	34.—			
Εἰς ἀνώγεια πρὸς ἀνεύρεσιν τάφων	65.—			
Εἰς ἀνώγεια πρὸς μεταφορὰν ἀρχαίων	18.—			
Εἰς ἀγορὰν διαφόρων ὀλιγῶν	38.40			
Εἰς ἀγορὰν γραφικῆς ὤλης	4.—	Δρ.	1,416.30	»
Ἄνασκαφαὶ Μυκηνῶν:				
Δαπανηθέντα. Εἰς ημερομίσθια ἐργατῶν	2,186.—	Δρ.		
Εἰς ἀγορὰν φωτοгр. χάρτου καὶ γραφ. ὤλης	18.30			
Πρὸς μεταφορὰν	2,204.30	Δρ.	41,808.75	»
	49,440		39,262	05
			10,177	95

Δεξιότητες τῶν δαπανῶν κατὰ τὰ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ ἀναγραφόμενα κεφάλαια καὶ ἄρθρα		Προϋπολογισθέντα	Δαπανηθέντα	Δαπανηθέντα ἐπὶ ἔλαττον
Ἐκ μεταφορᾶς:				
Εἰς ἐπιμίσθιον τοῦ ἐφόρου Χ. Τσοῦνα	Δρ. 2,204.30	Δρ. 41,808.75	Δρ.	
Εἰς ὁδοιπορικά τοῦ αὐτοῦ	223.20	»	»	
Εἰς ἑνοίκιον κατοικίας ἐργατῶν	69.60	»	»	
	21.—	Δρ. 2,518.40	»	
Συντήρησις μνημείων ἐν Μυκῆναις:				
Δαπανηθέντα. Εἰς ἡμερομίσθια ἐργατῶν	Δρ. 979.—			
Εἰς ἀγορὰν διαφόρων ὑλικῶν	248.20			
Εἰς κατασκευὴν, μεταφορὰν εἰς Μυκῆνας καὶ τοποθέτησιν σιδηρᾶς σιγαλιδωτῆς θύρας ἐν τῷ δρόμῳ τοῦ θραυροῦ τοῦ Ἀτρέως	295.—			
Εἰς ὁδοιπορικά ἀρχιεργάτου Καμπάνη, 4 ἐργατῶν καὶ 3 τεχνιτῶν μεταδόντων ἐνεῦθεν εἰς Μυκῆνας	155.40	Δρ. 1,677.30	»	
Ἀνασκαφαὶ Ἐπιδαύρου:				
Δαπανηθέντα. Εἰς ἡμερομίσθια ἐργατῶν	Δρ. 4,306.70			
Εἰς μισθοδοσίαν τοῦ ἐπιστάτου Κ. Κοντοπούλου	141.95			
Εἰς ὄμοιον τοῦ ἐπιστάτου Ἀθ. Οἰκονόμου	1,040.—			
Εἰς ὁδοιπορικά τῶν ἐπιστατῶν Κοντοπούλου καὶ Οἰκονόμου	120.75			
Εἰς ἀγορὰν διαφόρων ὑλικῶν	103.75	Δρ. 5,683.15	»	
Ἀνασκαφαὶ Λυκοσοῦρας:				
Δαπανηθέντα. Εἰς ἡμερομίσθια ἐργατῶν	Δρ. 2,469.65			
Εἰς ἐπιμίσθιον τοῦ ἐφόρου Β. Λεονάρδου	46.60			
Εἰς ὁδοιπορικά τοῦ αὐτοῦ	426.15			
Εἰς μισθοδοσίαν τοῦ ἐπιστάτου Κ. Κοντοπούλου	671.90			
Εἰς ὁδοιπορικά τοῦ αὐτοῦ	192.40			
Εἰς ἀγορὰν διαφόρων ὑλικῶν	152.10			
Εἰς ἐνοίκιον κατοικίας ἐργατῶν	40.—	Δρ. 3,698.80	»	
Δαπάναι πρὸς στερῶσιν τοῦ Παρθενῶνος:				
Δαπανηθέντα. Εἰς ἡμερομίσθια ἐργατῶν ἐν τοῖς λατομείοις Πεντέλης πρὸς ἐξαγωγήν μαρμάρων	Δρ. 2,509.25			
Εἰς ἔξοδα ἐπισκευῆς καὶ μεταφορᾶς τῶν ἐργαλείων τῆς Ἐταιρείας Πάρου	102.20			
Εἰς μεταφορικά τῶν ἐργατῶν καὶ ἐργαλείων εἰς Πεντέλην	70.—			

Εἰς ὕλκα χρησιμοπονηθέντα ἐν ταῖς ἐργασίαις ἐν τοῖς λατομείοις Πεντέλης	418.15	
» ἡμερομ. ἐργατῶν πρὸς συντήρησιν τῶν ἱκριωμάτων	538.—	
» ἕλκα χρησιμοπονηθέντα διὰ τὴν αὐτὴν συντήρησιν	82.70	
» ἄμαξάγωγά του Νομομηχανικοῦ καὶ τοῦ βοηθοῦ του εἰς λατομεῖα Πεντέλης	146.50	
» ὅμοια τῆς ἐκ Νομομηχ. ἐπιτροπῆς μεταδόσης εἰς Ἀκρόπολιν	40.—	
» καταδολὴν τοῦ ἐτέρου ἡμίσεως τοῦ γερανοῦ (βαρούλλου) ΜΚ. 900.—	1,935.—	
» ἔξοδα παραλαβῆς τοῦ αὐτοῦ καὶ μεταφορᾶς εἰς τὴν Ἀκρόπολιν	396.05	
» ἡμερομισθία ἀνόδου καὶ τοποθετήσεως τοῦ αὐτοῦ ἐπὶ τῶν ἱκριωμάτων.	633.—	
» ἐγκατάστασιν φωταερίου καὶ εἰς ἀγορᾶν μιᾶς θερμάτρας καὶ ἔξοδα τοποθετήσεως αὐτῆς ἐν τῇ δωμάτιῳ τοῦ Νομομηχανικοῦ Ν. Μπαλάνου.	116.—	
» γραφ. ὕλην διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ αὐτοῦ Νομομηχ.	45.10	
» μισθοδοσίαν τοῦ Ν. Ἰωαννίτου βοηθοῦ τοῦ Νομομηχανικοῦ Μπαλάνου	1,968.—	
» ἔξοδον φωτογραφήσεως τοῦ Παρθενώνος εἰς 8 πλάκας διὰ τὰς ἐργασίας τοῦ x. Magné.	120.—	Δρ. 9,119.95
Ἐπισκευαὶ τοῦ ναοῦ καὶ τῶν ψηφοθετημάτων τῆς Μονῆς Δαφνίου; Δαπανηθέντα. Εἰς ἡμερομ. τῶν σφατζήδων καὶ ἐργατῶν Δρ. 995.—		
Εἰς μισθὸς F. Νόβο μουσειωτοῦ.	Δρ. 2,558.75	
Εἰς » Τριανταφύλλου βοηθοῦ τοῦ μουσειωτοῦ	» 900.—	» 3,458.75
Εἰς ἀγορὰν διαφόρων ὑλικῶν	»	» 300.55
Εἰς ἀμαξάγωγά τοῦ Νομομηχανικοῦ Μπαλάνου, τοῦ Τριουμπ καὶ τῶν κκ. Συμβούλων	»	» 145.05
Εἰς ὀδοντορικά ἐπιστροφῆς εἰς τὴν πατρίδα του τοῦ F. Νόβο	»	» 205.80
Εἰς μεταφορικά τῆς ξυλείας τῶν ἱκριωμάτων εἰς τὸ Κεντρικὸν Μουσεῖον.	» 68.—	Δρ. 5,173.15
Ἐπισκευαὶ τοῦ ἐν Μιστρέ ναοῦ ἢ « Ἁγία Σοφία »:		
Ἐμβασθέντα εἰς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης δι' ἡμερομισθίας κτίστου καὶ δι' ἀγορᾶν ὑλικῶν.	»	» 313.80
Ἐργασία κατὰ τὴν Στοιὰν Ἀττάλου:		
Δαπανηθέντα. Εἰς κατεδάφιαν οἰκίας Δανιὴλ διὰ τὰς μελλούσας ἀνακαταφᾶς.	»	» 117.50
» Πρὸς μεταφορὰν.	»	» 70,110.50
	49,440	39,262
	05	10,177
	—	95

Διάρκεις τῶν δαπανῶν κατὰ τὰ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ ἀναγραφόμενα κεφάλαια καὶ ἄρθρα.

Ἐκ μεταφορᾶς	Δρ.	70,110.50	Δρ.	49,440	39,262	10,177	95
Δαπάναι πρὸς μετοικεσίαν Ἀναφάσιων: Δαπανηθέντα. Εἰς ἀγορὰν 28,568 τετρ. μέτρων ἀγροῦ εἰς θέσιν Μολυβᾶ πρὸς δρ. 350, τὸ στρέμμα . . . Δρ. 9,997.05 Εἰς ἀμαξαγῶγια τοῦ Νομομηχανικοῦ μεταδάντος πρὸς καταμέτρησιν τοῦ ἀγροῦ καὶ τοποθέτησιν τῶν δρο- σίων » 27.60 Εἰς τὴν « Ἐφημερίδα » διὰ καταχώρισιν διατριβῆς τῆς Ἐταιρείας » 15.— Δρ. 10,039.65 »							
Περὶ συναγωγῆ καὶ συγκόλλησις ἀρχαίων: Δαπανηθέντα. Εἰς ἡμερομίσθια διαφόρων ἐργασιῶν καὶ ἐνὸς συγκολλητοῦ . Δρ. 112.85 » Ἄγορά ἀρχαίων Δρ. 970.— » Ὀδοιπορικὰ ἔξοδα τῶν μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου: Δαπανηθέντα. Εἰς ἀμαξαγῶγια καθ' ὅλον τὸ λήξαν ἔτος . . . Δρ. 23.— » Δρ. 81,256.— Δρ.							

Ἄρθρον 2

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Δαπανηθέντα. Διὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ γ' καὶ δ' τεύχους τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος τοῦ 1896. . . . Δρ. 2,000.— Διὰ τὴν ἔκδοσιν τῶν πρακτικῶν τῆς Ἐταιρείας τοῦ ἔτους 1896 » 1,749.50 Διὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς Ἀρχαιολ. Ἐφημερίδ. τοῦ 1897. » 6,617.60 Διὰ τὴν προμύθειαν ἐκ Βιέννης χάρτου τυπογραφικοῦ πρὸς ἐκτύπωσιν τοῦ κειμένου τῆς Αρχ. Ἐφημερίδος » 476.45 Διὰ τὴν προμύθειαν ἐκ Παρισίων χάρτου Bristol πρὸς ἐκτύπωσιν τῶν πινακῶν τῆς αὐτῆς Ἐφημερίδος . . » 980.80 Δρ. 11,824.35 »							
				192,287	81,256	111,031	40
				20,000	11,824	35	8,175
							65

Συνδρομαί

"Αρθρον 1

Συνδρομαί πρὸς ἔκδοσιν ἀρχαιολογικῶν συγγραμμάτων:
 Δαπανηθέντα. Διὰ συνδρομὴν εἰς τὸ περὶ Μακεδονίας διόμορον σύγγραμμα
 Μ. Δλίμτσα Δρ. 600.— » 1,500 — 900

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'

"Ἐξοδα διάφορα

"Αρθρον 1

Δαπανηθέντα. Εἰς ἀγορὰν ἐνὸς θεοδολιδίου καὶ μιᾶς φωτογραφικῆς μηχανῆς
 Δρ. 2,612.70
 Εἰς ἀγορὰν ἀρχιτεκτονικῶν ἐργαλείων. » 163.— Δρ. 2,775.70 » 4,000 — 1,224 30

"Αρθρον 2

"Ἐξοδα δικαστικά

Δαπανηθέντα. Δρ. 55.05 » 200 — 55 05 144 95

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'

"Ἐξοδα παρελθουσῶν χρήσεων

Δαπανηθέντα. Δρ. 1,095.35 » α) 1,095 35 1,095 35

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'

"Ἐκτακτοὶ δαπάναι

Δαπανηθέντα. Εἰς ἀγορὰν ψάβας δι' ἐπίστρωσιν τῶν Γραφείων καὶ τῆς
 Βιβλιοθήκης καὶ ἔξοδα τοποθετήσεως αὐτῆς. . . . Δρ. 320.20

Πρὸς μεταφορὰν. Δρ. 330.20

α) 'Ἐδῶθη συμπληρωτικὴ πίστωσις δρ. 128.95

268,522 75 136,868 50 131,654 25

**Διάρκειαι τῶν δαπανῶν κατὰ τὰ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ
ἀναγραφόμενα κεφάλαια καὶ ἄρθρα**

	Προϋπολογισθέντα	Δαπανηθέντα	Δαπανηθέντα ἐπὶ ἔλαττον	
			25	25
Ἐκ μεταφορᾶς Δρ.	268,522	136,868	131,654	25
Εἰς ἐπιδιορθωτικὰ τῶν σωλήνων τοῦ ἀερίωφωτος Δρ.				
Εἰς ἀγορὰν ἐνὸς στεφάνου διὰ τὸν νεκρὸν τοῦ Ὑποπο- γοῦ τῆς Παιδείας Δ. Πετρίδου »				
Εἰς ἀξίαν 1100 διπλωμάτων τῆς Ἐταιρείας χαρα- χθέντων ἐν Βερολίῳ »				
Εἰς ἐπιδιορθωτικὰ ηλεκτρικῶν κωδῶνων »				
Εἰς δημοσιεύσεις διὰ τῶν ἐφημερίδων Δρ.	2,700	2,356	343	40
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η΄				
Λαχεῖον				
Ἄρθρον 1				
Ἄμοιβαί κληρουμένον γραμματικῶν Λαχεῖου Α΄ τετραμ. 1897:				
Δαπανηθέντα Δρ.				
Ἄμοιβαί κληρ. γραμμ. Λαχ. Β΄ τετρ. 1897:				
Δαπανηθέντα »				
Ἄμοιβαί κληρ. γραμμ. Λαχ. Γ΄ τετρ. 1897:				
Δαπανηθέντα »				
Ποσοτὰ πωλουμένων γραμματικῶν Λαχεῖου Α΄ τετραμηνίας 1897:				
Δαπανηθέντα Δρ.	150,000	142,800	7,200	
Ποσοτὰ πωλ. γραμμ. Λαχ. Β΄ τετρ. 1897:				
Δαπανηθέντα »				
Ποσοτὰ πωλ. γραμμ. Λαχ. Γ΄ τετρ. 1897:				
Δαπανηθέντα »				
	45,000	36,542	8,457	50

Ἄρθρον 2

Ἐξόδα Λαχεῖου

Δαπανηθέντα. Εἰς ἀξίαν χάρτου, λιθογράφησιν, τύπωσιν καὶ ἀρθρομιασίν
τῶν 995 000 κληρουμένων τοῦ Λαχεῖου Δρ. 4,800

Εἰς βιβλιοδετικά τῶν αὐτῶν εἰς βιβλία ἐξ 100 γραμματίων ἕκαστον	540.—
Εἰς ἔκτακτον γραφικὴν ἐργασίαν Ἡλ. Κασσάκου	1,270.90
Εἰς διορθωτικά τῶν σφραγίδων	98.—
Εἰς δημοσιεύσεις διὰ τῶν ἡμερησίων	103.—
Εἰς ἀξίαν χάρτου καὶ τυπωτικὰ τῶν προγραμμάτων τῶν κληρώσεων, τῶν πινάκων τῶν κληρωθέντων γραμματίων, τῶν διαφόρων ἐγκυκλίων καὶ λοιπῶν ἐντύπων	245.—
Εἰς γραφικὴν ὕλην.	141.80
Εἰς τέλη χερτοσήμου τῶν τραπεζικῶν ἐπιταγῶν καὶ χρηματικῶν γραμματίων	26.—
Εἰς διάφορα ἔξοδα	16.30
	<hr/>
	7,760

	7,241	—	519
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
α) 373 30	373	30	
474,356 05	326,181	90	148,174 15

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'

Συντάξεις ὑπαλλήλων τῆς Ἑταιρείας

Δαπανηθέντα. Εἰς σύνταξιν τοῦ πρώην εἰσπράκτορος τῆς Ἑταιρείας Θ. Κουτζούλη.	Δρ. 373.30	»
	Δρ.	Δρ.

α) Ἐδόθη ἔκτακτος πίστωσις Δρ. 373.30 διὰ τὴν πληρωμὴν τῆς ἀπονεμηθείσης συντάξεως τοῦ πρώην εἰσπράκτορος τῆς Ἑταιρείας Θ. Κουτζούλη.

Ἐν Ἀθῆναις τῇ 31 Δεκεμβρίου 1897

Ἄ. Ταμίας

Π. ΧΡΥΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ

Ὁ Λογιστὴς

Α. Ι. ΛΑΠΑΣ

ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΑΥΤΗΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1897

Πίν. Δ'.

Τὸ ὑπόλοιπον τοῦ Ταμείου κατὰ τὴν 31 Δεκεμ. 1896 ἀνήρχετο εἰς Δρ.			18,650	75
Κατὰ τὴν διαχείρισιν τοῦ 1897 εἰσεπράχθησαν :				
Ἐξ ὀμολογιῶν Λαχειοφόρου δανείου Ἐθνικῆς Τραπεζῆς . . . »	6,979	15		
» ἐντόκων Γραμματίων τοῦ Δημοσίου »	328,534	75		
» ἀτόκων καταθέσεων παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ »	143,882	—		
» ἐντόκων καταθέσεων παρὰ τῇ Τραπεζῇ Ἀθηνῶν »	109	30		
» » » » τῇ Τραπεζῇ Βιομηχανικῆς Πίστεως »	22,000	—		
Ἐκ προκαταβολῶν διὰ λογαριασμὸν τῆς Ἑταιρείας »	9,276	10		
Ἐξ ὀφειλῆς Π. Γιαννοπούλου πρώην Ταμίου τῆς Ἑταιρείας . . . »	438	90		
» ἐκκρεμῶν λογαριασμῶν »	33	30		
Ἐκ χρεωστῶν Γραμματίων Λαχείου Γ' τετραμηνίας 1896 . . . »	1,911	60		
Ἐξ ἐγγυοδοσιῶν »	5,000	—		
» ἐσόδων τοῦ προϋπολογισμοῦ »	370,107	70	888,272	80
			906,923	55
καὶ ἐπληρώθησαν τὰ ἐξῆς ποσά :				
Εἰσεπράχθησαν ἐν ὄλῳ. . . Δρ.				
Εἰς ἀπόκτησιν 10 ὀμολογ. Λαχειοφόρου Δανείου Ἐθν. Τραπεζῆς. »	6,625	—		
» » Ἐντόκων Γραμματίων τοῦ Δημοσίου »	345,407	95		
» ἀτόκους καταθέσεις παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ »	138,882	—		
» ἐντόκους καταθέσεις παρὰ τῇ Τραπεζῇ Βιομηχανικῆς Πίστεως »	42,000	—		
» προκαταβολὰς διὰ λογαριασμὸν τῆς Ἑταιρείας »	10,400	—		
» ἐγγυοδοσίας »	5,000	—		
» διαφόρους πιστωτάς. »	52,962	95		
» ἔξοδα τοῦ προϋπολογισμοῦ »	264,693	40	865,971	30
Ἐμείνεν ὑπόλοιπον εἰς χρέωσιν τοῦ Ταμείου κατὰ τὴν 31 Δεκεμ- βρίου 1897 ἐκ Δρ.			40,952	25

Ἐν Ἀθήναις τῇ 31 Δεκεμβρίου 1897

Ὁ Ταμίας

Π. ΧΡΥΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ

Ὁ Λογιστής

Α. Ι. ΛΑΠΠΑΣ

ΠΙΝΑΞ ἐμφαίνων τὴν περιουσίαν τῆς Ἑταιρείας
κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου τοῦ ἔτους 1897.

Πίν. Ε'.

Ἡ περιουσία τῆς Ἑταιρείας κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1896 ἀνήρχετο εἰς		Δρ. 459,725.86
ἀποτελουμένη ἐκ τῶν ἐξῆς :		
Ἐξ ἀκινήτων κτημάτων	Δρ.	67,449.99
Ἐκ 56 Μετοχῶν Ἑθνικῆς Τραπεζῆς ἀξίας	»	131,320.—
» 10 Ὁμολογιῶν Λαχειοφόρου Δαν Ἑθνικῆς Τραπεζῆς ἀξίας	»	5,780.—
Ἐξ 64 Ἑθνικοῦ Παγίου Δανείου των £ 5,000,000 ἀξ.	»	13,760.—
» 40 Πατριωτ. » » δρ.30,000,000 ἀξ.	»	85.—
Ἐκ δύο ἀποδείξεων τοῦ Ἐθν. Δανείου Κεφαλαιοποιήσεως ἀξίας	»	640.—
Ἐξ ἐντόκων Γραμματίων τοῦ Δημοσίου ἀξίας	»	79,235.—
» ἀτόκου καταθέσεως παρὰ τῇ Ἑθνικῇ Τραπεζῇ	»	86,000.—
» ἐντόκου καταθέσεως παρὰ τῇ Τραπεζῇ Ἀθηναίων	»	66.90
Ἐκ προκαταβολῶν διὰ λογαριασμόν τοῦ Δημοσίου	»	82,390.57
» » τῆς Ἑταιρείας	»	3,676.10
Ἐξ ὑπολοίπου τοῦ ἐκ Δρ. 69,392.18 χρέους τοῦ ἀποβιάσαντος		
πρώην Ταμίου Γιαννοπούλου	»	31,373.85
Ἐξ ἔκκρεμῶν λογαριασμῶν	»	2,341.05
Ἐκ χρεωστῶν γραμματίων Λαχείου Β' τετραμηνίας 1896.	»	9.50
» » Γ'	»	1,911.60
Καὶ ἐκ τοῦ κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρ. 1896 ὑπολοίπου ἐν τῷ Ταμείῳ	»	18,650.75
	Δρ.	524,690.31
Ἐκπιπτομένων δὲ τῶν ὀφειλομένων κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1896		
εἰς ἔγγυθοδοσίας	Δρ.	6,500.—
εἰς πιστωτάς διαφόρους	»	58,464.45
	Δρ.	64,964.45
Ἐντός δὲ τοῦ ἔτους 1897 ἐπῆλθον αἱ ἐξῆς αὐτομειώσεις :		
α') Εἰς τὸ ὑπόλοιπον τοῦ Ταμείου τῆς 31 Δεκεμβρίου 1896 ἐκ. Δρ.		18,650.75
Προσέτεθησαν αἱ καθ' ὄλον τὸ ἔτος 1897 ἐνεργηθεῖσαι εἰσ- πράξεις (ὄρα ἰδιαίτερον ἀναλυτικὴν κατάστασιν τῆς κινή- σεως τοῦ Ταμείου κατὰ τὸ 1897) ἀνελθοῦσαι ἐν ὄλῳ εἰς	»	888,272.80
Τὸ ὄλον.	Δρ.	906,923.55
ἀφαιρουμένων δὲ τῶν κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἐνεργηθεισῶν πληρω- μῶν ἀνελθοῦσῶν ἐν ὄλῳ εἰς.	»	865,971.30
ἐπομένως ἔμεινεν ὑπόλοιπον ἐν τῷ Ταμείῳ κατὰ τὴν 31 Δε- κεμβρίου 1897	Δρ.	40,952.25
	Δρ.	40,952.25
β') Εἰς τὰ ἀκίνητα κτήματα οὐδεμία ἐπῆλθε μεταβολή	»	67,449.99
γ') Ἐπὶ τῶν Μετοχῶν τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς 56 τὸν ἀριθμὸν οὐδεμία ἐπῆλθε μεταβολή, σημειοῦται δ' ἡ ἀξία αὐτῶν εἰς δ') Ἐπὶ τῶν Ὁμολογιῶν τοῦ Λαχειοφόρου Δανείου τῆς Ἑθνικῆς 10 τὸν ἀριθμὸν ἔλαβε χώραν ἡ ἐξῆς μεταβολή, ὅτι κατ' Ἀ- πρίλιον λήγοντος ἔτους ἡ Ἑταιρεία λαβοῦσα ἀνάγκην χρη- μάτων ἐξεποίησε τρεῖς ἐκ τῶν Ὁμολογιῶν τούτων ὑπὸ τοὺς ἀριθμοὺς 18983 καὶ 89329/30. κατὰ δὲ τὸν Ἰούνιον λή- γοντος ἔτους ἐξεποίησε καὶ τὰς ἑτέρας ἐπτὰ Ὁμολογίας ὑπὸ τοὺς ἀριθμοὺς 86883/84, 89328, 89331/32, 89334 καὶ 106107, ὅτε ὅμως κατὰ Ὀκτώβριον λήγοντος ἔτους ἐβελ-	»	131,320.—
Εἰς μεταφορὰν.	Δρ.	239,722.24

	Εκ μεταφορᾶς.	Δρ.	239,722.24
	τιώθησαν τὰ οικονομικὰ τῆς Ἑταιρείας τὸ Συμβούλιον προέβη εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ ἤγγρασε ἐτέρας 10 Ὁμολογίας τοῦ Λαχειοφόρου δανείου τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς φερούσας τοὺς ἀριθμοὺς 1581, 3036, 17356, 30208, 37086, 38418, 38420, 84759/60 καὶ 85740 (ἐκ τῆς ἀγοραπωλησίας ταύτης κατ' εὐτυχίαν σύμπτωσιν ὠρελήθη ἡ Ἑταιρεία δραχμ. 354.15 καταχωρισθείσας εἰς τὰ Ἀπρόοπτα Ἑσοδα) σημειοῦται δ' ἡ ἀξία αὐτῶν ὅπως καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν εἰς .	»	5,780.—
ε')	Ἐπὶ τῶν Ὁμολογιῶν Ἐθνικοῦ Ποσίου Δαν. τῶν £5,000,000 τὸν ἀριθμὸν 64 οὐδεμία ἐπῆλθε μεταβολή, σημειοῦται δ' ἡ ἀξία αὐτῶν εἰς .	»	13,760.—
ς')	Ἐπὶ τῶν Ὁμολογιῶν τοῦ πατριωτικοῦ Δανείου τῶν δραχμῶν 30,000,000 τὸν ἀριθμὸν 40 ὑπὸ τοὺς ἀριθμοὺς 81885 ἕως 81905, 81907 ἕως 81909, 81911 ἕως 81914, 86886 ἕως 86889, 128955 ἕως 128957 καὶ 187052 ἕως 187057 οὐδεμία ἐπῆλθε μεταβολή, σημειοῦται δ' ἡ ἀξία αὐτῶν εἰς .	»	85.—
ζ')	Ἐπὶ τῶν Ὁμολογιῶν Δανείου Κεφαλαιοποιήσεως, μενουσῶν ἀνεισπρακτῶν δύο ἀποδείξεων, οὐδεμία ἐπῆλθε μεταβολή, σημειοῦται δ' ἡ ἀξία αὐτῶν εἰς .	»	640.—
η')	Ἐκ τοῦ κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1896 ὑπολοίπου τῶν Ἐντόκων Γραμματίων τοῦ Δημοσίου ἀνερχομένου εἰς δρ. 79,235.— εἰσεπράχθη ἐντὸς τοῦ ἔτους 1897 τὸ ὅλον ποσόν.		
	Ἠγοράσθησαν δ' ἐντὸς τοῦ ἰδίου ἔτους τὰ ἑξῆς :		
	τόδ' ἄρ. 130 (τοῦ 1897) ἔντοκ. γραμμ. λήγον τῇ 14 Ἰαν. 1898 ἐκ	Δρ.	5,000.—
	» 274 » » » τῇ 14 Ἀπρ. » ἐκ	»	19,000.—
	» 301 » » » τῇ 23 » » ἐκ	»	15,000.—
	» 310 » » » τῇ 1 Μαΐου » ἐκ	»	20,500.—
	» 318 » » » τῇ 18 » » ἐκ	»	14,529.35
	» 325 » » » τῇ 28 » » ἐκ	»	22,078.85
			<u>96,108.20</u>
θ')	Εἰς τὸ κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρ. 1896 ὑπόλοιπον ἀτόκου καταθέσεως παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ ἐκ . Δρ. 86,000.— προσετέθησαν διὰ νέων καταθέσεων ἐντὸς τοῦ ἔτους 1897 » 138,882.— » 224,882.—		
	καὶ ἀνελήφθησαν ἐντὸς τοῦ ἰδίου ἔτους » 143,882.—		
	ἐπομένως τὸ ὑπόλοιπ. κατὰ τὴν 31 Δεκεμ. 1897 ἀνέρχεται εἰς Δρ. 81,000.— » 81,000.—		
	Διὰ τὸ ποσὸν τοῦτο ἐξεδόθησαν ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς αἱ ἑξῆς ἀποδείξεις :		
	ἡ ὑπ' ἀριθ. 521 (τοῦ 1897) ἀποδείξεις διὰ Δρ.		9,500.—
	» » 530 » » » » » 9,270.—		
	» » 638 » » » » » 3,530.—		
	» » 648 » » » » » 3,700.—		
	» » 656 » » » » » 3,400.—		
	» » 661 » » » » » 4,600.—		
	» » 671 » » » » » 9,500.—		
	» » 676 » » » » » 5,600.—		
	» » 684 » » » » » 11,140.—		
	» » 688 » » » » » 8,000.—		
	» » 689 » » » » » 9,260.—		
	» » 695 » » » » » 3,500.—		
		Δρ.	<u>81,000.—</u>
	Εἰς μεταφορᾶν Δρ.		437,095.44

	Ἐκ μεταφορᾶς. Δρ.	437,095.44	
ι')	Εἰς τὰς προκαταβολὰς διὰ λογαριασμὸν τοῦ Δημοσίου οὐδε- μία ἐπῆλθε μεταβολή »		82,390.57
ια')	Ἐκ προκαταβολῶν διὰ λογαριασμὸν τῆς Ἑταιρείας εἰς Ἐφό- ρους καὶ ἐπιστάτας ἐπὶ ἀποδόσει λογαριασμοῦ κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1896 ὠφείλοντο. Δρ.	3,676.10	
	ἐντὸς δὲ τοῦ ἔτους 1897 ἐδόθησαν νέαι προκαταβολαί »	10,400.—	
	Τὸ ὅλον. Δρ.	14,076.10	
	κατὰ τὸ αὐτὸ δὲ ἔτος ἀπεδόθησαν »	9,276.10	
	ἐπομένως ὀφείλονται κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1887 Δρ.	4,800.—	» 4,800.—

Ὄφειλέται δὲ τοῦ ποσοῦ τούτου εἰσὶν οἱ ἑξῆς:

Κ. Δημητριάδης ἔφορος Δρ.	1,000 —
Κ. Μυλωνᾶς »	145.—
Θ. Σοφοῦλης ἔφορεύων »	1,000.—
Κ. Κουρουγιώτης ἔφορος »	325.—
Γ. Σωτηριάδης »	530.—
Κ. Κοντόπουλος ἔφορεύων »	500.—
Κ. Καμπάνης ἀρχιεργάτης. »	1,000.—
Γ. Μυτζόπουλος ἐπιστατῶν φύλαξ »	300.—

Τὸ ὅλον. . . . Δρ. 4,800.—

ιβ')	Ἐκ τοῦ ὑπολοίπου τοῦ ἐκ δρ. 69,392.18 χρέους πρὸς τὴν Ἑταιρείαν τοῦ ἀποδιώσαντος ταμίου αὐτῆς Π. Γιανοπού- λου ἀνερχομένου κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1896 εἰς. . . . Δρ.	31,373.85	
	εἰσεπράχθησαν ἐντὸς τοῦ ἔτους 1897 »	438.90	
	ἐπομένως ἔμεινεν ὑπόλοιπον κατὰ τὴν 31 Δεκεμβ. 1897 . . Δρ.	30,934.95	» 30,934.95
ιγ')	Ἐξ ἐκκρεμῶν λογαριασμῶν ὠφείλοντο κατὰ τὴν 31 Δεκ. 1896. Δρ.	2,341.05	
	εἰσεπράχθησαν ἐντὸς τοῦ ἔτους 1897 παρὰ τοῦ ἐνοικιαστοῦ τῆς ἐν Κηφισσίᾳ οἰκίας »	33.30	
	ἐπομένως ὀφείλονται κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1897 . . . Δρ.	2,307.75	» 2,307.75

Τὸ ποσὸν τοῦτο ὀφείλεται ὑπὸ τῶν ἑξῆς:

ὀπὸ τοῦ Γεν. Προξένου Λονδίνου ἐκ γραμμ. Λαχ. α' ἔξαμ. 1895 Δρ.	200.—
» Προξένου Ἀδριανουπόλεως » » 6' » 1895 »	106.—
» » Καίρου » » » 1895 »	100.—
» » Προῦσης γραμμ. Λαχ. 6' ἔξαμ. 1891 Δρ. 60	
» τοῦ ἰδίου » » α' » 1892 » 90 »	150.—
» Γεν. Προξ. Σμύρνης Ε. Φίλωνος » Λαχ. α' ἔξαμ. 1892 »	98.—
» » » Ἀργυροπούλου » 6' » 1894 »	254.—
» Πολ. Πρακ. Ἀλεξανδρείας Γρουπάρη » » » 1895 »	550.—
» Γεν. Προξ. Κ/πόλεως Ε. Φίλωνος ἐκ νομισμ. διαφορᾶς »	320.15
» Ὑπουργείου τῆς Παιδείας διὰ τὰ καταβληθέντα εἰς τὸν ἐν Σμύρνην Κοντολέοντα. »	220.—
» Κεντρικοῦ Ταμείου τὰ κατατεθέντα πρὸς ἔκδοσιν Β. Διατάγματος διὰ τὴν ἀπαλλοτριώσιν δύο ἀγρῶν ἐν τῇ θέσει Διμηῆι τοῦ Βόλου »	309.60

Τὸ ὅλον. . . . Δρ. 2,307.75

Εἰς μεταφορᾶν. . . . Δρ. 557,528.71

	'Εκ μεταφορᾶς. Δρ.	557,528.71	
ιδ')	Εἰς τοὺς χρεώστας ἕκ γραμμ. Λαχείου Β' τετραμην. 1896, οὐδεμία ἐπῆλθε μεταβολή	»	9.50
	τὸ ποσὸν τοῦτο ὀφείλεται ὑπὸ τοῦ Ταμίου Μήλου Μπέικου.		
ιε')	'Εντὸς τοῦ ἔτους 1897 κατετέθησαν παρὰ τῆ Τραπ. Βιομηχανικῆς Πίστεως εἰς ἔντοκον κατάθεσιν Δρ.	42,232.45	
	καὶ ἀνελήφθησαν ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους »	22,000.—	
	ἐπομένως ἔμεινεν ὑπόλοιπον κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1897 . Δρ.	20,232.45	» 20,232.45
ις')	'Εκ τῶν χρεωστῶν ἕκ γραμμ. Λαχείου Β' τετραμην. 1897 ἔμεινεν εἰς καὶ μόνος ὀφειλέτης κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1897 γραμματίων 100 ἀξίας »		180.—
	τὸ ποσὸν τοῦτο ὀφείλεται ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ τηλεγραφείου Τήνου Ο. Πετροπούλου.		
ιζ')	'Εκ τῶν χρεωστῶν ἕκ γραμμ. Λαχείου Γ' τετραμην. 1897. ἔμειναν περὶ τοὺς 37 ἀνταποκριτὰς τῆς Ἑταιρείας ὀφειλέται κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1897 γραμμ. 6.979 ἀξίας »		12,562.20

ὀφείλεται δὲ τὸ ποσὸν τοῦτο ὑπὸ τῶν ἑξῆς :

ὑπὸ τοῦ Γυμνασιάρχ. τοῦ Α' Γυμν. Πατρῶν διὰ 1000 γραμμ. Δρ.	1,800.—
» » Καλαμῶν » 400 » . »	720.—
» » Κερκύρας » 400 » . »	720.—
» » Καλαβρύτων » 100 » . »	180.—
» » Ἄργους » 120 » . »	216.—
» » Δαμίας » 120 » . »	216.—
» » Πύργου » 100 » . »	180.—
» » Ἀργοστολίου » 212 » . »	381.60
» Σχολάρ. τοῦ Α' Ἑλλ. Σχολ. Πατρῶν » 200 » . »	360.—
» » Δ' » » » » 200 » . »	360.—
» » Α' » » Σύρου » 130 » . »	234.—
» » Β' » » » » 130 » . »	234.—
» » Αἰγίου » 73 » . »	131.40
» Τελώνου Πατρῶν » 500 » . »	900.—
» » Κεφαλληνίας » 400 » . »	720.—
» » Λευκάδος » 60 » . »	108.—
» Ταμίου Θηβῶν » 105 » . »	189.—
» » Λεβαδείας » 100 » . »	180.—
» » Μεσσήνης » 130 » . »	234.—
» » Φθιώτιδος » 200 » . »	360.—
» » Χαλκίδος » 300 » . »	540.—
» » Ἄρτης » 130 » . »	234.—
» » Κυνουρίας » 100 » . »	180.—
» » Μήλου » 60 » . »	108.—
» » Τριχωνίας » 30 » . »	54.—
» διευθ. ταχυδρ. καὶ τηλεγρ., Ἀμαλιάδος » 200 » . »	360.—
» » » Ἀταλάντης » 100 » . »	180.—
» » » Καλαμῶν » 449 » . »	808.20
» » » Λεβαδείας » 130 » . »	234.—
» » » Μεσσήνης » 60 » . »	108.—
» » » Ἐηροχωρ. » 100 » . »	180.—
» » » Σπάρτης » 100 » . »	180.—
» » » Δίμνης » 130 » . »	234.—
» » » Μυκῶνου » 130 » . »	234.—
» » » Ἄργους » 80 » . »	144.—

Εἰς μεταφορὰν. . . Δρ. 12,202.20 Δρ. 590,512.86

	Ἐκ μεταφορᾶς. . . Δρ.	12,202.20	Δρ.	590,512.86
» διευθ. Ὑπ/τος Ἐθν. Τραπ. ἐν Γυθείῳ » 100	» . »	180.—		
» » » ἐν Λαμιά » 100	» . »	180.—		
Τὸ ὅλον. γραμμ.	6,979 τὸ ὅλον Δρ.	12,562.20		
<hr/>				
Τὸ ὅλον τῆς περιουσίας τῆς Ἑταιρείας κατὰ τὴν 31 Δεκεμ. 1897			Δρ.	590,512.86
<hr/>				
Ἐκ τῶν ἀνωτέρω προκύπτει ὅτι ἡ περιουσία τῆς Ἑταιρείας κατὰ τὸ ἔτος 1897 ἠῤῥησε κατὰ			Δρ.	130,787.—
Ἐκπιπτομένων δὲ τῶν ὀφειλομένων ὑπὸ τῆς Ἑταιρείας δι' ἐγγυοδοσίας τῶ μὲν Ταμίᾳ αὐτῆς Π. Χρυσανθοπούλῳ . . . Δρ.	5,000.—			
τῶ δὲ ἐργολάβῳ Ν. Μόσχῳ »	1,500.—			
<hr/>				
Τὸ ὅλον. Δρ.	6,500.—			
Δι' ἀνεκκαθαρίστους λογαριασμοὺς. »	3,381.55			
» ὀφειλομένας ἀμοιβὰς γραμμ. Λαχ. Β' τετραμην. 1897. »	3,400.—			
» » » » Γ' » 1897. »	50,000.—	»	63,281.55	
<hr/>				
Ἵπολείπεται καθαρὸν περίσσευμα πρὸς αὔξησιν τῆς περιουσίας τῆς Ἑταιρείας ἐκ			Δρ.	67,505.45
<hr/>				

Ἐν Ἀθήναις τῇ 31 Δεκεμβρίῳ 1897

Ὁ Ταμίης

Π. ΧΡΥΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ

Ὁ Λογιστής

Α. Ι. ΛΑΠΠΑΣ

Πίν. ΣΤ'.

	Χρεώδεις (Πληρωμαί)					
	Υπόλοιπα		Πράξεις		Τὸ ὅλον	
	31 Δεκεμβρίου 1896		ἐντὸς τοῦ ἔτους 1897			
Ταμεῖον Δρ.	18,650	75	888,272	80	906,923	55
Ἀκίνητα κτήματα »	67,449	99			67,449	99
Μετοχαὶ Ἐθνικῆς Τραπεζῆς »	131,320	—			131,320	—
Λαχειοφόροι ὁμολογίαι Ἐθνικῆς Τραπεζῆς »	5,780	—	6,979	15	12,759	15
Ὁμολογίαι Ἐθνικοῦ Παγίου Δανείου τῶν £ 5,000,000 »	13,760	—			13,760	—
Ὁμολογίαι Πατριωτικοῦ Δανείου τῶν Δρ. 30,000,000 »	85	—			85	—
Ὁμολογίαι Δανείου Κεφαλαιοποιήσεως »	640	—			640	—
Ἔντοχα Γραμμ. τοῦ Δημοσίου »	79,235	—	345,407	95	424,642	95
Ἐθν. Τράπεζα, ἄτοκος κατάθεσις Τράπεζα Ἀθηνῶν, ἔντοκος κατάθεσις »	86,000	—	138,882	—	224,882	—
Προκαταβολαὶ διὰ λογαριασμὸν τοῦ Δημοσίου »	82,390	57			82,390	57
Προκαταβολαὶ διὰ λογαριασμὸν τῆς Ἐταιρείας »	3,676	10	10,400	—	14,076	10
Π. Γιαννόπουλος πρώην ταμίας τῆς Ἐταιρείας »	31,373	85			31,373	85
Ἐκκρεμεῖς λογαριασμοί »	2,341	05			2,341	05
Χρεῶσται ἐκ γραμματίων Δαχείου Β' τετραμηνίας 1896 »	9	50			9	50
Χρεῶσται ἐκ γραμματίων Δαχείου Γ' τετραμηνίας 1896 »	1,911	60			1,911	60
Ἐγγυοδοσίαι »			5,000	—	5,000	—
Πιστωταὶ διάφοροι »			57,455	60	57,455	60
Κεφάλαιον »						
Τράπεζα Βιομηχ. Πίστεως τῆς Ἑλλάδος, ἔντοκος κατάθεσις »			42,232	45	42,232	45
Ἐπισηλείαι χρεῶσται ἐκ γραμμ. Λαχ. Α' τετραμην. 1897 »			7,574	40	7,574	40
Χρεῶσται ἐκ γραμματ. Δαχείου Β' τετραμηνίας 1897 »			180	—	180	—
Χρεῶσται ἐκ γραμματ. Δαχείου Γ' τετραμηνίας 1897 »			12,562	20	12,562	20
Κεφάλ. ἐξ ἐπισηλαῶν ἀπαιτήσεων Προϋπολογισμοῦ τοῦ 1897 »			108	—	108	—
			393,687	35	(α) 393,687	35
Δρ.	524,690	31	1,908,784	30	2,433,474	61

α) Ἔξοδα πληρωθέντα . . . Δρ. 326,181.90
 Περὶσσευμα προστεθὲν εἰς τὸ Κεφάλαιον . . . » 67,505.45

Δρ. 393,687.35

ΟΥ ΕΤΟΥΣ 1897

Πίστωσις (Εισπραξεις)					Υπόλοιπα 31 Δεκεμβρίου 1897				
Υπόλοιπα 31 Δεκεμβρίου 1896		Πράξεις έντός του έτους 1897		Τό όλον		Χρέωσις Ένεργητικών		Πίστωσις Παθητικών	
		865,971	30	865,971	30	40,952	25		
						67,449	99		
						131,320	—		
		6,979	15	6,979	15	5,780	—		
						13,760	—		
						85	—		
						640	—		
		328,534	75	328,534	75	96,108	20		
		143,882	—	143,882	—	81,000	—		
		109	30	109	30				
						82,390	57		
		9,276	10	9,276	10	4,800	—		
		438	90	438	90	30,934	95		
		33	30	33	30	2,307	75		
						9	50		
		1,911	60	1,911	60				
6,500	—	5,000	—	11,500	—			6,500	—
58,464	45	55,772	70	114,237	15			56,781	55
459,725	86	67,505	45	527,231	31			527,231	31
		22,000	—	22,000	—	20,232	45		
		108	—	108	—	7,466	40		
						180	—		
						12,562	20		
		7,574	40	7,574	40			7,466	40
		393,687	35	393,687	35				
524,690	31	1,908,784	30	2,433,474	61	597,979	26	597,979	26

Έν Αθήναις τήν 31 Δεκεμβρίου 1897

Ό Ταμίας
Π. ΧΡΥΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ

Ό Λογιστής
Α. Ι. ΛΑΠΠΙΑΣ

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΞΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑΣ

Πρὸς τὴν Συνέλευσιν τῶν Ἑταίρων τῆς
Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας.

Ἡ πρὸς ἔλεγχον τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τοῦ ἔτους 1897 τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας Ἐπιτροπεία, ἐπιτελέσασα τὸ καθήκον τοῦτο, λαμβάνει τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλη τὰ πορίσματα τοῦ γενομένου ἐλέγχου.

Ἡ ἐπιτροπεία ἤρξατο τοῦ ἔργου αὐτῆς ἀπὸ τῆς ἐξελέγξεως τοῦ Λογιστηρίου, ὅπερ εὔρεν ἐνήμερον, τηροῦν τακτικῶς τὰ ὑπὸ τοῦ κανονισμοῦ τῆς λογιστικῆς ὑπηρεσίας τῆς Ἑταιρείας διατασσόμενα βιβλία.

Μετ' ἄκρας λεπτομερείας ἐξήτασεν ἡ Ἐπιτροπεία ἀπάσας τὰς ἐγγραφὰς ἐν τοῖς τηρουμένοις βιβλίοις τοῖς τε κυρίοις καὶ τοῖς βοηθητικοῖς, παραβαλοῦσα ἐκάστην τῶν ἐν τοῖς πρώτοις ἐγγραφῶν πρὸς τὰς ἐν τοῖς δευτέροις, εὔρε δὲ πλήρη συμφωνίαν μεταξὺ αὐτῶν.

Ἡ γενομένη ἐξελεγχίς τῶν τοῦ Λογιστηρίου ἐβεβαίωσε τὰ ἐξῆς:

Α'. Εἰσπράξεις

Κατὰ τὸ ἔτος 1897 ἐνετάλη παρὰ τοῦ Λογιστηρίου ἡ εἰσπραξις δρχ. 888,272.80 αὗται δὲ προέρχονται:

1) ἐξ ἐσόδων χρήσεως 1897 Δρ. 369,242.70	
καὶ κεκλεισμένων χρήσεων » 865.00	Δρ. 370,107.70
2) ἐξ ὁμολογιῶν Λαχειοφόρων Δανείων Ἐθνικῆς Τραπεζῆς »	6,979.15
Εἰς μεταφορὰν Δρ.	377,086.85

	Ἐκ μεταφορᾶς . . .	Δρ. 377,086.85
3)	ἐξ ἐντόκων γραμματίων τοῦ Δημοσίου . . .	» 328,534.75
4)	ἐξ ἀναλήψεων ἀτόκων καταθέσεων παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπεύζῃ	» 143,882.—
5)	ἐξ ἀναλήψεων ἐντόκων καταθέσεων παρὰ τῇ Τραπεύζῃ Ἀθηνῶν	» 109.30
6)	ἐξ ἀναλήψεων ἐντόκων καταθέσεων παρὰ τῇ Τραπεύζῃ Βιομηχ. Πίστεως	» 22,000.—
7)	ἐκ προκαταβολῶν διὰ λ/μὸν τῆς Ἑταιρείας	» 9,276.10
8)	ἐξ ὀφειλῆς πρῶην ταμίου Π. Γιαννοπούλου	» 438.90
9)	ἐξ ἐκκρεμῶν Λογαριασμῶν	» 33.30
10)	ἐκ χρεωστῶν Γραμματίων Λαχείου Γῆς τετραμηνίας 1896	» 1,911.60
11)	ἐκ χρηματικῶν ἐγγυήσεων	» 5,000.—
		Δρ. <u>888,272.88</u>

Β'. Πληρωμαί

Καθ' ὄλον τὸ ἔτος 1897 ἐνετάλησαν πληρωμαί Δρ. 865,971.30 κατανεμόμεναι ὡς ἐξῆς:

1)	εἰς ἐξοδα χρήσεως 1897. Δρ. 263,598.05 καὶ κεκλεισμένων χρήσεων	» 1,095.35 Δρ. 264,693.40
2)	πρὸς ἀπόκτησιν 10 ὁμολογιῶν Λαχειοφόρου Δανείου Ἐθνικῆς Τραπεύζης	» 6,625.—
3)	πρὸς ἀπόκτησιν ἐντόκων γραμματίων τοῦ Δημοσίου	» 345,407.95
4)	εἰς ἄτοκον κατάθεσιν παρὰ τῇ Ἐθν. Τραπεύζῃ	» 138,882.—
5)	εἰς ἐντοκον κατάθεσιν παρὰ τῇ Τραπεύζῃ Βιομηχανικῆς Πίστεως	» 42,000.—
6)	εἰς προκαταβολὰς διὰ λ/μὸν τῆς Ἑταιρείας	» 10,400.—
7)	εἰς ἐπιστροφὴν χρηματικῶν ἐγγυήσεων	» 5,000.—
8)	εἰς διαφόρους πιστωτὰς	» 52,962.95
		Δρ. <u>865,971.30</u>

Γ'. "Εσοδα και "Εξοδα

Ο προϋπολογισμός ανέγραφεν

ἔσοδα μὲν	Δρ. 473,854.00
ἔξοδα δὲ	» 474,356.05

1ον "Εσοδα

Ἐκ τῶν προϋπολογισθέντων ἐσόδων

ἐβεβαιώθησαν	Δρ. 393,687,35
καὶ εἰσεπράχθησαν	» 380,945.15
καθυστέρουνται τῇ 31 Δεκεμβρίου 1897	» 12,742,20
ἀλλὰ καὶ ἐκ τούτων εἰσεπράχθησαν μέχρι σήμερον	» 11,496.60

αὶ δὲ ὑπολειπόμεναι δρχ. 1245,60 θὰ εἰσπραχθῶσιν ἐντὸς τῆς
τρεχούσης διαχειρίσεως.

2ον "Εξοδα

Ἐκ τῶν προϋπολογισθέντων ἐξόδων. . . . Δρ. 474,356.05

ἔδαπανήθησαν καθ' ὅλον τὸ ἔτος δρ.
326,181.90 ἤτοι ἐντὸς τοῦ 1897

ἐπληρώθησαν	Δρ. 270,409.20
-----------------------	----------------

ὀφείλονται δὲ ὑπὸ τῆς Ἐ-
ταιρείας εἰς διαφόρους
δικαιούχους » 55,772.70 326,181.90

ἐπομένως ἔμειναν ἀδιάθετα πιστώσεις Δρ. 148,174.15

Ἐξετάσασα ἡ Ἐπιτροπεία λεπτομερῶς τὰς ἐνταλθείσας πληρωμὰς θεωρεῖ καθῆκον νὰ μὴ παραλείψῃ, ὅτι λίαν τακτικῶς ἐνεργεῖται σπουδαιότατη ὑπηρεσία, ἡ τῆς ἀναγνωρίσεως τῶν δαπανῶν τηρουμένων τῶν διατάξεων τοῦ Λογιστικοῦ Νόμου.

Περατώσασα ἡ Ἐπιτροπεία τὴν ἐξέλεγχιν τῶν εἰσπράξεων καὶ πληρωμῶν ἐπεξέτεινε τὸν ἔλεγχον καὶ ἐπὶ τῆς περιουσίας τῆς Ἐταιρείας.

Α'. Περιουσία τῆς Ἑταιρείας

Ἡ περιουσία τῆς Ἑταιρείας ἀνήρχετο

κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1896 εἰς . . .	Δρ. 459,725.80
κατὰ δὲ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1897. . .	» 527,231.31
ἐπομένως ἐπῆλθεν ἡ αὐξήσις . . .	» 67,505.51

προελθοῦσα ἐκ τῆς διαφορᾶς τῶν βεβαιωθέντων ἐσόδων πρὸς τὰ ἔξοδα.

Ταμεῖον

Μετὰ τὴν ἐξέλεγχιν τοῦ Λογιστηρίου ἐπελήφθη ἡ Ἐπιτροπεία τῆς ἐξελέγξεως τοῦ Ταμείου παραβαλοῦσα τὰς ἐν τῷ βιβλίῳ Ταμείου ἐγγραφὰς πρὸς τὰ στελέχη τῶν γραμματίων εἰσπράξεως πρὸς τὸ Ἡμερολόγιον τοῦ Λογιστηρίου καὶ τὸ Καθολικόν, ἐξελέγξασα δὲ τοὺς λογαριασμοὺς ἐνὸς ἐκάστου ἐντάλματος καὶ παραβαλοῦσα ταῦτα πρὸς τε τὰ στελέχη καὶ τὰς ἐγγραφὰς ἐν τε τῷ Ἡμερολογίῳ καὶ τῷ Καθολικῷ.

Πόρισμα τῆς ἐξελέγξεως ταύτης εἶναι τὸ ἐξῆς:

T A M E I O N

Εἰσπράξεις

- 1) Τὸ ὑπόλοιπον τῆς 31 Δ/βρίου 1897. . . . Δρ. 18,650.75
- 2) Αἱ ἐνταλθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Λογιστηρίου καὶ ἐνεργηθεῖσαι εἰσπράξεις. . . . » 388,272.80 Δρ. 906,923.55

Πληρωμαί

- Αἱ ἐνταλθεῖσαι καὶ γενόμεναι πληρωμαὶ ἀνέρχονται εἰς Δρ. 865,971.30
- Ἐπομένως τὸ χρηματικὸν ὑπόλοιπον τοῦ Ταμείου κατὰ τὴν 31 Δ/βρίου 1897 δέον νὰ ᾖναι » 40,952.25

Τοσοῦτον δὲ καὶ εὑρέθη τὴν 31 Δεκεμβρίου 1897 ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην γενομένης ἐπιθεωρήσεως παρὰ τῆς ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπείας τοῦ ἔτους 1896.

Χρεώγραφα

Ἐν τῷ Ταμείῳ ἐξήτασεν ἡ Ἐπιτροπεία καὶ τὰ χρεώγραφα καὶ τὰς διαφόρους ἀξίας τῆς Ἐταιρείας, εὔρε δὲ ἐν αὐτῇ τὰ ἐξῆς:

- 1) 2 ἀποδείξεις τοῦ Δανείου Κεφαλαιοποιήσεως ἀξίας ὁμοῦ δρ. 640.
- 2) 40 ὁμολογίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Πατριωτ. Δανείου τῶν δραχ. 30,000,000.
- 3) 12 ἀποδείξεις ἀτόκων καταθέσεων τῆς Ἐταιρείας παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ ἀξίας ὁμοῦ δρ. 81,000.
- 4) 1 βιβλίον ἀποδείξεως ἐντόκου καταθέσεως παρὰ τῇ Τραπεζῇ Βιομηχανικῆς Πίστεως ἀνερχομένης εἰς δραχμὰς 20,232.45.
- 5) 6 ἔντοκα γραμμάρια τοῦ Δημοσίου ἀξίας ὁμοῦ δρ. 96,108.20
- 5) 7 ἀποδείξεις ὑπὸ τοὺς ἀριθμοὺς 352, 2500, 2728, 2938, 4047, 5346 καὶ 5347, δηλούσας τὴν κατάθεσιν παρὰ τοῖς Ταμείοις τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς 46 μετοχῶν τῆς αὐτῆς Τραπεζῆς καὶ 10 ὁμολογιῶν Λαχειοφόρου Δανείου Ἐθνικῆς Τραπεζῆς καὶ 64 ὁμολογιῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Παγίου Δανείου τῶν £. 5,000,000.

Ἡ Ἐπιτροπεία καθῆκον ἑαυτῆς θεωρεῖ νὰ προτείνῃ εἰς τὴν Συνέλευσιν νὰ ἐγκρίνῃ τὴν διαχείρισιν τοῦ ἔτους 1897 καὶ νὰ ἐκφράσῃ τὴν εὐαρέσκειάν της πρὸς τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς Ἐταιρείας διὰ τῆς σκοπίμου ἐνεργείας τοῦ ὁποίου προάγονται τὰ τῆς Ἐταιρείας, ἐπίσης νὰ ἐκφράσῃ τοιαύτην πρὸς τε τὸν ταμίαν κ. Π. Χρυσανθόπουλον, τὸν λογιστὴν κ. Α. Λάμπαν καὶ τὸ λοιπὸν προσωπικὸν τῆς Ἐταιρείας διὰ τε τὴν φιλοπονίαν αὐτῶν, τὴν τάξιν καὶ ἀκριβείαν περὶ τὴν τήρησιν τῶν βιβλίων καὶ τοὺς κόπους αὐτῶν ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τῆς Ἐταιρείας.

Περαίνοντες τὴν ἔκθεσιν ταύτην, ἐθεωρήσαμεν προσέτι καθῆ-

κον ἡμῶν νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι, ἡ Ἐταιρεία μὴ ἔχουσα ἴδιον κατάστημα ἀναγκάζεται νὰ πληρώνη κατ' ἔτος διὰ τὰ γραφεῖα καὶ τὴν βιβλιοθήκην μεγάλα ἐνοίκια εἰς οἰκίας ἀκαταλλήλους, καθ' ὃ ἐκφοδομημένας πρὸς ἄλλους σκοπούς. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ Ἐταιρεία ἔχει νῦν καθαρὸν περίσσευμα δραχ. 67,505, ἐπειδὴ σπουδαῖον χρηματικὸν ποσὸν αὐτῆς μένει κατατεθειμένον παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ ἀτόκως, καὶ ἐπειδὴ ἴδιον ἐγείρουσα κτίριον ἡ Ἐταιρεία οὐ μόνον σπουδαίας οἰκονομίας θὰ ἐπραγματοποιεῖ ἀλλὰ καὶ τὸ γόητρον αὐτῆς θὰ ἀνύψου, καθισταμένη μόνιμον κέντρον ἐπιστημονικῆς δράσεως, διὰ ταῦτα προτεινομεν εἰς τὴν Συνέλευσιν τῶν κ. Ἐταίρων ὅπως ἐγκρίνη νὰ ἀγορασθῇ ἡ οἰκοδομηθῇ ἐπὶ καταλλήλου οἰκοπέδου εὐπρεπὲς κτίριον πρὸς ἐγκατάστασιν πάντων τῶν γραφείων καὶ τῆς βιβλιοθήκης

Ἐν Ἀθήναις τῇ 24 Ἰανουαρίου 1898.

Ἡ Ἐλεγκτικὴ Ἐπιτροπεΐα

Π. ΞΑΝΘΑΚΗΣ

Β. ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΣ

Γ. ΚΛΟΝΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΑΚΤΙΚΑΙ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ

Α' τακτικὴ συνέλευσις τῶν ἐταίρων
πρὸς λογοδοσίαν τοῦ συμβουλίου διὰ τὸ 1897.

Τῇ 11ῃ Ἰανουαρίου 1898, ἡμέρᾳ Κυριακῇ καὶ ὥρα 10 π.Μ. συνῆλθον οἱ ἑταῖροι εἰς γενικὴν συνέλευσιν, ἵνα κατὰ τὰ ἄρθρα 31 καὶ 32 τοῦ Ὄργανισμοῦ ἐκλέξωσι τὸ προεδρεῖον τῆς συνελεύσεως, ἀκούσωσι τὴν περὶ τοῦ ἔτους 1897 λογοδοσίαν τοῦ συμβουλίου καὶ ἐκλέξωσι τὴν κατὰ τὸν Ὄργανισμὸν τριμελῆ ἐξε-

λεγκτικὴν ἐπιτροπείαν. Παρῆσαν ἑταῖροι κατ' ἀρχὰς μὲν 28, εἶτα δὲ 36.

Γενομένης ψηφοφορίας ἐξελέγησαν πρόεδρος τῆς συνελεύσεως ὁ κ. Μ. Διγενῆς διὰ ψήφων 28, ἀντιπρόεδρος ὁ κ. Θρ. Ἀγγελόπουλος διὰ ψήφων 28, α' γραμματεὺς ὁ κ. Γ. Παπαβασιλείου, καὶ β' γραμματεὺς ὁ κ. Κ. Κυριακός.

Τοῦ κ. Διγενῆ καταλαβόντος τὴν προεδρικὴν ἔδραν, ὁ γραμματεὺς τοῦ συμβουλίου κ. Π. Καββαδίας ἀνέγνω τὴν ἐν τοῖς προηγουμένοις (σ. 9-32) ἔκθεσιν τῶν πεπραγμένων τῆς Ἐταιρείας κατὰ τὸ 1897.

Ἀκολούθως ἐξελέγησαν μέλη τῆς ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπῆς οἱ κ.κ. Β. Γιαννούλης, Π. Ξανθάκης καὶ Γ. Κλοντηρόπουλος.

Β' τακτικὴ συνέλευσις.

Τῆ 25ῃ Ἰανουαρίου, ἡμέρᾳ Κυριακῇ, ὥρα 10 π. Μ. συνῆλθον καὶ αὖθις τὸ δεύτερον οἱ ἑταῖροι. Τῆς συνελεύσεως προήδρευεν ὁ πρεσβύτερος τῶν ἑταίρων κ. Ἀθ. Δουρούτης. Παρῆσαν ἑταῖροι 31.

Ὁ γραμματεὺς τῆς συνελεύσεως κ. Γ. Παπαβασιλείου ἀνέγνω τὴν ἐν σελ. 66 ἔκθεσιν τῆς ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπῆς περὶ τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τοῦ ἔτους 1897.

Ἡ συνέλευσις ἐγκρίνασα ὁμοθύμως τὴν γενομένην διαχείρισιν τοῦ ἔτους 1897 ἐξέφρασε τὴν εὐαρέσκειάν της πρὸς τε τὸ διοικητικὸν συμβούλιον καὶ τὸ λοιπὸν προσωπικὸν τῆς Ἐταιρείας διὰ τὴν ἐπιμέλειαν καὶ τὸς ζῆλον μεθ' ὧν ἐκτελοῦσι τὰ ἑαυτῶν καθήκοντα καὶ ἐδέχθη ὁμοθύμως τὴν πρότασιν τῆς ἐπιτροπῆς ὅπως τὸ συμβούλιον ἀγοράσῃ ἢ οἰκοδομήσῃ ἐπὶ καταλλήλου οἰκοπέδου εὐπρεπὲς κτίριον τῆς Ἐταιρείας πρὸς ἐγκατάστασιν πάντων τῶν γραφείων καὶ τῆς βιβλιοθήκης τῆς Ἐταιρείας.

Ἀκολούθως ἐξελέγη ἡ πενταμελὴς ἐπιτροπὴ ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐκ τῶν κ.κ. Ἰω. Ζωγράφου, Γ. Παπαβασιλείου, Ἰω. Μούση, Εὐγ. Τρούμπ καὶ Ἀθ. Τυπάλδου Μπασιά.

ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΠΑΡΑ ΤΟΝ ΙΛΙΣΟΝ

(Πίν. Α').

Διευθύνων ἐν ἔτει 1893 τὴν ὑπὸ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας ἐπιχειρηθεῖσαν ἐν τῇ κοίτῃ τοῦ Ἴλισοῦ παρὰ τὴν λεγομένην *Καλλιρρόην* ἀνασκαφὴν¹, ἔλαβον ἀφορμὴν νὰ ἐξετάσω τὰ ἐν τοῖς περὶξ εὐρισκόμενα ἴχνη ἀρχαίων κτιρίων, ἐν οἷς καὶ ἐρείπιόν τι ἐκ πωρίνων πλινθίδων κείμενον ἐν τῇ ἀριστερᾷ ὄχθῃ τοῦ Ἴλισοῦ παρὰ τὴν διατέμνουσαν τὸν αὐτόθι συνοικισμόν τοῦ *Βατραχονησίου* ὁδόν. Τοῦτο ἐνόμισα λείψανον τοῦ παρὰ *Stuart* καὶ *Renvett*² ἐσχεδιασμένου καὶ ἀπεικονισμένου ἀρχαίου ἰωνικοῦ ναοῦ, ὅστις ὡς γνωστὸν κατεστράφη μετέπειτα³. Μὴ δυνηθεὶς τότε νὰ ἐξερευνήσω δι' ἀνασκαφῆς τὸ ἐρείπιον τοῦτο, προέτεινα κατὰ ἀρχὰς τοῦ παρόντος ἔτους 1897 εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας νὰ ἀναλάβῃ τὴν ἀνασκαφὴν αὐτοῦ διὰ τε τὴν καλλιτεχνικὴν ἀξίαν τοῦ πρότερον ὑπάρξαντος κτιρίου καὶ τὴν ἐπισημότητα τοῦ τόπου, ἐν ᾧ ἔκειτο, προσέτι δὲ καὶ ἐπειδὴ συνωκισμένου νῦν ὄντος τοῦ τόπου ἐπίκειται καθ' ἑκάστην ὁ κίνδυνος νὰ ἐξαφανισθῶσιν ὀλοσχερῶς καὶ τὰ ὀλίγα σωζόμενα λείψανα, ἐὰν ἀνεγερθῇ οἰκοδόμημά τι ἐπὶ τοῦ γηπέδου⁴. Τὸ Συμβούλιον προθύμως ἀποδεχθὲν τὴν πρότασιν ἀνέθεσεν εἰς ἐμὲ καὶ τὴν διεύθυνσιν τῆς ἀνασκαφῆς, ἣν ἐξετέλεσα ἀπὸ λήγοντος τοῦ Φεβρουαρίου μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ Ἀπριλίου ἐν ἡμέραις μεγάλων κινδύνων καὶ πένθους πολλοῦ.

Τὸ εἰρημένον ἐρείπιον, ὅπερ διὰ τῆς ἀνασκαφῆς ἀπεδείχθη ὅτι

¹ Πρακτικὰ τῆς Ἀρχ. Ἐτ. 1893 σελ. 111 ἐξ.

² *Antiquities of Athens*, Τόμ. Α', σελ. 7 ἐξ. πίν. chap. II, 1-8.

³ Ὁ Δ. Καμπούρογλου (*Ἱστορ. τῶν Ἀθην.*, Τόμ. Α', σελ. 155), ἀγνωστὸν πόθεν παραλαβὼν τὴν εἰδησιν, λέγει ὅτι κατηράφισθη « τῷ 1778 ὑπὸ τοῦ Χατζ' Ἀλῆ, ὅπως τὸ ὄλικόν του χρησιμεύσῃ εἰς τὴν οἰκοδόμησιν τῶν τειχῶν τῆς πόλεως ».

⁴ Εὐχτέον θὰ ἦτο νὰ ὀρισθῇ τὸ γηπεδον τοῦτο ἐν τῷ σχεδίῳ τῆς πόλεως ὡς πλατεῖα, ἥτις καὶ ἄλλως δὲν θὰ ἦτο ἄχρηστος, πλὴν τῆς σωτηρίας τῶν ἐρείπιων.

ὄντως ἦτο λείψανον τοῦ παρὰ Stuart καὶ Revett ναοῦ, εἶχεν ἤδη ὑπὸ πολλῶν παρατηρηθῆ καὶ ὑπῆρχε σεσημειωμένον ἐν νεωτέροις χάρταις τῶν Ἀθηναίων¹, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐν αὐτῷ ἦσαν καταφανῆ λείψανα μεταγενεστέρων προσθηκῶν, δὲν ἀπεδίδετο εἰς αὐτὸ ἡ προσήκουσα σημασία, ἀλλὰ κατελείπετο συνήθως ἀνεξέταστον θεωρούμενον ὡς ἀσήμαντον λείψανον μεταγενεστέρου κτιρίου. Ὑπὸ τινων δὲ ὡς λείψανον τοῦ εἰρημένου ναοῦ δὲν ἔθεωρεῖτο τὸ ἐρείπιον τοῦτο, ἀλλ' ἄλλο ἐρείπιον τετράγωνον κείμενον ὑψηλότερον τούτου παρὰ τὸν ἐν τῇ κορυφῇ τοῦ λόφου νῦν ὑπάρχοντα ἀνεμόμυλον. Ὁ Kaupert προσέσχε πως περισσότερον εἰς τὸ ἐρείπιον τοῦτο, ἀλλ' ἐξέλαβεν αὐτὸ ὡς λείψανον κλίμακος², ἀγούσης εἰς τὸ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ λόφου παρὰ τὸν σημερινὸν ἀνεμόμυλον λείψανον ἀρχαίου κτιρίου, ὅπερ ἐκλαμβάνει ὡς ναὸν πιθανῶς τῆς Εὐκλείας Ἀρτέμιδος³. Ἀλλ' ὁμως ἡ θέσις τοῦ παρὰ Stuart καὶ Revett ἰωνικοῦ ναοῦ ἡδύνατο καὶ πρὸ τῆς ἀνασκαφῆς νὰ ὀρισθῆ εὐκόλως, διότι εἶνε ἀναγεγραμμένος ἀκριβῶς ἐν τῷ ὑπὸ τῶν ἐν Ἀθήναις Καπουκίνων συντεταγμένῳ χάρτῃ τῶν Ἀθηναίων καὶ τῷ ἐξ ἐκείνου διασκευασμένῳ χάρτῃ τοῦ Guillet de Guilletière, ὅστις προσέτι καὶ ῥητῶς μαρτυρεῖ ὅτι ὁ ναὸς ἔκειτο παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ λόφου (au pied de la colline), ἄρα οὐχὶ ἐπὶ τῆς κορυφῆς, ἔνθα νῦν ὁ ἀνεμόμυλος⁴.

¹ Ἀν τὸ ἐν τοῖς νεωτέροις χάρταις ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ λόφου παρὰ τὸν σημερινὸν ἀνεμόμυλον σημειούμενον λείψανον ἀρχαίου

¹ Ὅσον παρὰ Curtius καὶ Kaupert, Atlas von Athen, φύλλ. I, (Karten von Attika, φύλλ. I). Σαφέστατα διὰ τὴν σημερινὴν κατάστασιν τοῦ τόπου σημειοῦται τὸ ἐρείπιον ἐν τῷ σχεδίῳ τῶν Ἀθηναίων τῆς τρίτης ἐκδόσεως τῆς Ἑλλάδος τοῦ Bäderer. Ἐν ἄλλοις ὁμως χάρταις ἐλλείπει, οἷον παρὰ Curtius (Stranz), Sieben Karten zur Topographie von Athen, φύλλ. 3.

² Curtius und Kaupert, Atlas von Athen, Bl. X (Die Umgebung der Kallirrhoe ἀριθ. 8: In den Felsen gehauene grosse Stufen. Πόθεν προῆλθεν ἡ πλάνη αὕτη θὰ ῥηθῆ περαιτέρω.

³ Αὐτόθι ἀριθ. 9. Πρὸβλ. σελ. 33: Treppenstufen (7 und 8) führen hinauf zum Windmühlenberge, der für einen antiken Tempel (Artemis Eukleia?) geebnet ist.

⁴ Παρὰ Laborde, Documents sur l'histoire et les antiquités d'Athènes, σελ. 103, παρὰ τῷ ὁποίῳ ὑπάρχουσι καὶ οἱ μνημονευθέντες παλαιοὶ χάρται, ὧν ὁ μὲν δηλοῖ τὸν ναὸν διὰ τοῦ ἀριθμοῦ 15 (ἴδε Laborde, σελ. 17), ὁ δὲ διὰ τοῦ ἀριθμοῦ 119.

κτιρίου ἦτο καὶ αὐτὸ ναός, δὲν δύναται νὰ ἐξακριβωθῇ πλέον, διότι ἐρευνήσας δι' ἀνασκαφῆς τὸν χώρον, ὅσον δὲν ἐκώλυον τὰ παρακείμενα σημερινὰ οἰκοδομήματα, οὐδὲν εὖρον ἴχνος αὐτοῦ περισωζόμενον. Ἐκ τινος δ' αὐτόθι ὑπαρχούσης εἰσέτι ἀνοικτῆς τάφρου εἰκάζω ὅτι πρὸ ἐτῶν τινῶν ἅπαντες οἱ ἀρχαῖοι λίθοι ἐξορυχθέντες μετεκομίσθησαν ἀλλαχοῦ, ἵνα χρησιμοποιθῶσιν εἰς σημερινὸν κτίριον. Ἐκ τῆς παντελοῦς δ' ἐλλείψεως λατύπης μαρμάρων ἐπιτρέπεται νὰ εἰκάσῃ τις μετὰ τινος πιθανότητος ὅτι τὸ κτίριον δὲν ἦτο μαρμάρινον· ἀλλ' ὅμως ὡς ἐκ τοῦ ἀποκρήνου τοῦ τόπου δὲν εἶνε ἀδύνατον καὶ νὰ παρεσύρθησαν ἐν τῷ μακρῷ χρόνῳ ὑπὸ τῶν βροχῶν ἅπαντα τὰ παρὰ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἐδάφους χῶματα, ἐν οἷς ἠδύνατο νὰ ὑπῆρχε καὶ μαρμαρίνη λατύπη.

Ὁ τόπος, ἐν ᾧ κεῖνται τὰ λείψανα τοῦ παρὰ Stuart καὶ Revett ναοῦ, μετὰ τῆς περιοχῆς ὀλοκλήρου τοῦ λόφου καὶ τοῦ ὄπισθεν τοῦ λόφου τούτου κειμένου ἐπιπέδου μέρους μέχρι τῶν παρὰ τὸ σημερινὸν νεκροταφεῖον καὶ τὸ Στάδιον ὑψωμάτων καλεῖται νῦν παρὰ τοῖς ἐπιχωρίοις τοῦ Πετρίτη, ἐκ τοῦ ὀνόματος ἰδιοκτῆτου τινος τῶν αὐτόθι γηπέδων ἀναμφιβόλως. Ἡ ἐπωνυμία αὕτη φαίνεται ὅτι ἀπεδίδετο καὶ εἰς τὴν χριστιανικὴν ἐκκλησίαν, εἰς ἣν ἦτο μεταπεποιημένος ὁ εἰρημένος ἀρχαῖος ναός, διότι ὁ Πιττάκης (L'ancienne Athènes, σελ. 188) ἀποκαλεῖ αὐτὴν *sainte Marie Petritée*, ὅπερ ὅμως ἐσφαλμένως ἐρμηνεύει *Pierre blanche*. Οἱ νῦν ἰδιοκτῆται τοῦ γηπέδου ἀπὸ μακροτάτου χρόνου κατέχοντες αὐτὸ γνωρίζουσιν ἐκ παραδόσεως ὅτι αὐτόθι ὑπῆρχεν ἐκκλησία ἢ μοναστήριον τοῦ Ἁγίου Πέτρου. Τὸ δ' ὄνομα *Παραγία εἰς τὴν Πέτραν*, ὅπερ ἀποδίδεται εἰς τὴν ἐκκλησίαν ταύτην παρὰ Stuart καὶ Revett, εἶνε νῦν ὄλως ἄγνωστον παρὰ τοῖς ἐπιχωρίοις, καθ' ὅσον ἠδυνήθη νὰ μάθω¹, δὲν νομίζω δ' ἀπίθανον νὰ εἶνε ἀπλοῦν παράκουσμα ἢ σφάλμα τῆς μνήμης τῶν ἀλλοδαπῶν περιηγητῶν, διότι καὶ καθ' αὐτὴν εἶνε πολὺ παρὰ-

¹ Καὶ ὁ Δ. Καμπούρογλου (Ἱστορ. τῶν Ἀθ. Τόμ. Β', σελ. 279) παρὰ τῶν Εὐρωπαϊκῶν περιηγητῶν παρέλαβε τὸ ὄνομα τοῦτο, ὡς αὐτὸς μοι εἶπεν. Ἐν τῷ ἐπεξηγηματικῷ κειμένῳ τοῦ χάρτου τῶν Καπουκίνων (Laborde ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 17 ἀριθ. 15) ἡ ἐκκλησία λέγεται τοῦ Ἁγίου Γεωργίου. Πόθεν ἡ ἐπωνυμία αὕτη, ἀγνοῶ.

δοξος ἢ τοιαύτη ἐπωνυμία, ἀφοῦ οὐδαμῶς εἶνε ἐξαιρέτως πετρώ-
δης ὁ τόπος.

Ἐκ τῆς ἀνασκαφῆς ἀπεδείχθη δυστυχῶς ὅτι ἡ ἐπελθοῦσα εἰς
τὸν ἀρχαῖον ναὸν καταστροφή εἶνε μεγίστη, διὸ ἐξ αὐτοῦ τοῦ
οἰκοδομήματος μόνον τινὲς τῶν κατωτάτων λίθων τοῦ κρη-
πιδώματος ἐν τῷ προνάῳ εὐρέθησαν κατὰ χώραν, οἵτινες καὶ
σημειοῦνται ἐν τῷ σχεδίῳ. Ἐξ αὐτῶν δὲ καταφαίνεται ὅτι
τοῦλάχιστον ὁ πρόναος ἦτο ὀλόλιθος, ἤτοι συμφκοδομημένος
καθ' ἅπαν τὸ ἐμβαδὸν αὐτοῦ διὰ πωρίνων πλινθίδων· περὶ δὲ
τοῦ σηκοῦ τὰ σωθέντα λείψανα δὲν ἐπιτρέπουσι νὰ κριθῇ ἂν
ἦτο καὶ αὐτὸς ὀλόλιθος ἢ κοῖλος. Ἀλλὰ καίτοι οἱ κατὰ χώραν
διατηρηθέντες λίθοι εἶνε ὀλίγοι, τὰ ἔγνη τοῦ οἰκοδομήματος οὐ-
δὲν ἦττον εἶνε ἰκανῶς σαφῆ, διότι ἀνωμάλου ὄντος τοῦ ἐδάφους
ἠναγκάστησαν οἱ οἰκοδόμοι νὰ λαξεύσωσι πολλαχοῦ καὶ ἐξομαλύ-
νωσι τὸν βράχον. Ἐκ τῶν ἐν τῷ βράχῳ λαξευμάτων λοιπὸν δια-
κρίνεται σαφῶς ἡ νοτιανατολικὴ γωνία τοῦ οἰκοδομήματος, ἅπασα
ἢ νοτία πλευρὰ καὶ τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς δυτικῆς, ὀλιγω-
τερον σαφῶς δέ, ἀλλ' οὐδὲν ἦττον ἀσφαλῶς καὶ ἡ βορειανατολικὴ
γωνία, ἐξ ἧς ἐλλεῖπει ὁ ἀκρογωνιαίος λίθος· μόνον δὲ τὸ πλεῖ-
στον μέρος τῆς βορείας πλευρᾶς καὶ ἡ βορειοδυτικὴ γωνία ἐξη-
φανίσθησαν ὀλοσχερῶς, ἐπειδὴ ὁ βράχος ἀπεκόπη βαθύτερον, ὅτε
κατεσκευάσθη ἡ σημερινὴ ὁδός. Ὡσαύτως διὰ τε τοῦ ἐν τῷ βράχῳ
λαξεύματος καὶ ἐνὸς λίθου κατὰ χώραν ὑπάρχοντος (Π) διακρί-
νεται ἰκανῶς σαφῶς καὶ ὁ τοίχος ὁ χωρίζων τὸν σηκὸν ἀπὸ τοῦ
προνάου. Καὶ ἂν λοιπὸν μὴ ὑπῆρχε τὸ παρὰ Stuart καὶ Revett
σχεδίον μόνον τὰ διασωθέντα ὀλίγιστα λείψανα πιστεύω ὅτι θὰ
ἤρκουσαν ὄχι μόνον ἵνα διακριθῶσιν αἱ διαστάσεις τοῦ οἰκοδομή-
ματος, ἀλλὰ καὶ ἵνα καθορισθῇ ὅτι τοῦτο ἦτο ναός. Τὸ μῆκος
ἐκάστης τῶν πλευρῶν τοῦ ναοῦ μετρούμενον κατὰ τὰ νῦν σωζό-
μενα λείψανα φαίνεται κατὰ τινα ἑκατοστὰ τοῦ μέτρου μεγαλύ-
τερον ἢ ἐν τῷ παρὰ Stuart καὶ Revett σχεδίῳ, ἤτοι τῆς μὲν
νοτίας πλευρᾶς κατὰ 0,30, τῆς δὲ ἀνατολικῆς κατὰ 0,20,
ἐπειδὴ εἰκότως τὸ κατώτατον μέρος τοῦ κρηπιδώματος ἦτο κατὰ
τι εὐρύτερον ἢ ἐν τῷ στυλοβάτῃ. Τὸ ἔδαφος, ἐφ' οὗ ὠκοδομήθη
ὁ ναός, εἶνε ὄχι ὀλίγον ἀνώμαλον σημαντικῶς ἀποκλίνον πρὸς

ΒΔ, τούτου δ' ἕνεκα τὸ κρηπίδωμα αὐτοῦ ἦτο ὑψηλόν, ὡς φαίνεται καὶ ἐν τῇ παρὰ Stuart καὶ Revett ἀπεικονίσει, οἱ δὲ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ βράχου ἐπικαθήμενοι κατώτατοι λίθοι τῆς δυτικῆς πλευρᾶς ἦσαν θεθειμένοι κλιμακῆδὸν ἀνυψούμενοι ἐκ τῆς βορειοδυτικῆς γωνίας πρὸς τὴν νοτιοδυτικὴν. Τὰ κλιμακῆδὸν ἀνυψούμενα λαξεύματα τοῦ βράχου, ἐν οἷς ἦσαν θεθειμένοι οἱ λίθοι τῆς δυτικῆς πλευρᾶς, φαίνεται ὅτι ἐξέλαβεν ὡς λείψανα κλίμακος ὁ Kaupert, ὡς ἐλέχθη ἀνωτέρω· ἄλλων δὲ βαθμίδων ἔχνη δὲν ὑπάρχουσι πλησίον. Ἐκ τῶν ὑπὲρ τὸ ἔδαφος μερῶν τοῦ ναοῦ οὐδὲν εὐρέθη πλὴν ἀφθόνου λατύπης μαρμάρων, καὶ τοῦ ἐν πίνακι Α εἰκ. Β' ἀπεικονισμένου τεμαχίου ἀναγλύφου, περὶ οὗ θὰ γεινη λόγος ἐν τοῖς ἐπομένοις.

Ἐκ τῶν χρόνων, καθ' οὓς ὁ ναὸς ἦτο μεταβεβλημένος εἰς χριστιανικὴν ἐκκλησίαν εὐρέθησαν λείψανα τῆς κόγχης τοῦ ἁγίου βήματος, προσφωδομημένης ἐν τῷ προνάῳ, ὡς φαίνεται καὶ ἐν τῇ παρὰ Stuart καὶ Revett ἀπεικονίσει, καὶ πολλὰ θεμέλια τοίχων ἐλειπνῆς κατασκευῆς, οἵτινες ἐδηλώθησαν ἐν τῷ σχεδίῳ διὰ τοῦ γράμματος X. Πάντες ἀνήκουσιν εἰς διάφορα μικρὰ οἰκήματα καὶ ἄλλα κτίρια ἀλληλοδιαδόχως ἐν τῷ αὐτῷ γηπέδῳ κατασκευασθέντα. Τινὰ ἐκ τούτων δύνανται νὰ κατεσκευάσθησαν καὶ μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς ἐκκλησίας, διότι ἄφθονος τέφρα ἐντὸς τῆς κόγχης τοῦ ἁγίου βήματος εὐρεθεῖσα¹ καὶ πολλοὶ πίθοι καὶ βόθροι ἐντὸς τῆς γῆς παρὰ τὴν νοτιάν πλευρὰν ἐπιτρέπουσιν ἴσως νὰ εἰκάσῃ τις ὅτι οἱ βυρσοδέψαι, οἵτινες κατὰ τὴν μαρτυρίαν τινῶν ἐκ τῶν πρεσβυτέρων μέχρι πρὸ πεντηκονταετίας περίπου εἰργάζοντο ὀλίγον κατωτέρω ἐν τοῖς ρείθροις τῆς Καλλιρρόης², ἴδρυσάν ποτε καὶ ἐν τοῖς ἐρειπίοις τούτοις ἐργαστήριόν τι. Μεταξὺ τῶν εὐτελῶν τούτων κτισμάτων ἄξιον σημειώσεως εἶνε κόγχη τις ἀκειμένη ὀπισθεν τοῦ ἁγίου βήματος τῆς ἐκκλησίας, καὶ τις τετραγῶνος κτιστὴ θήκη χ' ἐν τῷ κοίλῳ τῆς κόγχης ἔχουσα κεκοσμημένας τὰς ὀρθίας πλευρὰς δι' ὀρθῶν μαρμαρινῶν πλακῶν. Ἐνεκα τῆς ὁμοιότητος τῆς θήκης ταύτης πρὸς τὴν θήκην Γ τὴν εὐρεθεῖσαν ἐν τῷ παρὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Ἰλισοῦ ἀνασκαφέντι

¹ Ἐν τῇ τέφρᾳ ταύτῃ ὑπῆρχον καὶ πλεῖστα ὀστά.

² Πρακτ. τῆς Ἀρχ. Ἐτ. 1893, σελ. 113.

ὕπ' ἐμοῦ ἀρχαίῳ ναῶ μεταβεβλημένῳ εἰς χριστιανικὴν ἐκκλησίαν¹, πιστεύω ὅτι καὶ ἐν ταύτῃ ὡς ἐν ἐκείνῃ ὑπῆρχον ἅγια λείψανα κατατεθειμένα κάτωθι ἀγίας τραπέζης ἐν τῇ κόγχῃ α ὑπαρχούσης, ἀνηκούσης δὲ εἰς μικρόν τι παρεκκλήσιον αὐτόθι ἰδρυμένον. Ὁργανόν τι ἢ σκεῦος τῆς χριστιανικῆς λατρείας οὐδὲν εὑρέθη καθ' ἅπαν τὸ ἀνασκαφὴν μέρος, οὐδὲ ἐπιγραφή χριστιανικὴ οὐδεμία πλὴν μικροῦ τεμαχίου μαρμαρίνης πλακός, ὅπερ ἔνεκα τοῦ συντετμημένου ΧΥ πρέπει νὰ θεωρηθῇ χριστιανικόν, καίτοι αὐτῶν τῶν γραμμάτων ἢ τέχνη καὶ τὸ σχῆμα φαίνεται μαρτυροῦν χρόνους ὄχι νεωτέρους τῶν Ἀντωνίνων. Τὸ τεμάχιον τοῦτο εὑρέθη ἐντὸς τῶν ἤδη περιγραφέντων εὐτελῶν οἰκημάτων εἶνε δὲ πανταχόθεν ἐλλιπές, ἔχον πλάτος 0,13, ὕψος 0,11 καὶ πάχος 0,04, περιέχει δὲ τὰ ἐξῆς γράμματα:²

C O I C
 \ P A X Y T O
 O M O N

Περιεργότατον καὶ ὄλως ἀπροσδόκητον εὑρημα εἶνε οἱ παρὰ τὸν ναὸν εὑρεθέντες τάφοι οἱ δεδηλωμένοι ἐν τῷ σχεδίῳ διὰ τοῦ γράμματος τ, οἵτινες ἀρχῆθεν πιθανώτατα ἐξετείνοντο μέχρι αὐτῶν τῶν θεμελίων τοῦ προναοῦ, ἔπειτα δὲ κατεστράφησάν τινες ὑπὸ τῶν ἤδη μνημονευθέντων χριστιανικῶν κτισμάτων³. Οἱ τάφοι οὗτοι εἶνε ἅπαντες ἐκτισμένοι διὰ μικρῶν ἀρτίως λατομηθέντων λίθων μετὰ ἀμμοκονίας κατὰ τὸν τρόπον τῶν ὑστέρων ῥωμαϊκῶν χρόνων, οὐδὲν δὲ τεμάχιον γεγλυμμένον ἢ

¹ Πρακτ. τῆς Ἀρχ. Ἔτ. 1893, σελ. 132, πίν. Α.

² Τὸ ἐν τῷ τελευταίῳ στίχῳ Ν εἶνε ἀμφίβολον, δυνάμενον νὰ εἶνε καὶ Μ καὶ Η καὶ ΛΛ. Ἐν στ. 3 ἴσως ἀναγνωστέον: [πα]ρὰ Χ(ριστο)ῦ το[ῦ θεοῦ].

³ Εἷς τάφος εὑρέθη καὶ ἐντὸς τῆς κόγχης τῆς χριστιανικῆς ἐκκλησίας ὑποκάτω τῆς ἀφθόου τέφρας κείμενος, ἀλλ' οὗτος δὲν ἦτο κτιστός, ἀλλὰ περιβεβλημένος διὰ μεγάλων πηλίνων πλακῶν συγκλινουσῶν ἄνω πρὸς ἀλλήλας. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ μὲν χώρος ἦτο στενός, αὐτὸς δὲ ὁ τάφος ἡμικατεστραμμένος, δὲν καταρθώθη νὰ ἐξακριβωθῇ τι πλέον. Πιθανῶς ὅμως ἦτο καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀρχαίου ναοῦ παλαιότερος.

ἄλλως κατειργασμένον ὑπάρχει ἐν τοίχοις αὐτῶν, καθ' ὅσον ἠδυνήθην νὰ παρατηρήσω. Ἐσωθεν εἶνε περικεχρισμένοι διὰ κεραμοκονίας καὶ ἐπεστρωμένοι δι' ὀπτολίθων, ἄνωθεν δὲ ἢ ἔχουσιν ἐπιστέγασμα θολωτὸν κτιστὸν ἢ ἐπικαλύπτονται διὰ μαρμαρίνων πλακῶν¹, ἀλλὰ καὶ ἐν τούτοις οἱ τοῖχοι κυρτοῦνται πρὸς τὰ ἔσω ὡσεὶ ἐμελλε νὰ κατασκευασθῇ θόλος. Οἱ πλείονες τῶν τάφων τούτων τούτων εἶνε μεγάλοι ἔχοντες μῆκος ὑπερβαῖνον τὰ δύο μέτρα, καὶ πλάτος ὑπερβαῖνον τὸ ἓν μέτρον, ἀλλ' ὑπάρχουσι καὶ μικρότεροι. Καὶ τὸ βάθος δ' αὐτῶν, ὅσοι ἐσφύζοντο ἀκέραιοι καὶ ἠδύναντο νὰ καταμετρηθῶσιν, εἶνε ἐπίσης μέγα ποικίλλον ἀπὸ 1,20 μέχρις 1,73, τούτου δ' ἕνεκα καὶ ἀναβαθμοὶ τινες ὑπάρχουσιν ἐν τοῖς τοίχοις αὐτῶν κατεσκευασμένοι πρὸς κατάβασιν. Ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν, ὅσοι περισφύζονται ὀπωσδήποτε, εἶνε τριάκοντα πέντε, ἄλλοι δὲ εἶνε φανερόν ὅτι κατεστράφησαν εἴτε ὑπὸ τῶν παρὰ τὸν ναὸν χριστιανικῶν κτισμάτων εἴτε διὰ τῆς κατασκευῆς τῆς σημερινῆς ὁδοῦ, δυνατὸν δὲ καὶ ἄλλοι νὰ ὑπῆρχον πρὸς νότον τοῦ τοίχου Ρ ἐπὶ ὑψηλοτέρου δαπέδου ἐκτισμένοι, διότι αὐτόθι εἶνε ὑψηλότερον τὸ βραχῶδες ἔδαφος, ὡς ἐκ τούτου δὲ ἠφανίσθη πᾶν ἔγχος ἐξ αὐτῶν. Ὁ τοῖχος Σ διαιρεῖ αὐτοὺς εἰς δύο ὁμάδας, πάντες ὁμως καὶ οἱ ἐντεῦθεν καὶ οἱ ἐκεῖθεν τοῦ τοίχου τούτου κείμενοι εἶνε φανερόν ὅτι κατεσκευάσθησαν ταυτοχρόνως, διότι οἱ χωρίζοντες αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων τοῖχοι δὲν εἶνε προσφκοδομημένοι πρὸς ἀλλήλους, ἀλλὰ συνέχονται. Οἱ πλείονες τῶν τάφων ἦσαν κενοί, ἀλλὰ καὶ ἀσύλητοι κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον εὐρέθησαν ἱκανοί, ἰδίως ἐκατέρωθεν τοῦ τοίχου Σ ὅστις ὑψοῦται ὑπεράνω αὐτῶν. Εἰς τούτων τῶν παρὰ τὸν τοῖχον Σ τάφων, ὁ μέγιστος πάντων περιεῖχεν 27 ἀγγεῖα πῆλινα ὅλως ἀγάνωτα καὶ ἐν μικρότατον χάλκινον ἀντικείμενον, ὡσεὶ κωδωνίσκον. Ἄλλος τάφος περιεῖχεν 11 πῆλινα ἀγγεῖα ἀγάνωτα, ἓνα λύχνον ἐπίσης πῆλινον, ἐν μικρὸν ὑάλινον ἀγγεῖον καὶ χαλκοῦν δακτύλιον προερχόμενον πιθανῶς ἐκ τινος κλειδός. Καὶ ἐν ἄλλοις δὲ τάφοις εὐρέθησαν ὁμοία ἀγγεῖα ὀλιγώτερα τὸν ἀριθμὸν, ὧν ἐν ὑάλινον, καὶ χαλκοῦν ὑπο-

¹ Μία τοιαύτη μαρμαρίνη πλάξ κατὰ χώραν εἰσέτι κειμένη ἐσημειώθη καὶ ἐν τῷ σχεδίῳ.

στήριγμα λαβῆς χαλκοῦ ἀγγείου. Σταυρὸς δὲ ἢ οἰονδήποτε ἄλλο σημεῖον τῆς χριστιανικῆς θρησκείας οὐδαμοῦ εὑρέθη, τὸ ἐπ' ἐμοὶ δὲ ἀδιστακτικῶς πιστεύω ὅτι οἱ τάφοι δὲν εἶνε χριστιανικοί, ἀλλ' ἔθνηκοὶ τοῦ Β' ἢ τοῦ Γ' μ. Χ. αἰῶνος¹. Ἴσως δὲ ἡ διὰ τοῦ τοῖχου Σ διαίρεσις τῶν τάφων δηλοῖ ὅτι οἱ νεκροὶ ἦσαν τεθαμμένοι κατὰ φυλάς, ὅτε πρέπει νὰ δεχθῶμεν ὅτι ὑπῆρχον καὶ ἄλλαι ὁμοίαι διαίρεσις ἐν τοῖς κατεστραμμένοις τάφοις. Τίς οἶδεν ἂν δὲν εἶνε κοινοτάφιον τῶν πεσόντων ἐν τῷ κατὰ τῶν Γόθων ἀγῶνι ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Δεξιππου;

Ἐπιτύμβιοι ἐπιγραφαί, ἄδηλον ἂν εἰς τοὺς τάφους τούτους ἀνήκουσαι, εὑρέθησαν ἐν τῇ ἀνασκαφῇ αἱ ἐξῆς:

1. Τεμάχιον στήλης ἐκ λευκοῦ μαρμάρου μετὰ ἀναγεγλυμμένου ἀετώματος ἑλλιπῆς ἑκατέροθεν καὶ κάτωθεν. Ὑψος 0,17, πλάτος 0,13, πάχος 0,07. Γράμματα μετὰ ἀκρεμόνων ἀνήκοντα, ὡς φαίνεται, εἰς τοὺς πρώτους ῥωμαϊκοὺς χρόνους, μέγεθος αὐτῶν 0,01.

Ο Δ Ω	-ὄδω[ρος]
Δ Ω Ρ	-δῶρ[ου]
—	

2. Τεμάχιον ἐπιτυμβίου κιονίσκου πανταχόθεν ἑλλιπῆς. Ὑψος 0,28, σφζομένη περίμετρος 0,39, πάχος 0,15. Τὰ γράμματα φαίνονται ἀνήκοντα εἰς τοὺς προτέρους ῥωμαϊκοὺς χρόνους

\ —	
Π Ο Λ Λ Ω Ν Ι Ο Υ	('Α)πολλωνίου
Γ Υ Ν Η	γυνή.

3. Τεμάχιον ἐπιτυμβίου κιονίσκου ἐκ γλαυκοφαίου μαρμάρου

¹ Δυστυχῶς δὲν ἐνεθυμήθην νὰ ἐξετάσω ἂν οἱ νεκροὶ ἔδλεπον πρὸς ἀνατολάς, ὡς εἶνε παρὰ τοῖς ἡμετέροις χριστιανοῖς ἔθος· δὲν ἦτο δ' ἄλλως καὶ εὐκολοὺς ἢ παρατήρησις, ἐπειδὴ τὰ ὅσα ἦσαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πολὺ ἐφαρμένα ἢ μετακινημένα. Εἷς τάφος ὅμως καθέτως πρὸς τοὺς ἄλλους κείμενος ἀποδεικνύει ὅτι ἐν αὐτῷ τοῦλάχιστον ὁ νεκρὸς δὲν ἔδλεπε πρὸς ἀνατολάς.

ἀκέραιον μόνον ἄνωθεν. Ὑψος 0,20, σφζομένη περίμετρος 0,21, πάχος 0,10.

Κ Δ Λ Λ Ι Ο
Π Η Τ Ε Ι Μ Ο
Θ Ε Δ Σ Μ Ν.
Μ Ο Ρ Ι Ν

Καλλιόπη(ς) Τειμοθέας μν[η]μόριν.

4. Μικρὸν τεμάχιον ἐπιτυμβίου κιονίσκου ἐκ γλαυκοφαίου μαρ-
μάρου πανταχόθεν ἑλλιπέες· σφζεται ὁμως ὀλίγον ἢ ἄνωθε στε-
φάνη. Ὑψος 0,10, σφζομένη περίμετρος 0,13, πάχος 0,07.

Ο Δ Σ -ὀδ[ωρος].

5. Μικρὸν τεμάχιον λευκοῦ μαρμάρου ἀκέραιον μόνον πρὸς
ἀριστεράν. Πλάτος 0,10, ὕψος 0,06, πάχος 0,075.

Κ Ε Ι [—] κει(τ)[αι;]
Β

Ἡ ὄλως ἀπροσδόκητος ἀνακάλυψις τοσούτων τάφων παρ' ἀρ-
χαῖον ναόν, ἐνῶ εἶνε γνωστότατον τὸ ἔθος τῶν ἀρχαίων νὰ μὴ
ἐπιτρέπωσι ταφὴν ἐν ἱεροῖς, δυσκόλως δύναται νὰ συμβιβασθῇ
πρὸς τὴν γνώμην ὅτι ὁ ναὸς οὗτος ἀνήκε τῇ Δήμητρι ἢ τῇ Ἀγρο-
τέρᾳ Ἀρτέμιδι¹, ἣν οὐδὲ ἡ ἀόριστος μαρτυρία τοῦ Πausανίου
ἀρκεῖ νὰ βεβαιώσῃ. Ἄλλ' ἤδη ἐγείρεται ἀφ' ἑαυτοῦ τὸ ἐρώ-
τημα, τίνος ἄρα θεότητος ἦτο ὁ ναὸς οὗτος, ὥστε νὰ μὴ θεωρηθῇ
ἀσυμβίβαστος πρὸς τὴν λατρείαν αὐτῆς ἢ γειτονεία τοσούτων
νεκρῶν. Δυστυχῶς ἐπιγραφικὰ μὲν εὐρήματα δυνάμενα νὰ παρά-
σχωσι βεβαίαν περὶ τούτου εἶδησιν δὲν ἐγένοντο², ἀναθήματα δὲ

¹ Πρὸλ. καὶ Dörpfeld ἐν Mittheil. d. d. arch. Inst. Athen. 1897, σελ. 228.

² Μόνον ὁ Πιττάκης (L'ancienne Athènes σελ. 188) ἀναφέρει ἐπιγραφὴν
τινα *Δήμητρι καὶ Κόρη ἀνέθηκεν* εὐρεθείσαν, ὡς λέγει, ἐν τοῖς ἐρειπίοις τοῦ

καὶ ἄλλα τοιαῦτα εὐρέθησαν μὲν, ἀλλ' οὔτε πλήρη εἶνε οὔτε ἰκανὰ νὰ ἀποκαλύψωσι σαφῶς τὸ ἀγνοούμενον. Ἐκ τῶν τοιούτων εὐρημάτων τὸ ἀσημαντότατον μὲν (ἀφοῦ ἡ σημασία αὐτοῦ ἀγνοεῖται πρὸς τὸ παρόν), ἀλλ' οὐδὲν ἦττον λίαν περιεργον εἶνε ὀλίγα τινὰ καὶ τεθραυσμένα¹ ἀγάνωτα ἀγγεῖα ἐκ τῶν μικροτάτων ἐκείνων, ὧν μέγιστον πλῆθος εὐρέθη ἐν Ἐλευσίνι². Ἄν ταῦτα δηλοῦσι σχέσιν τινὰ πρὸς τινὰ τῶν ἐν Ἐλευσίνι λατρευομένων θεοτήτων, δὲν δύναται νὰ ῥηθῆ πρὸς τὸ παρόν. Ἔτερον ἐπίσης περιεργότατον εὐρημα εἶνε τὸ ἐν πίνακι Α' εἰκ. Β' ἀπεικονιζόμενον τεμάχιον ἀναγλύφου, ὅπερ πιστεύω ὅτι ἀνήκει εἰς τὴν ζωφόρον τοῦ ναοῦ, ἐπειδὴ ἔχει ἐν τῇ ὀπισθίᾳ ἐπιφανείᾳ ἐξειργασμένην ἀναθύρωσιν, ὅπερ δεικνύει ὅτι ἦτο προσωφοδομημένον πρὸς τοῖχον. Τὸ πᾶχος αὐτοῦ 0,06 ἀληθῶς διαφέρει τῆς καταμετρήσεως τοῦ παρὰ Stuart καὶ Revett σχεδίου (σελ. 9, Plate VI), καθ' ἣν τὸ πᾶχος τῆς ζωφόρου ἦτο $1\frac{1}{2}$ δακτύλου (= 0,037), ἀλλ' ἴσως αἱ πλάκες αὐτῆς δὲν εἶχον τὸ αὐτὸ πᾶχος καθ' ἀπάσας

πρὸς ἀνατολὰς τοῖχου (dans les ruines du mur de l'est), ἦτοι ἐν τῇ κόγχῃ τοῦ ἀγίου βήματος πιθανῶς. Ἄλλ' ἡ ἐπιγραφή αὕτη πιθανῶς προέρχεται ἐξ ἄλλου ἱεροῦ.

¹ Τὰ ἐπικαλύπτοντα τὸν ναὸν καὶ τὰ περὶ αὐτοῦ χώματα εἶχον πολλὰς ἀνασκαφῆς καὶ ἀνακινήθῃ, ὥστε δὲν ἠδύναντο νὰ διατηρηθῶσιν ἐν αὐτοῖς πλεῖστον. Καὶ τὰ εὐρεθέντα δὲ δισώθησαν, ἐπειδὴ ἔκειντο ὑποκάτω μεγάλου λίθου ἀπὸ μακροῦ χρόνου μὴ μετακινήθέντος.

² Ἴδε Πρακτικὰ τῆς Ἀρχ. Ἐτ. 1895, σελ. 170 καὶ τὸν αὐτόθι παρένθετον πίνακα. Ἐκ τῶν νῦν εὐρεθέντων ἐν μὲν εἶνε σχεδὸν ὅμοιον πρὸς τὸ ὑπ' ἀριθ. 4 τοῦ εἰρημένου παρενθέτου πίνακος, ἕτερον ὁμοιάζει πρὸς τὸ ὑπ' ἀριθ. 7, ἀλλ' εἶχε πιθανῶς δύο μόνον λαβὰς, ἄλλο ἔχει τὸ αὐτὸ σχῆμα πρὸς τὸ ὑπ' ἀριθ. 4, ἀλλ' εἶνε ὑπερδιπλάσιον αὐτοῦ κατὰ τὸ μέγεθος, πολλῶν ἄλλων δὲ δὲν διακρίνεται τὸ σχῆμα. Ταῦτα κατέθεσα ἐν τῷ ἐν Ἐλευσίνι μουσεῖῳ. Τοιαῦτα μικρὰ ἀγγεῖα σχήματος ὁμοιάζοντός πως πρὸς τὸ ὑπ' ἀριθ. 4 καὶ ἄλλων ὅχι πολλὰ διαφερόντων σχημάτων μοὶ ἐπέδειξεν ὁ ἐπιμελητῆς τῆς ὀρυκτολογικῆς καὶ παλαιοντολογικῆς συλλογῆς τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου διδάκτωρ Θ. Σκοῦφος, εὐρῶν αὐτὰ ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Μάνῃ παρὰ τὸ χωρίον Ἅγιος Ἡλίας κείμενον ἐν περιοχῇ λεγομένη *Δημαρίστια*, ἔνθα ὑπάρχουσιν ἀπειράριθμα. Ἡ θέσις αὕτη κεῖται νοτιώτερον τοῦ μοναστηρίου *Κουρνό*, εἰς μικροτάτην μὲν ἀπόστασιν κατὰ ἐναέριον γραμμὴν, ἀλλ' οὐδὲν ἦττον ἐνεκα τοῦ δυσβάτου τῶν τόπων ἀπέχουσα ἀπ' αὐτοῦ πλέον τῶν δύο ὠρῶν πεζοπορίας. Ὑπέρεκειται δὲ τῆς θαλάσσης ὑπὲρ τὰ 400 μέτρα, καίπερ πλησίον τῆς παραλίας κειμένη. Ἐρεῖπια ἀρχαῖα δὲν φαίνονται, ὑπάρχουσιν ὅμως αὐτόθι ἀρχαῖα λατομεῖα. Περὶ τοῦ ἐν τῷ μοναστηρίῳ *Κουρνῶ* ἀρχαίου ναοῦ ἴδε Curtius Peloponnesos.

τάς πλευράς τοῦ ναοῦ. Τὸ μέγιστον πλάτος τοῦ τεμαχίου εἶνε 0,23, τὸ δὲ ὕψος 0,24. Ἐν αὐτῷ παρίστανται δύο ἄσκοί, οἵτινες πιθανότατα ἔχουσι σχέσιν πρὸς τὴν παρὰ τὸν Ἰλισὸν λατρείαν τοῦ Βορέου. Πρόσωπόν τι πλησίον αὐτῶν δὲν ὑπάρχει, ὥστε ἡ παράστασις δὲν φαίνεται νὰ εἶνε γιγαντομαχία, ὡς ἡ ἐν τῷ ἐν Δελφοῖς θησαυρῷ τῶν Σιφνίων, ἐνθα παρίσταται μαχόμενος καὶ ὁ Αἴολος μετὰ τῶν ἀσκῶν αὐτοῦ, καὶ ἑτέρα ὁμοία παράστασις ἐν ἀγγεῖῳ τινὶ τῆς Ἀκροπόλεως δημοσιευθέντι ὑπὸ Hartwig (Bull. de Corr. Hell. 1896, σελ. 369 ἐξ. πίν. VII). Ἡ μορφή ἧς διεσώθη ὁ πούς βαίνων πρὸς ἀριστερὰν φαίνεται ὅτι δὲν εὐρίσκετο εἰς συνάφειάν τινα πρὸς τοὺς ἀσκούς.

Δύο ἄλλα τεμάχια ἀναγλύφου κυρτὴν ἔχοντα τὴν ἀναγεγλυμμένην ἐπιφάνειαν παριστῶσι στέμμα ἐκ ποικίλων καρπῶν. Ἐν τῷ ἐνὶ τούτων σφίζεται σκέλος τράγειον Πανὸς βαῖνον ἐπὶ τοῦ στέμματος. Ἐκ τούτου δύναται νὰ εἰκάσῃ τις ὅτι τὰ τεμάχια ταῦτα προέρχονται ἐκ τινος βωμοῦ νυμφῶν, ὧν συμπάρεδρος θεὸς ἦτο ὁ Πάν, ὡς παρίσταται καὶ ἐν ἀναγλύφοις ἀνατεθειμένοις ταῖς νύμφαις, εὐρεθεῖσι παρὰ τὸν Ἰλισόν.

Ἀναθηματικῶν ἀναγλύφων εὐρέθησαν μόνον δύο τεμάχια, ἐξ αὐτῶν δὲ τὸ ἐν ὕψους 0,37 δὲν ἔχει οὐδεμίαν σημασίαν, διότι δὲν σφίζεται ἐν αὐτῷ ἄλλο εἰμὴ τέσσαρες μορφαὶ ἱκετῶν βλέπουσαι πρὸς ἀριστερὰν, ὧν αἱ μὲν δύο ἄκραι εἶναι ἀνδρῖκαι αἱ δὲ μέσαι γυναικειαί. Τὸ ἕτερον δὲν εὐρέθη ἐν τῇ ἀνασκαφῇ τοῦ παρόντος ἔτους, ἀλλ' ἐδωρήθη ὑπὸ τοῦ ἰδιοκτῆτου παρακειμένης οἰκίας, ὅστις εὗρεν αὐτὸ πρό τινων ἐτῶν παρὰ τοὺς ἀνατολικωτάτους τῶν ἐν τῷ σχεδίῳ τάφων, ἀπεικονίζεται δὲ ἐν πίν. Α' εἰκ. Α'. Εἶνε μικρὸν ἀναθηματικὸν ἀνάγλυφον μόνον τὰ κάτωθεν ἀκέραιον, ἐνθα φέρει καὶ προεξέχον ἔμβολον· πλάτος αὐτοῦ 0,17-0,20, ὕψος ἄνευ τοῦ ἐμβόλου 0,18, πάχος περίπου 0,06. Ὡς ἐκ τῆς τέχνης δύναται νὰ ἀναχθῇ εἰς τὸν Δ' ἢ Γ' π. X. αἰῶνα. Παριστᾷ θεὸν καθήμενον ἐπὶ θρόνου κρατοῦντα σκῆπτρον καὶ βλέποντα πρὸς δεξιάν, οὗ ἡ στάσις εἶνε ὁμοιοτάτη πρὸς τὸν ἐν μικρῷ ἐκ Πειραιῶς ἀναθηματικῷ ἀναγλύφῳ τοῦ Ἐθνικῷ μουσείου (Εὐρετήριο γλυπτῶν ἀρ. 1405 = Sybel 3,751, Schöne, Griech. Rel. ἀριθμ. 105) παριστάμενον, ὅστις ὑπὸ τῆς ἀναθη-

ματικῆς ἐπιγραφῆς δηλοῦται ὡς Ζεὺς Φίλιος. Ὅμοια σχεδὸν ἀνάγλυφα ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα τέσσαρα ἐν μικρᾷ αἰθούσῃ τοῦ Ἐθνικοῦ μουσείου (Sybel ὑπ' ἀριθ. 339, 340 καὶ 4207). Ὅτι καὶ ἐν τῷ νῦν ἀπεικονιζομένῳ τεμαχίῳ ὁ αὐτὸς Ζεὺς Φίλιος παρίσταται, εἰς ἐμὲ τοῦλάχιστον φαίνεται βέβαιον. Γνωστὸν δ' εἶνε ὅτι καὶ κατὰ τὸ 1893 ἐν τῷ Ἰλισῷ εὐρέθη ἀνάγλυφον, ὅπερ ἡρμηνευσά ὡς παριστῶν τὸν *Μευλίχιον Δία* (Ἐφημ. Ἀρχ. 1894, σελ. 133 ἐξ.). Ἀμφότεροι νομίζω, ὅτι εἶνε παραλλαγαὶ τῆς ἀρχαιοτάτης ἴσως τῶν ἐλληνικῶν θεοτήτων, ἧτοι τοῦ *Χθονίου Διός*, τοῦ συγχεομένου πρὸς τὸν Διόνυσον.

Περατωθείσης τῆς ἀνασκαφῆς τῶν ἐρειπίων τοῦ ναοῦ ἐπεχειρήσα νὰ ἐξακολουθήσω τὴν ἀνασκαφὴν τῆς ἐν τῇ βραχῶδει κοίτῃ τοῦ Ἰλισοῦ ὑπαρχούσης περιέργου ἐκείνης διώρυχος Δ, ἧς μέγα μέρος ἀνέσκαψα ἤδη ἐν ἔτει 1893. (Ἴδε Πρακτικὰ τῆς Ἀρχ. Ἐτ. 1893 πίν. Α' καὶ σελ. 120 ἐξ.). Μετὰ μικρὰν σκαφὴν ἀνεῦρον τὴν συνέχειαν τῆς διώρυχος ταύτης ἐντὸς τοῦ περιβόλου τοῦ κτήματος Τσαουσοπούλου, ἀλλ' ἔνεκα τοῦ ἀφθόνου ἀναβρύοντος ὕδατος ἠναγκάσθην νὰ διακόψω τὴν ἀνασκαφὴν μὴ κατορθώσας μὴδὲ ἐν τῷ ἀποκαλυφθέντι μέρει αὐτῆς νὰ φθάσω μέχρι τοῦ πυθμένου. Τοῦτο μόνον ἠδυνήθην νὰ παρατηρήσω, ὅτι ἡ διώρυξ αὕτη ἐκτείνεται εἰς πολὺ διάστημα πρὸς τὸ μέρος, ἔνθα τὸ φρέαρ Θ, ἄδηλον ἕως ποῦ, καὶ ὅτι αἱ ὄχθαι αὐτῆς αὐτόθι εἶνε ἐν μέρει κτισταὶ διὰ ξηρολιθίας ἐκ λίθων ὄχι μεγάλων. Ὁ τρόπος τῆς οἰκοδομίας μοὶ ἐφάνη ὅτι ἀρμόζει ἐξαιρέτως εἰς τοὺς χρόνους, καθ' οὓς ὑπέθεσα ὅτι κατεσκευάσθη ἢ διώρυξ αὕτη, ἧτοι τὸν Β' π. Χ. αἰῶνα, ὅτε κατεσκευάσθη καὶ τὸ νῦν Ὀλυμπιεῖον ὑπὸ τοῦ Ἀντιόχου. Ἡ πλήρης ἀνασκαφὴ τῆς διώρυχος ταύτης ἐν καταλληλοτέρῳ καιρῷ εἶνε ἔργον ἀπαραίτητον πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἀνασκαφῆς τοῦ 1893, πέπεισμαι δὲ ὅτι θὰ ἐπιβεβαιώσῃ τὰς τότε γενομένας παρατηρήσεις.

Ἀξία μνείας εἶνε προσέτι καὶ τινεσυχαίαι ἀποκάλυψις σχετικὴ πρὸς τὰ ἐν τοῖς Πρακτικοῖς τοῦ 1893 γεγραμμένα. Κατὰ τὴν μεγάλην πλημμύραν τοῦ Ἰλισοῦ ἐν μηνὶ Νοεμβρίῳ τοῦ παρελθόντος ἔτους 1896 κατεστράφη τὸ ἀνάλημμα τοῦ προαυλίου τῆς

Ἁγίας Φωτεινῆς καὶ ἀπεκαλύφθη ἡ ὑπ' αὐτοῦ ἀποκρυπτομένη παλαιότερα ὀμώνυμος ἐκκλησία, περὶ ἧς ἐγένετο λόγος ἐν τοῖς Πρακτικοῖς τοῦ 1893 σελ. 125. Ἡ ἐκκλησία αὕτη φαίνεται ὅτι ἦτο μικροτάτη, ἔκειτο δὲ εὐθὺς ὑποκάτω τῆς βραχῶδους στεφάνης τῆς Καλλιρρόης πρὸς βορρᾶν τῆς σημερινῆς ἐκκλησίας καὶ παρὰ τὴν ἀνατολικὴν ὄχθην τῆς δεξαμενῆς Β (ἴδε Πρακτ. 1893 πίν. Α). Ἡ θέσις αὕτη εἶνε τοσοῦτον ἐκτεθειμένη εἰς τὸ ρεῦμα, ὥστε ὄλως ἀπαράδεκτον φαίνεται ὅτι ἠδύνατο νὰ κτισθῆ αὐτόθι, ἂν ὁ ποταμὸς διήρχετο ἐντεῦθεν, ὡς ἔγραψα ἤδη καὶ ἄλλοτε (Πρακτ. ἐνθ. ἀν.). Ἐκ τῆς ἐκκλησίας ταύτης δὲν σώζονται εἰμὴ λείψανα τοιχογραφιῶν ἐπὶ ἐπιχρίσματος τοῦ βράχου γεγραμμένων, αἵτινες δὲν φαίνονται πολὺ παλαιότεραι τῶν τελευταίων χρόνων τῆς Τουρκοκρατίας.

Ἡ πλημμύρα αὕτη πολλὰς καταστρέψασα γεφύρας, κήπους, οἰκήματα καὶ προχώματα ὑπῆρξε καὶ αὐτόθι καταστρεπτικωτάτη, διότι καὶ τὴν βραχῶδη στεφάνην κατὰ μέγα μέρος κατέχωσε, καὶ βράχους ὀγκῶδεις κατεκρήμνισε, καὶ τοὺς ἐκ τῆς δεξαμενῆς Α ἐξηγμένους ἀρχαίους λίθους παρέσυρεν ἢ ἐπέχωσε, καὶ τὴν διώρυγα Δ καὶ τὸν ὀχετὸν Μ σπουδαίως ἐβλάψεν¹, ἠφάνισε δὲ ὀλοσχερῶς τὰ ὀλίγα ἔχνη τῆς ἐμῆς ἀνασκαφῆς, ὅσα ἠδύνατο νὰ καταλειφθῶσι φανερά, ὥστε νῦν εἶνε χρεία νέας ἀνασκαφῆς, ἵνα ἀναφανῶσιν ὁ ὀχετὸς Κ, τὰ φρέατα π,—π'—π''—π'''—π''''', ἡ δεξαμενὴ α—α' κλπ.

ΑΝΔΡΕΑΣ Ν. ΣΚΙΑΣ

¹ Σπουδαίως ἐβλάβη καὶ τὸ πρόχωμα Φ, κατεστράφη δὲ ὁ ὀχετὸς φ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝ ΕΛΕΥΣΙΝΙ ΑΝΑΣΚΑΦΗΣ

Κατὰ τὸ ἔτος 1897 αἱ ἐπελθοῦσαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα βαρεῖαι συμφοραὶ δὲν ἐπέτρεψαν εἰς τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἐταιρείαν οὐδὲ ἐν Ἐλευσίनि τὴν ἐκτέλεσιν ἐκτεταμένων καὶ πολυδαπάνων ἀνασκαφικῶν ἐργασιῶν. Ἡ ἀνασκαφὴ περιωρίσθη ἐν τῇ ἀπὸ τριετίας συνεχῶς ἀνασκαπτομένη πρὸς νότον τοῦ μουσείου παναρχαίᾳ νεκροπόλει, δὲν κατωρθώθη δὲ ἔνεκα τοῦ μεγάλου βάθους τῆς ἐπιχώσεως νὰ ἐξερευνηθῇ ἅπασα ἡ ἔκτασις αὐτῆς διὰ τῶν καταναλωθέντων χρημάτων. Ὅπως δὲ ἴσως ἔξερυνήθη ἰκανὴ ἔκτασις, τὰ δὲ ἐν αὐτῇ εὐρήματα καὶ καθ' ἑαυτὰ μὲν δὲν εἶνε ἀνάξια λόγου, ἀλλὰ κυρίως διὰ τὴν διευκρίνησιν τοῦ τε ποιοῦ καὶ τῆς χρονολογίας τῶν εὐρημάτων τῶν προηγουμένων ἐτῶν ὑπῆρξεν ἀληθῶς πολύτιμα. Οἱ τάφοι ἐν τῇ ἀνασκαφῇ ἐκτάσει ἦσαν ἀραιότεροι ἢ ἐν τῷ ἀνασκαφέντι κατὰ τὰ δύο παρελθόντα ἔτη χώρῳ, οἱ πλείστοι δὲ ἦσαν πυραὶ ἀνήκουσαι εἰς τοὺς παλαιότερους τῶν γεωμετρικῶν ἀγγείων χρόνους, πάντες δὲ ἦσαν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον πενιχροί, καίτοι συνελέχθησαν ἐξ αὐτῶν ἀξιολογὰ τινα ἀγγεῖα. Περὶ τῆς ἀνασκαφῆς τῆς νεκροπόλεως ταύτης θὰ γείνη ἐκτενὴς λόγος ἐν τῇ Ἀρχαιολογικῇ Ἐφημερίδι τοῦ ἔτους 1898, ἔνθα θὰ δημοσιευθῶσι καὶ τὰ σπουδαιότερα τῶν εὐρημάτων.

Πρὸς καθορισμὸν τῆς ἐκτάσεως τῆς νεκροπόλεως ταύτης ἐγένετο δοκιμαστικὴ τις σκαφὴ κατὰ τὸ μέσον τοῦ μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς νοτίας πύλης τοῦ ἱεροῦ διαστήματος ἐπὶ τοῦ ὑψηλοτέρου μέρους τῆς βάχεως τοῦ λόφου. Αὐτόθη εὐρέθη μέγα κοίλωμα ἐν τῷ βράχῳ πεπληρωμένον ποταμίας ἄμμου καὶ ὀλίγης λατύπης πωρίνων λίθων, ἐντὸς τῶν ὁποίων εὐρέθησαν καὶ τινα μικρὰ καὶ ἀσήμαντα τεμάχια ἀγγείων καὶ ἄλλων ἀντικειμένων δηλοῦντα χρόνους περὶ τὰ τέλη τοῦ Δ' π. Χ. αἰῶνος. Τὸ κοίλωμα τοῦτο ἀπεδείχθη ἔπειτα ὅτι ἦτο λατομεῖον. Ἐξ αὐτοῦ μικρὸν μόνον μέ-

ρος άνεσκάφη τὸ δὲ ὑπολειπόμενον μέρος πρὸς ἀνασκαφὴν φαίνεται ὅτι εἶνε πολὺ μεγαλύτερον τοῦ ἀνασκαφέντος.

Πλὴν τῆς ἀνασκαφῆς ταύτης ἐξετελέσθη κατὰ τὸ παρὸν ἔτος καὶ ἡ ἀνοικοδόμησις τῶν θεμελίων τῶν δύο πρώτων ἐξ ἀνατολῶν κίωνων τῆς ἐσωτερικῆς κιονοστοιχίας τοῦ παρὰ τὸ νότιον τεῖχος τοῦ ἱεροῦ ῥωμαϊκοῦ οἰκοδομήματος, ἅτινα καθηρέθησαν πρὸ δύο ἐτῶν ὡς ἐμποδίζοντα τὴν εἰς βάθος ἀνασκαφὴν. (Ἴδε Πρακτικὰ τοῦ 1895 σελ. 159). Κατὰ τὴν καθαιρέσιν αὐτῶν ἐστερούμην δυστυχῶς τῶν ἀπαιτουμένων ἐργαλείων πρὸς ἀκριβῆ καταμέτρησιν τοῦ ὕψους καὶ τῆς θέσεως ἐκάστου τῶν λίθων, τοιαῦτα δὲ κτίσματα (οἷα τὰ παρόντα θεμέλια) ἀτάκτως καὶ ἐξ ὕλικῆς ὅχι πάντοτε ὁμοίου ἠκοδομημένα. πρὸς δὲ καὶ ὅχι ἀκέραια διασφζόμενα λίαν δυσχερῶς καταμετροῦνται διὰ μόνων τῶν προχείρων μέσων μετὰ τσαύτης ἀκριβείας, ὥστε νὰ ἐπανακτισθῶσιν ἀκριβῶς ὁποῖα ἦσαν. Ἀλλ' ὅμως καθ' ὅσον δύναμαι νὰ κρίνω, ἡ ἀνοικοδόμησις ἐπέτυχε, διαφοραὶ δὲ ὅπωςδῆποτε ἀλλοιοῦσαι τὸν χαρακτῆρα τοῦ κτιρίου δὲν ἐπῆλθον. Τὸ ὕψος αὐτῶν εἶνε περίπου ἀκριβῶς ἴσον πρὸς τὸ τοῦ τρίτου ἐξ ἀνατολῶν κίονος τοῦ κειμένου ἐντὸς τῆς περιφερείας τῆς ἀψίδος τοῦ Βουλευτηρίου, τὸ αὐτὸ δὲ ὕψος ἔχει καὶ ὁ οὐδὸς τῆς θύρας τοῦ ἄκρου οἰκήματος ὑψηλότερος ὢν τοῦ φέροντος τοὺς προσθίους κίονας στυλοβάτου κατὰ 0,08. Ἡ ὄλως ἡμελημένη κατασκευὴ πάντων τῶν θεμελίων τῆς ἐσωτερικῆς κιονοστοιχίας ἀποδεικνύει ὅτι οἱ κίονες δὲν ἐστηρίζοντο ἀπ' εὐθείας ἐπ' αὐτῶν τῶν κατὰ χώραν κειμένων λίθων, ἀλλ' ἐπέκειτο καὶ ἄλλος λίθος ἐπὶ ἐκάστου τῶν θεμελίων¹, ὥστε αἱ βάσεις τῶν κίωνων ἔκειντο πολὺ ὑψηλότερον τοῦ προσθίου στυλοβάτου. (Πρακτικὰ 1895, σελ. 185 ὑπόσημ. 2). Παράδοξον καὶ δυστυχῶς ἀνεξήγητον εἶνε ὅτι καὶ οἱ δύο κίονες τοῦ ἄκρου οἰκήματος πρέπει νὰ ὑποτεθῶσι στηριζόμενοι ὅχι ἐπὶ τῶν νῦν κατὰ χώραν ἀνοικοδομηθέντων θεμελίων αὐτῶν, ἀλλ' ἐπὶ ἄλλων λίθων ἐπικειμένων, συμβαίνει δ' οὕτω νὰ κεῖνται καὶ αὐτοὶ ὑψηλότερον τοῦ οὐδοῦ τῆς θύρας τοῦ οἰκήματος χωρὶς νὰ ὑπάρχη βαθμὶς τις

¹ Ὅχι μακρὰν τῶν ἐρειπίων ὑπάρχουσι τινα τετράγωνα ὑπόβαθρα ἐκ γλαυχοχρόου μαρμάρου, ταῦτα δὲ πιθανῶς εἶνε τὰ ἀμέσως ὑποκάτω τῶν κίωνων ὑπάρχοντα τὸ πάλαι, ἀλλ' οὐδὲν ἐξ αὐτῶν εὗρέθη κατὰ χώραν.

μετάγουσα ἐκ τοῦ ταπεινοτέρου δαπέδου εἰς τὸ ὑψηλότερον¹.

Ἔστω καὶ τοῦτο ἐν τῶν προβλημάτων, ἅτινα παρέχει τὸ παράδοξον τοῦτο κτίριον.

Συγχρόνως συνήγαγον ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τοῦ οἰκοδομήματος τούτου πάσας τὰς τέσσαρας ὑπαρχούσας² ἐκ μέλανος λίθου πλινθίδας μετὰ καμπύλης ἐπιφανείας, αἵτινες νομιζῶ ὅτι ἀπετέλουν τὴν κρηπίδα τοῦ ἐπὶ τῶν ἡμικυκλικῶν θεμελίων θ' ὑπάρχοντος διαφράγματος. (Ἴδε Πρακτικὰ 1895 σελ. 184). Δύο ἐξ αὐτῶν ἀπεδείχθησαν ὅτι εἶχον τεκτονικὰ σύμβολα, ἅτινα δὲν εἶχον παρατηρήσει πρότερον, ἦτοι ἡ μὲν τὸ γράμμα Ζ ἐπὶ τε τῆς ἄνω καὶ ἐπὶ τῆς κάτω πλευρᾶς, ἡ δὲ ἕτερον ὄχι πολὺ σαφές γράμμα φαινόμενον ὡς Ρ³. Εἰς τὰ περὶ τοῦ προκειμένου οἰκοδομήματος γεγραμμένα προσθετέον, ὅτι καὶ ἐν ἄλλῳ ῥωμαϊκῷ οἰκοδομήματι ἐπίσης στωϊκῷ, ἦτοι ἐν τῇ ἐν Ἀθήναις παρὰ τὸ Ὁρολόγιον τοῦ Κυρρήστου πρό τινων ἐτῶν ἀνασκαφείση ἀγορᾶ (Πρακτικὰ τῆς Ἀρχ. Ἐτ. 1890 σελ. 108 ἐξ.), εὐρέθη ἡμικυκλικὴ βαθμὶς ὁμοιοτάτη πρὸς τὴν θ τοῦ ἑλευσινιακοῦ οἰκοδομήματος, ἀλλὰ δυστυχῶς οἱ λίθοι αὐτῆς δὲν ὑπῆρχον κατὰ χώραν. Συμπληρουμένης τῆς ἀνασκαφῆς τῆς ἀγορᾶς ἐκείνης, ἴσως εὐρεθῆ καὶ ἄλλη ὁμοία βαθμὶς κατὰ χώραν κειμένη, διαφωτίζουσα καὶ τοῦ ἑλευσινιακοῦ κτιρίου τὴν κατασκευὴν.

Πᾶσαι αἱ ἐργασίαι αὗται συνετελέσθησαν μέχρι τοῦ τέλους τοῦ

¹ Τοιαύτη βαθμὶς ὑπάρχει ἐν τῷ ἐτέρῳ παρὰ τὸ νότιον τείχος ῥωμαϊκῷ κτιρίῳ, ὡς θὰ ῥηθῆ περαιτέρω (σελ. 90).

² Πρότερον ὑπῆρχον τρεῖς, ἡ τετάρτη εὐρέθη πρὸ μικροῦ ἐνφοδομημένη ἐν ὑστεροχρόνῳ ἐπισκευῇ τοῦ τείχους τοῦ περιόλου. Αὐτῶσι φαίνεται ὅτι ὑπάρχει καὶ πέμπτη, ἀλλὰ δὲν μοι ἦτο εὐκόλον νὰ ἐξαγάγω αὐτήν.

³ Τὸ σύμβολον Ζ ὑπάρχει καὶ ἐν τῷ τοίχῳ τοῦ ἄκρου οἰκήματος (Πρακτικὰ 1895, σελ. 184 ὑποσημ. 3) καὶ ἐν τῷ νεωτέρῳ οὐδῶ τῆς πρὸς τὸν πύργον Β εἰσόδου (Αὐτῶσι σελ. 180). Σημειωτέον δὲ ὅτι καὶ ἐν τῷ ἡμικυκλίῳ θ ὑπάρχει ἕτερον τεκτονικὸν σύμβολον τὸ ΘΘ.

Ἦσαν ἤδη γεγραμμένα πάντα τὰ ἀνωτέρω, ὅτε ἐπισκεφθεὶς τὴν Ἐλευσίνα ὁ κ. Dörpfeld καὶ ἐξετάσας τὰς ἡμικυκλικὰς ταύτας πλινθίδας, εἶπεν, ὅτι δὲν ἀνήκουσιν εἰς τὸ ῥωμαϊκὸν οἰκοδόμημα, ἀλλ' εἰς τὸ προηγουμένως αὐτῶσι ὑπάρξαν Βουλευτήριον, τὰ δὲ τεκτονικὰ σήματα, ὅτι προσετέθησαν εἰς αὐτὰς κατόπιν, ὅτε ἐχρησιμοποιήθησαν εἰς τὸ ῥωμαϊκὸν κτίριον. Ἀπησυχολημένοι εἰς πολλὰς ἄλλας ἐργασίας, δὲν δύναμαι νὰ ἐξετάσω τὸ πρᾶγμα μετὰ τῆς ἀπαιτουμένης ἐπιστάσεως πρὸς τὸ παρόν.

μηνός Αὐγούστου, ὅτε τὸ Συμβούλιον τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας ἠναγκάσθη νὰ προβῆ εἰς διακοπὴν πασῶν τῶν ὑπ' αὐτῆς ἐκτελουμένων ἀνασκαφῶν. Βραδύτερον ἦτοι κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ μηνός Νοεμβρίου κατέστη δυνατὴ ἡ ἐπανάληψις τῆς ἀνασκαφῆς ἐκ νέου, ἀλλ' ἐπειδὴ οὔτε ὁ διευθύνων τὰς ἐργασίας ἦτο δυνατὸν νὰ παραμένῃ ἀδιαλείπτως ἐν Ἐλευσίνι, οὔτε ἡ ὥρα τοῦ ἔτους ἐπέτρεπεν ἐργασίαν ἀπαρεμπόδιστον ἀπὸ δυσχερειῶν καὶ κωλυμάτων, προετίμησα ἀντὶ τῆς ἀνασκαφῆς τῆς παναρχαίας νεκροπόλεως τὴν συμπλήρωσιν τῆς ἀνασκαφῆς τοῦ ὑπολειπομένου μέρους τῆς νοτίας αὐλῆς τοῦ ἱεροῦ¹, ἐν ᾧ δὲν προσεδοκῶντο πολλὰ οὐδὲ σπουδαῖα εὐρήματα ἀπαιτοῦντα διαρκῆ καὶ προσεκτικὴν ἐπιτήρησιν. Ἐν τούτῳ δὲ τῷ χρόνῳ ἠδυνάμην νὰ ἐργασθῶ πρὸς ἔκδοσιν τῆς περὶ τῆς παναρχαίας νεκροπόλεως μελέτης καὶ πρὸς ἀπεικόνισιν τῶν μελλόντων νὰ δημοσιευθῶσιν ἐν αὐτῇ ἀγγείων καὶ ἄλλων ἀρχαιοτήτων, ἵνα ὅταν ἐπαναληφθῆ ἡ ἐν τῇ νεκροπόλει ἀνασκαφὴ ὑπάρχωσιν εὐσύνοπτα τὰ πορίσματα τῆς προτέρας ἐρεύνης. Ἐνεκα τοῦ μεγάλου βάρους τῆς ἐπιχώσεως καὶ τοῦ μικροῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐργατῶν, ὅστις συνήθως ἀπησχολεῖτο ἐν τῇ ἀνασκαφῇ τῆν νοτίας αὐλῆς δὲν κατωρθώθη νὰ εὐρεθῆ τὸ φυσικὸν ἔδαφος μέχρι τοῦ τέλους τοῦ ἔτους 1897, τὸ ὑπολειπόμενον ὅμως μέρος εἶνε ὀλίγον, ὥστε ἡ ἀνασκαφὴ θὰ περατωθῆ ὀλίγον χρόνον μετέπειτα, ἀκολούθως δὲ θὰ ἐπιχωσθῆ τὸ ἀνεσκαμμένον μέρος. Εὐρήματα ἄξια λόγου δὲν ἐγένοντο, πλὴν τεμαχίων τινῶν ἀγγείων καὶ τινῶν εἰδωλίων. Ἀξία μνείας εἶνε καὶ ἡ εὕρεσις ὑπερμεγέθους πυρᾶς ἔξω τῆς γραμμῆς τοῦ κατὰ τὸν Περικλέα τεύχους τοῦ περιβόλου ἔμπροσθεν τῆς προστάσεως τοῦ Βουλευτηρίου. Ἡ πυρὰ αὕτη ἔκειτο ἐπὶ ἐδάφους ὄχι πιθανῶς παλαιότερου τῶν κατὰ τὸν Περικλέα χρόνων, εἶχε δὲ διάμετρον 8 μ. περίπου, ἀλλ' ἐπειδὴ οὔτε ὑπὸ πλίνθων ἢ λίθων περιεβάλλετο οὔτε εὐρέθη ἐν αὐτῇ οὐδέν, φαίνεται ὅτι δὲν εἶνε πυρὰ πρὸς καῦσιν νεκρῶν παρεσκευασμένη, ἀλλὰ πρὸς ἄλλον τινὰ σκοπὸν χρησιμεύσασα, ἴσως πρὸς καταστροφὴν ἀχρήστων ξύλων καὶ πελεκιδίων ἐκ ξυλουργικῆς τινος ἐργασίας προερχομένων, διότι καὶ τὸ πῦρ δὲν φαίνεται ὅτι ἦτο πολὺ ἰσχυρόν.

¹ Πρὸς. Πρακτικὰ 1895, σελ. 161.

Εὐκαιρον εἶνε σημειωθῆ ἑνταῦθα καὶ τις ἀξιοπαρατήρητος ιδιότης τῆς πρὸς δυσμὰς τῆς νοτίας πύλης τοῦ ἱεροῦ ῥωμαϊκῆς στοᾶς, ἣτις ἐκ λήθης δὲν ἐμνημονεύθη ἐν τοῖς προπερυσίνοις Πρακτικοῖς. Ὁ ἐσωτερικὸς στυλοβάτης αὐτῆς σφίζεται μόνον κατὰ τὸ δυτικὸν μέρος τοῦ κτιρίου μέχρι τοῦ δευτέρου προσθίου κίονος μετὰ τὴν πρὸς δυσμὰς παραστάδα, ἐκ δὲ τοῦ ὑπολοίπου μέρους σφίζονται μόνον τὰ θεμέλια. Τὸ σφιζόμενον τοῦτο μέρος τοῦ ἐσωτερικοῦ στυλοβάτου εἶνε κατὰ 0,31 ὑψηλότερον τοῦ προσθίου στυλοβάτου, ἐπομένως τὸ δάπεδον τοῦ ὀπισθεν τῆς ἐσωτερικῆς κιονοστοιχίας μέρους τῆς στοᾶς ἦτο ὑψηλότερον τοῦ μεταξὺ ταύτης καὶ τῆς προσθίας κιονοστοιχίας μέρους κατὰ μίαν βαθμίδα. Ἡ κατασκευὴ τοῦ ἐσωτερικοῦ στυλοβάτου εἶνε εὐτελής καὶ λίαν ἡμελημένη, ὑπάρχουσι δὲ ἐν αὐτῷ καὶ ἱκαναὶ ἀλλοιώσεις ἐκ βαρβάρων χρόνων. Ἰχνος κίονος μόνον ἐν φαίνεται ἀντικρὺ τοῦ δευτέρου ἐκ δυσμῶν κίονος, ὅχι πολὺ σαφὲς καὶ αὐτό. Ἴσως ὑπὸ τὰς στρογγύλας βάσεις τῶν κίωνων ὑπῆρχον καὶ ἕτερα τετράγωνα ὑπόβαθρα, ὡς φαίνεται ὅτι δηλοῖ τὸ σωθὲν ἶχνος.

Ὅχι ἀνάξιον μνείας εἶνε καὶ μικρόν τι ὅλως τυχαῖον εὔρημα τοῦ παρόντος ἔτους, ὡς ὅχι ὅλως ἀδιάφορον διὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ Τελεστηρίου. Ὑπὸ ἐργάτου τινὸς δηλαδὴ παρατηρήθη ὅτι παρὰ τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τῆς παρὰ τὴν πομπικὴν ὁδὸν πύλης Ω⁴ τοῦ Τελεστηρίου¹, ἔνθα ὑπάρχει στρώσις τις σχεδὸν ὁμοία πρὸς τὴν τοῦ Πεισιστρατείου ναοῦ, ἦτοι ἐκ πωρίνων πλακῶν μετὰ τινων ἐπισκευῶν ἐκ μικρῶν τεμαχίων μέλανος ἀσβεστολίθου, ἴση κατὰ τὸ ὕψος πρὸς τὴν πρώτην βαθμίδα τῶν πέριξ τοῦ Τελεστηρίου ἐδωλίων, ὑπῆρχον ὑποκάτω τῶν κατὰ χώραν σφιζόμενων πλακῶν τῆς στρώσεως ταύτης τεμαχία τινα μελανοβαφῶν ἀγγείων. Ταῦτα ἐξαχθέντα ἀπεδείχθησαν ὅλως ἀσήμαντα μηδὲν ἶχνος εἰκονικῆς παραστάσεως διασφίζοντα. Στόμιόν τι ὁμως μικρᾶς ληκύθου καλῆς ἐργασίας (διάμετρος αὐτοῦ 0,024) φέρει πέριξ γραπτὴν τὴν ἐπιγραφὴν

Η Ο Π Α Ι Σ : Κ Α Λ Ο Σ

Πολλὴ ἐργασία ἐγένετο κατὰ τὸ παρὸν ἔτος καὶ ἐν τῷ μου-

¹ Πρὸλ. Πρακτικὰ τῆς Ἀρχ. Ἐτ. 1887 πίν. 1.

σειφ ἰδίως πρὸς συγκόλλησιν τεμαχίων ἀγγείων εὐρεθέντων κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς τοῦ παρόντος ἔτους καὶ τῶν δύο προηγουμένων, τινῶν δὲ καὶ ἐκ παλαιότερων ἐτῶν. Ἡ ἐργασία αὕτη ἐξακολουθεῖ καὶ νῦν ἀπασχολουμένου εἰς αὐτὴν τοῦ Ἐλευσινίου Ἰωάννου Παπανικολάου, τεχνίτου ὄξυνουστάτου καὶ δεξιωτάτου, καλλίστας ὑπηρεσίας παρασχόντος, εἷς τε τὸν Φίλιον καὶ εἷς ἐμέ. Μεταξὺ τῶν συγκολληθέντων ἀγγείων ἄξιος ἰδιαιτέρας μνείας εἶνε ὁ ὑπερμεγέθης σκύφος τῆς Ἀνθίππης, οὗ τὰ τεμάχια δεξιῶς συνέλεξε καὶ συνηρμολόγησεν ὁ P. Hartwig ἐκδώσας αὐτὰ ἐν Mittheilungen d. d. arch. Inst. Athen 1896, σελ. 377 ἐξ. πίν. XII. Κατὰ τὴν συγκόλλησιν τῶν τεμαχίων τούτων ἀνευρέθησαν καὶ ἄλλα τινὰ τεμάχια ἄγνωστα τῷ Hartwig, ὧν ἓν προσαρμόζεται εἰς τὴν ὑπάρχουσαν βᾶσιν τοῦ ἀγγείου 0,11 πρὸς ἀριστερὰν τοῦ ποδὸς τῆς παρὰ Hartwig ἀκροτάτης ἀριστερᾶς μορφῆς τῆς φορούσης τὸν στικτὸν χιτῶνα. Τὸ νέον τεμάχιον παριστᾷ τὸ κατωτέρω τῶν γονάτων μέρος γυναικείας μορφῆς στηριζομένης ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ποδὸς καὶ κλινούσης πρὸς τὰ ἐμπρός, ἐνθα σφάζεται τὸ ἄκρον ῥάβδου τινός, ἴσως σκήπτρου, τὸ ὁποῖον πιθανώτατα κρατεῖ ἡ μορφή αὕτη. Ἐτερον τεμάχιον προσεκολληθήη μεταξὺ τοῦ δεξιοῦ ποδὸς τοῦ Ἑρμοῦ καὶ τοῦ χάσματος τῆς γῆς πρὸ τῶν ἵππων. Ἄλλα τινὰ τεμάχια εἶνε ἀσυγκόλλητα, ὑπάρχει δ' ἐλπίς νὰ ἀνευρεθῶσι καὶ ἄλλα ἐν τοῖς πολυαριθμοτάτοις συντριμμασι, τοῖς ἀποκειμένοις ἐν τῇ ἀποθήκῃ. Ἄλλα καὶ ἂν δὲν εὐρεθῶσιν ἄλλα τεμάχια, εὐκταία θὰ ἦτο νέα ἔκδοσις τοῦ σπουδαίου τούτου μνημείου μετὰ τὰ ἤδη ἀνευρεθέντα. Ὁ αὐτὸς Ἰω. Παπανικολάου μετὰ μικρᾶς μόνον ἐμοῦ βοηθείας ἠδυνήθη ἐκ τῶν ὑπ' ἐμοῦ ἐν τῇ νοτίᾳ αὐλῇ τοῦ ἱεροῦ καὶ πρότερον ὑπὸ Φιλίου εὐρημένων τεμαχίων νὰ συναρμολογήσῃ τέσσαρας μεγάλου μεγέθους καὶ καλλίστης τέχνης παναθηναϊκοὺς ἀμφορεῖς καὶ ἕτερον ἀγγεῖον (ὕδριαν) ὁμοίας τέχνης μετὰ παραστάσεως ἀφ' ἐνὸς μὲν τοῦ Διὸς εἰς κύκνον μεταμεμορφωμένου, φέροντος τὸ φόν τῆς Λήδας, ἀφ' ἐτέρου δὲ τεθρίππου ἀνωποῦ¹. Τὰ τεμάχια τῶν συνηρμολογημένων τούτων ἀγγείων δὲν συναρμόζονται ἀπαντα-

¹ Ἡ συναρμολόγησις τῶν ἀγγείων τούτων συνετελέσθη κατὰ μέγα μέρος ἐν ἔτει 1898.

χοῦ, ἀλλ' ἐλλείπουσι δυστυχῶς πλείστα καὶ ἐνιαχοῦ πολὺ μεγάλα μέρη ἐν τῷ μεταξύ· ἀλλ' οὐδὲν ἦττον ἢ συναρμολόγησις πρέπει νὰ θεωρηθῆ ἔπιτυχής, ὡς ἐγὼ τοῦλάχιστον κρίνω. Διὰ τοὺς μέλλοντας νὰ ἴδωσι τὰ ἀγγεῖα ταῦτα συγκεκολλημένα καὶ ἔσωθεν ἐξ ὀλοκλήρου ὑπὸ γύψου περιβεβλημένα, παρατηρῶ, ὅτι πλὴν τῶν ἔξωθεν καὶ νῦν ὄρατῶν σημείων ὁ συγκεκολλητὴς ὠδήγειτο καὶ ὑπὸ τῶν ζωνῶν τῆς ἐσωτερικῆς γανώσεως αὐτῶν, ἧτις νῦν δὲν φαίνεται, ὡσαύτως δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ πάχους καὶ τῆς ποιότητος τοῦ πηλοῦ.

Καὶ γλυπτὰ δὲ ἔργα συνεκολλήθησαν ἱκανά, ἐν οἷς καὶ ἀγαλλμα γυναικεῖον ἀκέφαλον τέχνης ἀρχαιζούσης, οὐ οἱ πόδες ἀνευρέθησαν πέρυσι μεταξύ τῶν ἐν τῷ μουσεῖῳ ὑπαρχόντων πολυαριθμῶν γλυπτῶν τεμαχίων. Καὶ τοῦ ἐν τῷ τοίχῳ μιᾶς τῶν αἰθουσῶν τοῦ μουσεῖου προσωκοδομημένου κολοσσιαίου ἀναγλύφου τοῦ Λακραεῖδου, οὐ τὰ τεμάχια συνέθεσαν πρό τινων ἐτῶν ὁ Heberdey καὶ ὁ Reichel, προσεκολλήθη ἀξιολογώτατον τεμάχιον εὑρεθὲν ὑπὸ τινος ἐργάτου κατόπιν, ὅπερ εἶνε τὸ δεῦτερον τῶν ἀγνώστων τοῖς πρώτοις συναρμολογηταῖς τεμαχίων. Τὸ τεμάχιον τοῦτο περιλαμβάνει τὸν λαιμὸν καὶ τὸ στήθος τῆς Θεᾶς, προσαρμοζόμενον ἄνωθεν μὲν πρὸς τὴν κεφαλὴν αὐτῆς, κάτωθεν δὲ πρὸς τὸ ἤδη γνωστὸν κατώτερον μέρος τοῦ θώρακος αὐτῆς, καὶ πρὸς δεξιὰν πρὸς τὸ τεμάχιον τὸν περιέχον τὴν κεφαλὴν τοῦ Θεοῦ. Μετὰ τὴν προσκόλλησιν τοῦ τεμαχίου τούτου καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ συναρμολοζόντων τεμαχίων, ἀποδεικνύεται σαφῶς ὅτι τὸ σῶμα τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ πρέπει νὰ τοποθετηθῶσιν ὑψηλότερον καὶ μᾶλλον πρὸς δεξιὰν, παρετηρήθη δὲ καὶ πρότερον ὅτι καὶ τοῦ Τριπτολέμου ὁ κορμὸς καὶ τὰ μετ' αὐτοῦ συναρμολοζόντα τεμάχια πρέπει νὰ ἀνυψωθῶσιν ὀλίγον. Ἀλλ' ἐπειδὴ αἱ μεταβολαὶ αὗται ἀπαιτοῦσι τὴν συνεργασίαν ἱκανοῦ γλύπτου, ἧς ἐστερούμεν, ἐνόμισα ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀρκεσθῶ εἰς τὰ προχειρότερα. Ἐννοεῖται ὅτι ὅταν πρόκειται νὰ γείνη ἔκδοσις τοῦ σπουδαίου τούτου μνημείου, ἀπαραίτητον εἶνε νὰ διορθωθῶσι τὰ σφάλματα τῆς πρώτης συνθέσεως τῶν τεμαχίων αὐτοῦ.

Προσέτι μετεκομίσθησαν μετὰ μεγάλης δυσκολίας ἐκ τῶν ἐρείπιων εἰς τὸ μουσεῖον τὸ γνωστὸν μοναδικὸν κιονόκρανον τῶν

Μικρῶν Προφυλαίων καὶ τὸ ἐπίκρανον τῆς μιᾶς παραστάδος αὐτῶν, ὅπερ καὶ μόνον σώζει τὴν κεφαλὴν ἐνὸς τῶν κατὰ τὰς γωνίας τερατομόρφων ζῴων. Ἡ μετακόμισις αὕτη ἦτο ἀναγκαιοτάτη ὄχι μόνον διότι τὰ πολλοῦ λόγου ἄξια ἀρχιτεκτονικὰ ταῦτα μέλη ἦσαν ἐκτεθειμένα εἰς τὴν μανίαν τοῦ πρώτου τυχόντος κακοποιοῦ, ἀλλὰ καὶ διότι τοῦ κιονοκράνου τὸ μάρμαρον τοσοῦτον σάθρὸν εἶνε ἐκ τῶν ἐπηρειῶν τοῦ χρόνου, ὥστε καὶ αὐτομάτως ἐμελλεν ἀναμφιβόλως νὰ διαλυθῆ εἰς πλείστα τεμάχια ἐντὸς βραχείου χρόνου. Τόπος πρὸς ἀρμόζουσαν τοποθέτησιν ἐντὸς τοῦ μουσείου δὲν εὑρέθη εἰμὴ μόνον διὰ τὸ κιονόκρανον, καὶ τὸ ἐπίκρανον ὁμως τῆς παραστάδος ἐτοποθετήθη ὡπωσδήποτε προσωρινῶς, ἀναμένον τὴν προσήκουσαν τοποθέτησιν, ὅταν ποτὲ προσαυξηθῆ ἡ οἰκοδομὴ τοῦ νῦν μουσείου, ἐν τῷ ὁποίῳ πλείστα ἀρχαιότητες εἶνε λίαν ταλαιπώρως τοποθετημέναι. Πρὸς τὸ παρὸν ἐπῆλθε μικρά τις βελτίωσις διὰ τῆς κατασκευῆς κλιμακωτοῦ ἰκριώματος εἰς ἀντικατάστασιν παλαιοτέρων θηκῶν, ὥστε μετὰ πολλὴν ὡς ἐκ τῆς στενοχωρίας ἐργασίαν καὶ ἀκαταστασίαν κατωρθώθη νὰ τοποθετηθῶσιν ὡπωσοῦν ἀνεκτῶς τὰ σπουδαιότερα τῶν γλυπτῶν, ἐνῶ τὰ ἐκ τῆς παναρχαίας νεκροπόλεως ἀγγεῖα ἐτοποθετήθησαν ὡπωσδήποτε ἐν ταῖς ὑπολειφθείσαις θήκαις· μέγας ὁμως ἀριθμὸς τεμαχίων γλυπτῶν ἔργων ἐδέησε νὰ σωρευθῆ ἐν ἐτέρῳ οἰκήματι μὴ ὑπάρχοντος πλέον χώρου ἐν τῷ μουσεῖῳ.

Καὶ εἰς αὐτὸ δὲ τὸ οἰκοδόμημα τοῦ μουσείου ἐγένοντο κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ὄχι ἀσήμαντοι ἐπισκευαὶ ἰδίως πρὸς προφύλαξιν τῶν θεμελίων τῆς βορείας πλευρᾶς αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἐκ τῆς ῥάχεως τοῦ λόφου καταρρέοντων ὑδάτων τῶν βροχῶν, ἅτινα διερχόμενα διὰ τοῦ τοίχου εἰσῆρχοντο ἰκανῶς ἄφθονα ἐντὸς τοῦ μουσείου.

ΑΝΔΡΕΑΣ Ν. ΣΚΙΑΣ

ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΟΙ ΤΑΦΟΙ ΠΑΡΑ ΤΑΣ ΘΗΒΑΣ

Διατρίβοντι ἐν Θήβαις κατὰ Ὀκτώβριον π. ἕ. χάριν ὑπηρεσίας ἀνηγγέλθη μοι ὑπό τινος τῶν κατοίκων ὅτι πρὸς μεσημβρίαν τῆς νῦν πόλεως (ἥτις, ὡς γνωστόν, εἶναι ἐκτισμένη ἐπὶ τοῦ λόφου τῆς ἀρχαίας Καδμείας) καὶ εἰς ἀπόστασιν 250-300 Γαλλ. μέτρων ἀπὸ τῆς μεσημβρινῆς πλευρᾶς τοῦ ἀρχαίου τείχους κατὰ τὴν θέσιν τὴν κοινῶς καλουμένην Ἀγίαν Ἄρραν¹ τυμβωρύχοι σκάπτοντες εἰς τινα τῶν ἐκεῖ λοφίσκων πρὸς ἀνεύρεσιν ἀρχαίων τάφων ἀνεκάλυψαν σπηλαιοειδές τι ἄνοιγμα ἐν τῷ μαλακῷ τοῦ λόφου βράχῳ λελαξευμένον. Ἄμα τῷ ἀκούσματι ὑπέθεσα, ὡς εἰκός, ὅτι πρόκειται περὶ προϊστορικῶν τάφων, ἢ δὲ ἐπίσκεψις τῶν τόπων ἀπέδειξε τὴν ὑπόθεσιν πρᾶγμα. Ἀληθῶς οἱ τυμβωρύχοι εἶχον ἀνακαλύψει τάφον θολωτὸν ἐν τῷ βράχῳ λελαξευμένον, ὃν ὁμως ἐν μέρει μόνον εἶχον προφθάσει ν' ἀνασκάψωσι καὶ ἐρευνήσωσιν.

Τὰς Θήβας εἶχον ἐπισκεφθῆ ἐπ' ἐσχάτων, ἀφοῦ δηλ. οὐ μόνον ἐν τῇ λοιπῇ Ἀργολίδι καὶ ἐν τῇ Ἀττικῇ, ἀλλὰ καὶ ἐν Μυκῆναις εἶχον ἀποκαλυφθῆ καὶ ἐρευνηθῆ πολλοὶ ὅμοιοι τάφοι, πλείστοι ὅσοι τῶν τε ἡμεδαπῶν καὶ τῶν ξένων ἀρχαιολόγων. Ὁ μακαρίτης Lolling μῆνας ὀλοκλήρους διέτριψεν ἐν Θήβαις καὶ τῇ λοιπῇ Βοιωτίᾳ ἀντιγράφων ἐπιγραφὰς χάριν τῆς νέας ἐκδόσεως τοῦ *Θησαυροῦ τῶν Ἑλληνικῶν Ἐπιγραφῶν*, ὃ δὲ καθηγητῆς κ. Fabricius καὶ διατριβὴν ἔγραψε καὶ ἐξέδωκε πολλοῦ λόγου ἀξίαν περὶ τῆς τοπογραφίας τῆς ἀρχαίας πόλεως². Καὶ σημειοὶ μὲν ἐν τῷ προσηρημένῳ τῇ διατριβῇ τοπογραφικῷ χάρτη κατὰ τὴν Ἀγίαν Ἄρραν τάφους ἀρχαίους, ἀλλὰ περὶ προϊστορικῶν τάφων οὐδένα ποιεῖται λόγον. Ἐγὼ αὐτὸς ἐπεσκέφθην τὰς Θήβας ὡς σύμβου-

¹ Ὁ τόπος ὠνομάσθη οὕτως ἐκ μικροῦ παρεκκλησίου ὑπάρχοντός ποτε ἐκεῖ, νῦν δὲ μὴ σφισομένου οὐδ' ἐν ἐρείπιοις.

² Theben, eine Untersuchung über die Topographie und Geschichte der Hauptstadt Böotiens, von Ernest Fabricius, Freiburg, 1890.

λος τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ ἔτους 1892, ὅπως ἐπιθεωρήσω τὰς ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Καλόπαιδος δαπάναις αὐτῆς γενομένας ἀνασκαφὰς πρὸς ὅσον ἔνεστιν ἀκριβῆ καθορισμὸν τοῦ τείχους τοῦ Περιβόλου τῆς ἀρχαίας πόλεως¹, χωρὶς οὔτε ν' ἀντιληφθῶ, οὔτε παρ' ἄλλων ν' ἀκούσω τι περὶ προϊστορικῶν τάφων. Καὶ ὁμως καὶ ἐν τοῖς κατὰ τὴν Ἀγίαν Ἄρναν καὶ ἐν τοῖς κατὰ τὴν θέσιν τὴν κοινῶς καλουμένην Μύλους πρὸς ἀνατολὰς τῆς Καδυείας ὑπὲρ τὸ ρεῦμα τοῦ Ἰσμηνοῦ λόφοις προσεκτικῆ παρατήρησις τοῦ ἐδάφους ἤθελε πείσει πάντα ἀρχαιολογοῦντα ὅτι ὑπ' αὐτὸ κρύπτονται προϊστορικοὶ τάφοι. Διότι πολυλαχοῦ παρατηροῦνται σπηλαιοειδῆ ἀνοίγματα, τὰ μὲν ὅλως φανερά, τὰ δὲ κεχωσμένα, ἐνιαχοῦ δὲ θὰ ἠδύνατο ὀξὺς παρατηρητῆς νὰ διακρίνη αὐτὸ τὸ στόμιον τῆς θύρας των. Γράφω ταῦτα ὅπως καταδείξω ὅτι πολλάκις σπουδαῖαι ἀνακαλύψεις ὀφείλονται, ἢ εἰς τυχαῖα γεγονότα, ἢ εἰς τὴν θυμοσοφίαν τῶν τυμβωρύχων. Καὶ τῷ ὄντι πολλάκις οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ὑπῆρξαν ἡμῶν τῶν ἀρχαιολόγων θυμοσοφώτεροι, ὡς ὁ σεβαστὸς μοι φίλος καὶ διδάσκαλος Σ. Κουμανούδης λέγει, καὶ πολλάκις μᾶς ἠνέφξαν τὸν δρόμον πρὸς περαιτέρω ἀνασκαφὰς.

Οἰκοθεν ἐννοεῖται ὅτι εὐθὺς ἅμα βεβαιωθεὶς περὶ τοῦ πράγματος ἐζήτησα τηλεγραφικῶς τὸ ἀναγκαῖον χρῆμα, ὅπως οὐ μόνον ἀνασκάψω ὀλοσχερῶς τὸν ὑπὸ τῶν τυμβωρύχων ἀποκαλυφθέντα τάφον, ἀλλ' ἐρευνήσω καὶ περαιτέρω τοὺς ἐκεῖ τόπους. Ἐνεκα ὁμως τοῦ πρῶϊμου καὶ βαρέος σύναμα χειμῶνος δὲν ἠδυνήθην νὰ παρατείνω ἐπὶ πολὺ τὴν ἔρευναν καὶ ἀνευρῶν καὶ ἀνασκάψας καὶ δύο ἔτι τάφους ἀνέβαλον διὰ τὸ προσεχὲς ἔαρ τὴν ἐξακολούθησιν τοῦ ἔργου².

¹ Αἱ ἀνασκαφαὶ τοῦ μακαρίτου Καλόπαιδος ἀπέδειξαν ὅτι πρὸς ἀνατολὰς τὸ τεῖχος τοῦ Περιβόλου εἶχε πάντῃ διάφορον τῆς ὑπὸ τοῦ κ. Fabricius σημειωμένης φορὰν ἐκτισμένον ἐκεῖθεν καὶ ὄχι ἐντεῦθεν τοὺς Ἰσμηνοῦ κατὰ τοὺς ὑπερκειμένους τοῦ ρεύματος λόφους, ὥστε καὶ αὐτὸς ὁ Ἰσμηνὸς (ὡς καὶ ἡ Δίρκη) κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους ἔρρεε διὰ τῆς πόλεως καὶ ὄχι ἔξωθεν παρὰ τὰ τεῖχη αὐτῆς, ὡς ἐν τῷ τοπογραφικῷ χάρτῃ τοῦ κ. Fabricius σημειοῦται Ἄλλα περὶ τούτου διὰ μακροτέρων ἄλλοτε. (Παράβ. κ. Γ. Σωτηριάδην ἐν Εἰκονογραφημένῃ Ἐστίᾳ 1893 σελ. 395).

² Ἐνεκα αὐτοῦ τούτου τοῦ βαρέος χειμῶνος καὶ ἄλλων τινῶν κυλιμάτων δὲν

Και πρῶτον ἀνέσκαψα καὶ ἐντελῶς ἀπὸ τῶν χωμάτων ἐκαθά-
ρισα τὸν λεγόμενον δρόμον τοῦ ὑπὸ τῶν τυμβωρύχων ἀνακαλυ-
φθέντος τάφου, ὃν (δρόμον) εἶχον ἀφίσει οὗτοι παντελῶς σχεδὸν
ἄθικτον. Πλὴν δὲ ὀλίγων θραυσμάτων ἀγγείων οὐδὲν ἕτερον εὔρον
ἐν τοῖς χώμασιν αὐτοῦ, ἄτινα οὐδὲν ἄλλο ἦσαν ἢ αὐτὰ ταῦτα
τὰ σπᾶσματα τοῦ βράχου, εἰς ὃν καὶ ὁ δρόμος εἶχε λαξευθῆ. Ὁ
δρόμος ἔχει μῆκος 7,00 καὶ πλάτος, ἐνθα πλατύτατος, κατὰ τὸ
στόμιον τοῦ ταφου, 1,35¹. Κατὰ δὲ τὰ ἄνω φαίνονται νὰ
εἶχον κλίσιν τιὰ αἱ πλευραὶ του πρὸς τὰ ἔσω, οἷα παρετηρήθη
ἐν τοῖς δρόμοις ἄλλων ὁμοίων τάφων², καὶ δὲν ἦσαν ἐντελῶς κά-
θετοι. Δὲν εἶναι ὁμως ἐντελῶς ὀριζόντιος ὁ δρόμος, ἀλλ' ἐπι-
κλινῆς πρὸς τὸν τάφον, ὥστε καὶ ἐπληρώθη ὕδατος εὐθὺς μετὰ
τὴν πρώτην βροχὴν. Ἐπειδὴ δὲ ὁ οὕτω κεκλιμένος δρόμος δὲν
ἀπέληγεν εἰς τὸ στόμιον τῆς θύρας, ἀλλὰ προὐχώρει καὶ εἰς τὰ
ἐνδότερα τοῦ τάφου ἐσχηματίσθη οὕτως ἐκεῖ μικρὸς βόθρος, περι-
οῦ ἔσται καὶ κατωτέρω ὁ λόγος.

Ὡς συνήθως ὁ δρόμος εἶναι πολὺ τοῦ στομίου, ἦτοι τοῦ ἀνοίγι-
ματος, τῆς θύρας πλατύτερος, αὕτη δὲ πάλιν πλάτος ἔχουσα
κατὰ τὸν οὐδὸν 0,85 στενοῦται πρὸς τὰ ἄνω ὥστε κατὰ τὸ ὑπέρ-
θυρον³ ἔχει πλάτος 0,70. Ὡς δὲ νῦν σφίζεται ὁ βράχος, φαίνε-
ται μὲν ἐκ πρώτης ὄψεως ὡσεὶ νὰ ἀπέληγεν ἄνω τὸ στόμιον τῆς
θύρας εἰς τόσον, ἀκριβῆς ὁμως παρατήρησις μαρτυρεῖ ὅτι ἐνταῦθα
ὀριζοντιῶς ἦτο λελαξευμένος ὁ βράχος, ἐνῶ ἡ λοιπὴ στέγη τοῦ
τάφου ἔχει ὀπωσδήποτε σχῆμα θόλου, αὐτὸς δὲ ὁ τάφος σχῆμα

ἠδυνήθη νὰ ἐκπονήσω καὶ διάγραμμα ἄξιον δημοσιεύσεως τῶν ἀνακαφέντων τά-
φων. Ἐάν, ὡς ἐλπίζω, ἐπαναλάβω τὸ ἔργον κατὰ τὸ παρὸν ἔτος, εἰς τὸ προσε-
χὲς τεῦχος τῶν Πρακτικῶν δύναται καὶ τούτων τῶν τάφων καὶ εἴ τινας ἄλλου
ἀνακαλυφθησομένου νὰ δημοσιευθῆ ἀκριβῆς διάγραμμα. Ἄλλως δὲ καὶ ἄνευ δια-
γράμματος τὰ λεγόμενα εἶναι σαφῆ, ἀφοῦ καὶ οἱ παρὰ τὰς Θήβας τάφοι εἶναι
ὅμοιοι κατὰ τὸ ὅλον αὐτῶν σχῆμα πρὸς τοὺς ἐξ ἄλλων ἤδη τόπων τῆς Ἑλλά-
δος γνωστοὺς γενομένους καὶ δι' ἀπεικονίσεως τοῦ διαγράμματός των.

¹ Κατὰ τὴν ἀρχὴν του ὁ δρόμος ἔχει πλάτος 1,15 περίπου.

² Περὶ τούτου καὶ τῶν κατωτέρω λεγομένων παράβ. Τσουντα Μυκῆνας, σελ. 134 καὶ ἐξῆς.

³ Κυρίως οὐδὲ καὶ ὑπέρθυρον δὲν ὑπάρχει, ἀφοῦ οὐδὲ θύρα ὑπῆρχε· μετα-
χειρίζομαι δὲ τὰς λέξεις ὅπως σημάνω τὸ κατώτατον καὶ ἀνώτατον τοῦ ἀνοίγι-
ματος τῆς εἰσόδου ἦτοι τοῦ στομίου μέρος.

έλλειψοειδές (4,80 × 3,00). Ότι δὲ τὸ στόμιον (βάθος αὐτοῦ 1,80 περίπου) ἔφρασσε ξηρότοιχος¹, περιττὸν ἴσως καὶ νὰ τὸ σημειώσω, καθὼς καὶ ὅτι ἐν μέρει μόνον (εἰς ὕψος ἑνὸς μέτρου περίπου) ἐσφίζετο οὗτος, ὅταν ἐγὼ ἐπελήφθην τῆς ἀνασκαφῆς. Τὸ λοιπὸν εἶχον ἀφαιρέσει ἤδη οἱ πάλαι ποτὲ τὸν τάφον συλλήσαντες, ἢ, μέρος μὲν οὗτοι, μέρος δὲ οἱ γνήσιοι τούτων ἀπόγονοι, οἱ σημερινοὶ δηλ. τυμβωρύχοι, ὅπως εὐρύναντες τὸ ἄνοιγμα δυνηθῶσιν εὐκολώτερον νὰ ἐπιτελέσωσι τὸ ἔντιμον αὐτῶν ἔργον. Ότι δὲ ὁ τάφος εἶχεν ἤδη ἀνοιχθῆ καὶ συληθῆ εἰς παλαιούς χρόνους, δῆλον ἐκ τῶν ἐν αὐτῷ εἰς ἱκανὴν ποσότητα χωμάτων. Ἐγὼ καθαίρεσας καὶ τὸ σφζόμενον μέρος τοῦ ξηροτοίχου τοῦ φράσσοντος τὴν εἴσοδον μέχρι τοῦ τελευταίου αὐτοῦ δόμου (τοῦτον ἀφήρεσα ἔπειτα) ἤρχισα νὰ καθαρίζω τὸν τάφον ἀπὸ τῶν ἐν αὐτῷ χωμάτων, ἅτινα ἐν μέρει μόνον εἶχον προφθάσει νὰναμοχλεύσωσιν οἱ σημερινοὶ τυμβωρύχοι. Τούτου δὲ γενομένου κατεδείχθη ὅτι ὁ τάφος εἶχε κατὰ τὴν βορείαν αὐτοῦ πλευρὰν κόγχην τινὰ ἐπίσης θολωτὴν βάσιν ἔχουσαν αὐτὸ τὸ ἔδαφος τοῦ τάφου, ὕψος 0,60 καὶ βάθος καὶ πλάτος 1 μέτρου, μέρος δὲ τοῦ ἐδάφους τοῦ πρὸς τὴν δυτικὴν πλευρὰν ὑψηλότερον τοῦ λοιποῦ κατὰ 0,06-0,07 καὶ προσέτι εἰς μῆκος 0,40 περίπου ἀπὸ τοῦ ἐσωτερικοῦ χείλους τοῦ οὐδοῦ τῆς εἰσόδου πρὸς τὰ ἔσω βοθρίσκον ἀποτελούμενον, ὡς ἀνωτέρω ἐβρόήθη, ἐκ τῆς προεκτάσεως τοῦ ἐπικλινοῦς δρόμου καὶ μέγιστον ἔχοντα βάθος 0,25 περίπου.

Ἐν τοῖς χώμασι τοῦ τάφου εὐρέθησαν εἰς ἱκανὸν πλῆθος ἀγγείων θραύσματα τοῦ μυκηναϊκοῦ τρόπου (τῆς νεωτέρας περιόδου) καὶ πέντε λίθινα κομβία(;) τῶν συνήθων, ὅστ᾽ αἱ ἀνθρώπινα (ἄκαυστα) ἐν τοῖς πληρουσί τὴν κόγχην καὶ ἰδίως τὸν πρὸ τῆς εἰσόδου βόθρον, ὧν πολλὰ καὶ ὑπ' αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς λίθους τοῦ τελευταίου δόμου τοῦ ξηροτοίχου. Τὸ πρᾶγμα ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται παράδοξον καὶ δυσεξήγητον, ὁμολογῶ δ' ὅτι κατ' ἀρχὰς καὶ ἐγὼ ἐξενίσθην μὴ δυνάμενος νὰ ἐννοήσω πῶς καὶ ὑπ' αὐτὸν τὸν φράσσοντα τὴν εἴσοδον ξηρότοιχον εὐρίσκοντο καὶ εἰς ποσότητα μάλιστα ὅστ᾽. Όταν ὁμως ἀναλογισθῶμεν ὅτι οἱ ἐν

¹ Όχι ὁμως κατ' ὅλον τὸ βάθος του.

λόγω τάφοι ἐν γένει δὲν ἦσαν ἐνὸς καὶ μόνου νεκροῦ κτῆμα, ἀλλ' οἰκογενειακοὶ καὶ ὅτι θέλοντες νὰ ἐνταφιάσωσι καὶ δεῦτερον νεκρὸν καὶ μετὰ τούτου καὶ τρίτον καὶ τέταρτον ἡνοιογον καὶ αὖθις τὸν τάφον καὶ, ὅπως παρασκευάσωσι κατάλληλον χῶρον διὰ τὸν ἐκάστοτε νέον νεκρὸν, ἔπρεπε νὰ περισυνάγῃσι καὶ ἐναποθέτωσι τῶν προτεθνηκότων τὰ ὀστέα ἐν σωρῶ (καὶ τοῦτο ἔπραττον πολλὰκις, ὡς φαίνεται, ἄνευ πολλῆς εὐλαβείας) εἰς ἐπὶ τούτῳ βόθρους, ἐννοοῦμεν κάλλιστα τὸ πρᾶγμα. Εἶχε δηλ. ὑπερπληρωθῆ ἡ ἐσωτερικὴ κόγχη, ἢ πρὸς τούτου τὸν σκοπὸν, ὡς φαίνεται, ποιηθεῖσα, ὀστέων, ἔκειντο δ' ἐν σωρῶ ἐπίσης προαποθανόντων ὀστέα καὶ ἐν τῷ πρὸ τῆς εἰσόδου βόθρῳ. Καὶ ὁμως ἠνεψύχθη καὶ αὖθις ὁ τάφος, ὅπως καὶ ἄλλος ἐνταφιασθῆ ἐν αὐτῷ νεκρὸς, καὶ τότε καὶ ἄλλα ὀστέα ἐρρίφθησαν εἰς τὸν βοθρίσκον. Τί τὸ παράδοξον λοιπὸν ὅτι τινὰ τῶν ἐν σωρῶ ἐκεῖ ἐναποτεθειμένων ὀστέων ὑπώλισθησαν καὶ ὑπ' αὐτοὺς τοὺς λίθους τοῦ *ξηροτοίχου* τῆς εἰσόδου, ἂν μὴ καὶ ἐτέθησαν ἐπίτηδες ἐκεῖ ὑπερπληρωθέντος τοῦ λοιποῦ χώρου καὶ μὴ ὑπάρχοντος ἄλλου βόθρου ἐν τῷ τάφῳ¹;

Τὰ ὀστέα, ὡς εἶπον, ἦσαν ἀνθρώπινα καὶ ἄκαυστα. Ἀλλὰ καὶ ἐν γένει πυρᾶς ἔχνη ἐν τῷ τάφῳ δὲν παρετήρησα. Μόνον κατὰ τὰ ἀριστερὰ τῆς εἰσόδου ἐφαίνεται πού τὸ ἔδαφος ὡσεὶ ὑπὸ πυρᾶς *μαυρισμένον*. Ἀλλὰ τοῦτο δύναται εὐκόλως νὰ ἐξηγηθῆ ἢ ἐκ τοῦ ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ θάπτοντες ἐνίοτε ἠναγκάζοντο νὰ μεταχειρίζονται δάδας κατὰ τὴν ταφήν, ἢ ὅτι δάδας μετεχειρίσθησαν οἱ τὸ πρῶτον τὸν τάφον συλήσαντες, νύκτωρ πιθανώτατα, ὡς καὶ οἱ ἀπόγονοὶ των πολλὰκις πράττουσιν, ἐκτελέσαντες τὸ *ἐντιμον* αὐτῶν ἔργον.

Μετὰ τὸν καθάρισμὸν τούτου τοῦ τάφου ἐτράπην, ὡς εἰκός, ἐπὶ τὴν ἔρευναν τῶν περὶ τὸ τόπων. Πρὸς ἀνατολὰς φανερὰ ἦσαν τὰ ἔχνη ὁμοίων τάφων, βεβυθισμένων ὁμως, ὡς ἡ καθίζησις τοῦ ἔδαφους ἐμαρτύρει. Πρὸς δυσμὰς τὸ ἔδαφος οὐδεμίαν ἐδείκνυε καθίζησιν καὶ ὑπῆρχεν ἐλπὶς, ἂν ὑπῆρχον καὶ ἐνταῦθα, ὅπερ ἐκ τῶν προτέρων ἦτο σχεδὸν βέβαιον, τάφοι, νὰ ἐπιτύχῃ καὶ τίνος ἀσυλήτου. Ἐστράφην λοιπὸν πρὸς δυσμὰς καὶ εἰς τὴν ἔρευνάν μου ὠδηγήθην οὐ μόνον ὑπὸ τοῦ παραδείγματός τοῦ συναδέλφου

¹ Παράβ. Τσοῦνταν ἔ. ἀ. σελ. 136 καὶ ἐξῆς.

μου Τσουντα, καθ' ὅμοιον τρόπον ἀνακαλύψαντος τοὺς πλείστους τῶν ἐν Μυκῆναις ὁμοίων τάφων, διὰ τῆς ἀνορύξεως δηλ. τάφρου κατὰ τὴν πλευρὰν τοῦ λόφου, ἀλλὰ καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶνπραγμάτων. Καὶ τῷ ὄντι, ὁ δρόμος τοῦ ἀποκαλυφθέντος τάφου δὲν εἶχε τὰς πλευρὰς αὐτοῦ καθ' ὅλον τὸ μῆκος ἀθίκτους, ἀλλ' εἰς 1 μέτρου ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ στομίου τοῦ τάφου διεκρίνετο κατὰ τε τὴν δεξιὰν καὶ τὴν ἀριστερὰν αὐτοῦ πλευρὰν ἐντομή τις πεπληρωμένη χώματος καὶ οἶονεὶ τάφρου λείψανον· ταύτης λοιπὸν τὰ ἴχνη ἀκολουθήσας πρὸς δυσμὰς καὶ ἀπὸ τῶν χωμάτων καθαρίσας ἐνέτυχον εἰς πέντε περίπου Γαλ. μέτρων ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς ἀριστερᾶς τοῦ δρόμου τοῦ τάφου Α πλευρᾶς τῷ δρόμῳ τοῦ Β τάφου, ὄν, ὡς εἰκός, καὶ εὐθὺς ἐνόησα. Ἐκαθάρισα λοιπὸν τοῦτον πρῶτον ἀπὸ τῶν καλυπτόντων αὐτὸν χωμάτων, ἅτινα ὡσαύτως οὐδὲν ἄλλο σχεδὸν ἦσαν ἢ αὐτὰ τοῦ βράχου τὰ σπάσματα, εἰς ὃν ὁ δρόμος εἶχε λαξευθῆ, καὶ ἐν οἷς πλὴν ὀλίγων θραυσμάτων ἀγγείων οὐδὲν ἄλλο εὗρέθη.

Ὁ δρόμος καὶ τούτου εἶχε τὸ αὐτὸ περίπου πρὸς τὸ τοῦ πρώτου τάφου μῆκος, ἦν ὁμως ἱκανῶς πλατύτερος (1, 80). Ὅποια δὲ καὶ ὅποσον μεγάλη ὑπῆρξεν ἡ χαρὰ μου, ὅταν τοῦ δρόμου καθαρισθέντος ἐφάνη ἡ εἴσοδος (πλάτος αὐτῆς 1,25) στεγανῶς ἀποπεφραγμένη! Ἦλπισα ὅτι ὁ τάφος ἦν ἀσύλητος. Καὶ ὁμως φρούδη ἐλπὶς! Ὁ τάφος, δὲν ἐβράδυνα νὰ τὸ ἐνοήσω, οὐ μόνον σεσυλημένος ἦδη, ἀλλὰ καὶ βεβυθισμένος ἦτο, τὸ δὲ σφζόμενον (εἰς ὕψος 0,60-0,70) μέρος τοῦ ξηροτόλχου τοῦ ἀποφράσσοντός ποτε τὸ στόμιον τοῦ τάφου μετὰ τεμαχίων τοῦ καταπεσόντος βράχου συμφυρθὲν εἶχε συμπαγῆ εἰς ἓν ὅλον, ὥστε νὰ πλανηθῶ ἐπὶ στιγμὴν καὶ νὰ νομίσω ὅτι ἡ εἴσοδος οὐδέποτε εἶχε παραβιασθῆ.

Ἦρχισα λοιπὸν καὶ τούτου τὸν καθαρισμόν. Ἐν τοῖς ἀνωτάτοις στρώμασι τῶν καλυπτόντων αὐτὸν χωμάτων εὗρέθησαν ἱκανὰ ὅστ' ἀνθρώπινα· ὑπῆρξέ ποτε ἐνταῦθα πιθανώτατα ἕτερος κοινὸς τάφος, ἐκ βόθρου ἀπλοῦ ἀποτελούμενος, διότι οὐδὲν ἄλλο σημεῖον μαρτυροῦν τὴν ὑπαρξιν τάφου παρετήρησα. Ἐν αὐτοῖς δ' ἐπίσης, ἀλλ' ὄχι μετὰ τῶν μνημονευθέντων ὁσῶν, εὗρέθη πῆλινον εἰδῶλιον ἀκέφαλον ἀνδρὸς (ἀρχαϊκοῦ ῥυθμοῦ) καὶ ἐτέρου γυ-

ναικειού ἢ προτομῇ (μετὰ τῆς κεφαλῆς) τέχνης ἀνεπτυγμένης καὶ πρὸς τούτοις καὶ ἀγαλματίου γυναικειοῦ ἐκ πεντελικοῦ μαρμάρου τὸ ἀπὸ τῆς ὀσφύος μέχρι τῶν ποδῶν μέρος ἐργασίας πάνυ κοινῆς. Εἰς τὰ κατώτατα στρώματα εὑρέθησαν καὶ δύο τρία ὀστᾶ ζῶων (μηρυκαστικῶν) καὶ τέλος ὅταν εἰς τὸν πυθμένα τοῦ τάφου ἐπλήσιάζομεν, ἤρχισαν ἀναφαινόμενα ὀστᾶ ἀνθρώπινα καὶ ἀγγείων θραύσματα τοῦ μυκηναϊκοῦ τρόπου. Ἄλλ' εἰς μέγα πλῆθος ὀστᾶ ἀνθρώπινα (ἄκαυστα) καὶ ὄστρακα ἀγγείων μυκηναϊκῶν εὑρέθησαν ἰδίως εἰς τὸν ἐν τῷ τάφῳ ὑπάρχοντα πρὸς τὴν δυτικὴν αὐτοῦ πλευρὰν ἓνα καὶ μόνον βόθρον (μ. 2,00, πλ. 0,77, βῆθ. 0,90), ἐν αὐτῷ δὲ καὶ δύο κρανία, ἅτινα ἐπιεικῶς σωζόμενα μετεκόμισα εἰς Ἀθήνας, ὅπως κατατεθῶσιν εἰς τὸ ἀνθρωπολογικὸν Μουσεῖον. Τὰ κρανία ἔκειντο τὸ ἐν παρὰ τὸ ἄλλο εἰς τὸ αὐτὸ ἐπίπεδον κατὰ τὴν βορείαν τοῦ βόθρου¹ στενὴν πλευρὰν ὑπερκείμενα τοῦ πυθμένος αὐτοῦ 0,30 περίπου Γ. μ. Ἡ θέσις τῶν κρανίων ἦν ἀληθῶς τοιαύτη, ὥστε ἐκ πρώτης ὄψεως ἠδύνατό τις νὰ πλανηθῇ καὶ νὰ πιστεύσῃ ὅτι, ἂν μὴ εἶχον ταφῇ ἐν τῷ βόθρῳ ἐξ ἀρχῆς δύο νεκροὶ ὁ εἰς παρὰ τὸν ἄλλον, τούλάχιστον τὰ ὀστᾶ αὐτῶν εἶχον μετὰ τινος προσοχῆς καὶ εὐλαβείας ἐκεῖ τοποθετηθῇ. Καὶ ὅμως πιστεύω ὅτι τὸ πρᾶγμα ἦτο τυχαῖον, διότι θραύσματα κρανίων εὑρέθησαν καὶ κατὰ τὸ ἄλλον ἄκρον (τὸ μεσημβρινόν) τοῦ βόθρου, ὀστᾶ δὲ τῶν κάτω ἄκρων παρὰ τὰ κρανία καὶ ὑπ' αὐτά. Ἡ δ' ἀκριβὴς καὶ μετὰ πάσης ἐπιμελείας, καίπερ νύκτωρ (διότι ἔτυχε νὰ μὲ καταλάβῃ ἡ νύξ) καὶ ὑπὸ τὸ φῶς λαμπάδων γενομένη τοῦ βόθρου ἔρευνα πλὴν τῶν ὀστῶν καὶ τῶν θραυσμάτων ἀγγείων (ὧν τινὰ ἦσαν πεπληρωμένα τεφρώδους τινὸς ὕλης, τέφρας πιθανώτατα, περιεβάλλοντο δὲ καὶ ὑπὸ μελαίνης ἰλύος, οἷα ἢ ἐκ καπνοῦ ἢ πυρᾶς προσγινομένη) ἠνεγκεν εἰς φῶς καὶ τὰ ἄλλα ἐκεῖνα εὐρήματα, τέσσαρας δηλ. ὄχι ὀλοχρύσους, ἀλλ' ἐκ δύο λεπτῶν πετάλων χρυσοῦ προσηρμοσμένων (ajustés) καὶ ὄχι συγκεκολλημένων κατὰ τὰ χεῖλη των ἀποτε-

¹ Χάριν ἀκριβείας καὶ πρὸς ἀποφυγὴν πάσης παρανοήσεως ἄς ῥηθῇ καὶ τόδε, ὅτι δηλ. ὁ βόθρος οὐ μόνον εὑρέθη ἀκάλυπτος, ἀλλὰ καὶ οὐδεμίαν δεικνύει κατὰ τὰ χεῖλη ἐπεξεργασίαν πρὸς εἰσοδὸν καλύμματος, οὐδ' εὑρέθη τοιοῦτου λειψάνου ἐν τῇ ἀνασκαφῇ.

λουμένας, κενὰς δὲ τὰ ἐντὸς ψήφους ὄρμου καὶ σχῆμα ἐχούσας περίπου οἶον τὸ τῶν ἐνεπιγράφων λίθων τῶν εἰς ἀτέωμα ἀποληγόντων¹, δύο ἐκ λεπτοῦ πετάλου χρυσοῦ ρόδακας (διάμ. 0,026) ὧν ἡ ἑτέρα ἐπιφάνεια εἶναι ὑπέρυθρος², ἐνῶ ἡ ἑτέρα ἔχει στιλπνὸν κίτρινον χρῶμα, ἐπτὰ χαρακτὰς φακοειδεῖς ἐξ ὑαλώδους μάζης (ἴσως Αἰγυπτιακῆς πορσελάνης) ὑποπρασίνου χρώματος ψήφους³, δύο ἐξ ὑαλώδους μάζης τετραγωνικὰ πινακίδια (μέλανος χρώματος), ἐφ' ὧν φέρονται ἀναγεγλυμμένα κογχύλια, καὶ κωνοειδῆς κόσμημα διάτρητον ἐπίσης ἐξ ὑαλώδους μάζης μέλανος χρώματος.

Ὅποια τις ἦτο ἡ στέγη τούτου τοῦ τάφου, δύσκολον μετὰ βεβαιότητος νὰ ῥηθῆ. Τὸ ὄλον αὐτοῦ ὁμως σχῆμα (ἔλλειψοειδές, $490 \times 3,80$) καὶ αἱ πλευραὶ του, καθόσον σφίζονται, μαρτυροῦσιν ὅτι διάφορος τῆς τοῦ πρώτου δὲν θὰ ἦτο. Ἐπίσης ἄδηλον μένει καὶ τὸ ὕψος αὐτοῦ. Ἄτυχῶς καὶ τῶν πλαγίων τοιχωμάτων τῆς εἰσόδου, τῶν παραστάδων τῆς θύρας, οὕτως εἰπεῖν, μέρος μόνον σφίζεται, ὅπως καὶ τῆς ὄλης μεσημβρινῆς τοῦ τάφου πλευρᾶς. Περιέργον δὲ ὅτι τὸ πάχος αὐτῆς κατὰ τὸ στόμιον καὶ ἐν γένει τὸ ὄλον τοῦ δρόμου πλάτος εἶναι κατὰ τὰ $\frac{2}{3}$ σχεδὸν ἔλασσον τοῦ τῆς τοῦ Α τάφου. Τοῦτο δὲ συνετέλεσε πιθανώτατα εἰς τὴν καταβύθισιν αὐτοῦ. Ἀφαιρεθέντος δηλαδὴ ποτε μέρους τοῦ ἀποφράσσοντος τὸ στόμιον ξηροτοίχου ὑπὸ τυμβωρύχων καὶ μεινάσης οὕτω τῆς εἰσόδου ἀνοικτῆς καὶ ἄνευ ὑποστηρίγματος ἢ κατ' αὐτὴν πλευρὰ τοῦ τάφου, πάχος ἔχουσα μόνον 0,60 περίπου, κατέπεσε⁴, καταπεσοῦσα δὲ συμπαρέσυρεν, ὡς εἰκός, καὶ τὴν ὄλην ἔπειτα στέγην εἰς τὴν κατάπτωσιν.

¹ Τρήματα φέρουσι κατὰ τε τὸ εἰς λαϊμὸν ἀπολήγον ἄκρον των καὶ κατὰ τὸ ἔτερον κατὰ δὲ τὸ ἐπὶ τῶν πετάλων των ἀποτετυπωμένον κόσμημα ὁμοιάζουσι τοῖς ἐκ Ναυπλίου ἐξ ὑαλώδους μάζης πινακίδιοις (Ἀθήναιον, Τόμ. 8 πίν. ἀριθ. 1. Mittheil. d. Athen. Instituts 1880, σελ. 144, Beilage, ἀριθ. 5).

² Ἡ ἐξωτερικῆ, ἡ μὴ ἐφαπτομένη δηλ. τοῦ ἐνδύματος, ἐφ' οὗ ἦσαν προσεῤ-ραμμένοι οἱ ρόδακες. Περιέργον δὲ ὅτι ὁ μὲν φέρει 5, ὁ δὲ 4 μόνον τρήματα. (Κατὰ τὸ σχῆμα ὅμοιοι τοῖς ἐν Ἀθην. ἐ.ἀ. ἀριθ. 3 ἀπεικονισμένοις).

³ Κατὰ τὸ σχῆμα ὅμοια τοῖς ἐν Ἀθην. ἐ.ἀ. ἀριθ. 5 ἀπεικονισμένοις.

⁴ Ὁ βράχος τροχματοπαγῆς (conglomerat) ὧν, εἶναι σφῆδρα πορώδης καὶ διαδρέχεται εὐκόλως ὑπὸ τοῦ ὕδατος εἰς μέγα βάθος.

Ἡ περαιτέρω πρὸς δυσμὰς ἔρευνα προσέκρουσε κατ' ἀρχὰς εἰς ἀνεξήγητὰ τινα φαινόμενα. Ἡ τάφος¹ δηλ., ἥς ἠκολούθησα τὰ ἔχνη ἔτι περαιτέρω πρὸς δυσμὰς ἐφαίνετο ἀγαγοῦσά με ὄχι εἰς ἀνοιγμα δρόμου. Ἡναγκάσθην λοιπὸν νὰλλάξω μέθοδον καὶ παρατηρήσας ὅτι ἡ δυτικὴ πλευρὰ τοῦ δρόμου τοῦ τάφου Α ἀπέειχε τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τοῦ δρόμου τοῦ τάφου Β περὶ τὰ πέντε μέτρα, ἤρχισα σκάπτων κάτωθι τῆς τάφρου πρὸς μεσημβρίαν τὸ ἔδαφος εἰς τὴν αὐτὴν ἀπόστασιν καὶ ὄντως ἐκεῖ ἀνεκάλυψα τοῦ τάφου Γ τὸν δρόμον, (μῆκος αὐτοῦ 5,10 πλάτ. 1,10), ὃν πρῶτον καθάρισας, ἠρξάμην κατόπιν καὶ τοῦ καθαιρισμοῦ τοῦ τάφου, ὅστις ἦν ἐπὶ τοσοῦτον βεθυθισμένος, ὥστε τῆς κατὰ τὴν εἴσοδον, ἦτοι μεσημβρινῆς, αὐτοῦ πλευρᾶς ἐλάχιστον ἴστατο ὄρθιον. Εἰς τὰ ἀνώτατα στρώματα τῶν καλυπτόντων αὐτὸν χωμάτων οὐδὲν εὑρέθη τὸ ἄξιον σημειώσεως. Ὅταν ἐφθάσαμεν εἰς τὰ κατώτατα στρώματα ἀνεφάνησαν ἀγγείων θραύσματα καὶ ὅστ'α κατὰ δὲ τὴν δυτικομεσημβρινὴν γωνίαν τοῦ τάφου εὑρέθη καὶ χαλκῆ πόρπη τῶν συνήθων², καὶ μικρὸς ἐκ σύρματος χαλκοῦς δακτύλιος. Πλήρης δὲ ὄστων καὶ θραυσμάτων ἀγγείων ἦσαν οἱ δύο μάλιστα ἐκ τῶν τριῶν βόθρων τοῦ τάφου. (Μῆκος τοῦ πρώτου τούτων τοῦ παρ' αὐτὸ τὸ στόμιον κειμένου 1,05, πλ. 0,45, βάθος 0,40, τοῦ δευτέρου τοῦ σχῆμα τραπεζίου ἔχοντος, μῆκος 1,50, πλ. 0,76 καὶ 0,50, βάθος ὅμοιον. Ὁ τρίτος εἶναι μᾶλλον μίαν στενόμακρος [1,20, πλ 0,20] κοιλότης).

Ὁ τάφος οὗτος (Γ) ἦν τῶν ἄλλων δύο μικρότερος, μικρότε-

¹ Πότε καὶ πρὸς τίνα κατεσκευάσθη ἡ τάφος αὕτη σκοπὸν δέν μοι εἶναι πάντῃ σαφές. Πρὸς τοὺς τάφους, ὡς φαίνεται, δὲν εἶχε σχέσιν, διότι, ὡς ἡ σκαφὴ ἀπέδειξε, διήρχετο διὰ τοῦ σώματος τοῦ τρίτου τάφου. Ἐν τῷ Παρνασσῷ, ἔνθα ἐποιεσάμην ἀνακοίνωσιν περὶ τούτων τῶν τάφων, παρῶν ὁ καθηγητῆς κ. Dörfeld ἐξήνεγκε τὴν γνώμην ὅτι πιθανώτατα ἡ τάφος νὰ εἶχε κατασκευασθῆ ἐν τοῖς χρόνοις τῶν μέσων αἰώνων χάριν ὑδραγωγείου. Ἴσως. Ἀτυχῶς ἡ ἔννοια αὕτη δὲν μοι ἐγεννήθη ὅταν ἔσκαπτον, ὥστε νὰ δυνηθῶ νὰ ἐξακριβώσω τὸ πρᾶγμα. Περαιτέρω τις ἔρευνα ἐν καιρῷ εὐθέτῳ πιθανὸν νὰποδείξῃ πρᾶγμα τὴν ὑπόθεσιν ταύτην. Σωλῆνων ἕως οἰωνδήποτε ὑδραγωγείου δὲν παρατήρησα ἔχνη. Μόνον κατὰ τὸ χεῖλος τῆς μεσημβρινῆς τῆς τάφρου πλευρᾶς ἀντικρὺ τῆς εἰσόδου τοῦ τάφου Β καθ' ἕνα τὰ πλάτος τοῦ δρόμου αὐτοῦ ὑπῆρχον λίθοι κοινοὶ ἐν γραμμῇ οἰοεὶ ξηρότατοιχον ἀποτελοῦντες ὕψους καὶ πλάτους περίπου 0,30.

² Παράβ. Τσουντα Μυκήνας πίν. 7 ἀριθ. 12.

ρον ἔχων καὶ τὸν δρόμον, εἰς τὸ ἄκρον τοῦ ὁποίου εἶχε σκαφῆ, ἄδηλον πότε, ταφοειδῆς βόθρος πλήρης χώματος ὑπ' ἐμοῦ εὑρεθῆις καὶ οὐδὲν ἐνέχων τὸ ἄξιον σημειώσεως. Σχῆμα ὁμως εἶχεν τετράπλευρον, ἦτο δηλ. πράγματι θαλαμοειδῆς¹. Στέγην δ' εἶχεν, ὡς ἐκ τῶν πλευρῶν του, καθόσον σφίζονται, ἔστιν εἰκάσαι, τετράπλευρον πυραμιδοειδῆ, οἷα εἶναι δηλ. ἡ στέγη τῶν πλειστων οἰκιῶν παρ' ἡμῖν σήμερον. Ἐξ αὐτῶν δὲ τούτων τῶν πλευρῶν εἶκασα ὅτι καὶ τὸ ὕψος αὐτοῦ δὲν ἦτο μέγα καὶ ὅτι μόλις κατὰ τὸ μέσον αὐτοῦ, ἔνθα ἡ κορυφὴ τῆς πυραμιδοειδοῦς στέγης του, θὰ ἠδύνατο ἀνὴρ ὑψηλοῦ ὀπωσοῦν ἀναστήματος νὰ ἴσταται ὄρθιος. Ὡς δὲ τοῦ δευτέρου τάφου (B), οὕτω καὶ τούτου ἡ μεσημβρινὴ πλευρὰ κατὰ τὸ πρὸς τὸν δρόμον μέρος μόλις εἶχε πᾶχος 0,60 καὶ ἴσως τοῦτο συνετέλεσε καὶ εἰς τὴν τούτου καταβύθισιν.

Τοιοῦτοι οἱ τρεῖς προϊστορικοὶ τάφοι, οἱ παρὰ τὰς Θήβας, οὗς ἀνέσκαψα. Αὐτοὶ καθ' ἑαυτοὺς οὐδὲν μᾶς διδάσκουσι τὸ νέον, ὁμοιοὶ κατὰ πάντα τοῖς καὶ ἐξ ἄλλων ἤδη Ἑλληνικῶν χωρῶν γνωστοῖς ὄντες, σεσυλημένοι δὲ καὶ βεβυθισμένοι οὐδ' εὐρήματα παρέσχον ἡμῖν ἄξια λόγου. Ἴσως καὶ οἱ λοιποὶ ἐκεῖ, οἱ ἔτι κειχωσμένοι ὄντες, εἶναι ἐπίσης σεσυλημένοι καὶ ἐλπιδες νὰ εὑρεθῆ τις ἀσύλητος δὲν ὑπάρχουσι μεγάλοι. Καὶ ὁμως ἀνάγκη νὰ γίνῃ εὐρυτέρα τις αὐτῶν ἔρευνα, ἵνα διὰ πλειόνων πιστωθῆ παραδειγμάτων ὅτι ὁμοιοὶ τάφοι, οἱ οἱ ἐν Μυκῆναις, εὐρηγται καὶ παρὰ τὰς Θήβας καὶ δὴ, ὅπως ἐκεῖ, καὶ ἐνταῦθα κατὰ συστάδας ἀποτελοῦντες ἴδια, γενῶν ἴσως, νεκροταφεῖα. Ὁ Τσοῦντας ἐν τῷ ἀξιολόγῳ αὐτοῦ βιβλίῳ « Μυκῆναι καὶ Μυκηναῖος πολιτισμὸς » ἐν σελίδι 241-2 τῆς Ἑλληνικῆς ἐκδόσεως γράφει τὰ ἑξῆς. « Πρὸς τὰ δύο ταῦτα στρώματα λαῶν, Ἀχαιῶν ἀφ' ἐνός, Μινυῶν καὶ Δαναῶν ἀφ' ἑτέρου, ἀντιστοιχοῦσι τὰ δύο εἶδη τῶν τάφων, τῶν θολωτῶν καὶ θαλαμοειδῶν καὶ τῶν καθέτων· οἱ πρῶτοι εἶδομεν ὅτι ἐγεννήθησαν ἐκ τῶν ἡμιχώστων καλυβῶν, ἐν τοῖς δευτέροις δὲ ἔθαπτον οἱ λιμνοδαῖοι καὶ ἐλοδαῖοι· ἕνεκα τούτου ἐν Τίρυνθι ἀνεκαλύφθη εἰς κάθετος τάφος καὶ οὐδεὶς θολωτὸς ἢ θαλαμοειδῆς, ἐν Ὀρχομενῷ εἰς μόνος θολωτὸς, ἐν Μυκῆναις δὲ πλείστοι. Κατὰ

¹ Παράβ. Τσοῦνταν ἑ.ἀ. σελ. 135.

ταῦτα καὶ ὅπου ἀλλαγῶ εὐρίσκονται πλείονες θολωτοὶ ἢ θαλαμοειδεῖς τάφοι, ἐκεῖ πρέπει νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι κατέφησαν Ἀχαιοὶ ἢ λαοὶ συγγενεώτεροι μετ' αὐτῶν, ἐν Προοίᾳ δηλ. τοῦ Ναυπλίου, ἐν Ἐπιδαύρῳ, ἐν τῇ Ἀττικῇ, ἐν Θεσσαλίᾳ παρὰ τὰς Παγασάς, ἐν Κρήτῃ, ἐν Ῥόδῳ»¹. Οὐδεμίᾳ ἀνάγκῃ νὰ ἐξετάσω ἐγὼ ἐνταῦθα ἂν εἶναι ἢ δὲν εἶναι κατὰ πάντα ὀρθὸς καὶ ἀνεπίδεκτος ἀμφισβητήσεως ἢ περιορισμοῦ ὁ ἀφορισμὸς οὗτος τοῦ Τσουντα· ἱκανὸν νὰ παρατηρήσω τοῦτο μόνον ὅτι εἰς τοὺς τόπους, οὓς ἐκεῖνος ἀπαριθμεῖ, συγκαταλεχτέαι καὶ αἱ Θῆβαι καὶ τὸ γεγονός τοῦτο εἶναι μεγίστης σπουδαιότητος ὡς πρὸς τὸ καθόλου ζήτημα τὸ εἰς τοὺς ἀρχαιοτάτους κατοίκους τῆς Ἑλλάδος ἀφορῶν, τοὺς Μυκηναίους λαοὺς, ὡς προσφυῶς ὁ Τσουντας αὐτοὺς ἀπεκάλεσε, τὴν προέλευσιν δηλ. αὐτῶν κατὰ τὸπον καὶ χρόνον, τὰς πρὸς ἀλλήλους σχέσεις, τὸν πολιτισμὸν αὐτῶν καὶ τὴν ἔκτασιν γεωγραφικῶς τοῦ πολιτισμοῦ τούτου.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 24ῃ Μαρτίου 1898

Δ. ΦΙΛΙΟΣ

¹ Θαλαμοειδεῖς ἐν τῷ βράχῳ λελαξευμένοι τάφοι εὐρέθησαν καὶ ἐν Δελφοῖς καὶ ἐν Κεφαλληνίᾳ ἀκόμη.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑ

Ἐν Ἐλευσῶνι κατὰ μῆνα Μάϊον τοῦ παρόντος ἔτους 1898 οἱ ἰδιοκτῆται τοῦ αὐτόθι παρὰ τὴν θάλασσαν νοτιοδυτικῶς τοῦ ἱεροῦ κειμένου σαπυνοποιεῖου ἔχοντες χρεῖαν γλυκέος ὕδατος ἐπεχείρησαν τὴν ἀνόρυξιν φρέατος πολὺ πλησίον τοῦ περιβάλλοντος τὸ ἱερὸν τείχος, ἥτοι μόλις πενήτηκοντα περίπου βήματα νοτιοανατολικῶς τοῦ στρογγύλου πύργου Α' (1), ἡ ἰδιωτικὴ δ' αὕτη σκαφὴ ἀπεδείχθη ὅτι παρέχει ὄχι ἄμοιρον ἐνδιαφέροντος συμβολὴν εἰς διαφώτισιν τῆς τοπογραφίας τοῦ παναρχαίου ἱεροῦ, διὸ ἐνόμισα πρέπον νὰ ἐκτεθῶσιν ἐνταῦθα τὰ κατ' αὐτήν. Ἐν τῷ εἰρημένῳ φρέατι ὑπὸ τὸ σημερινὸν ἔδαφος εὐρέθη παχὺ στρῶμα ἄμμου ἀποτεθειμένον ὑπὸ τοῦ διαρρέοντος τὴν παρὰ τὴν Ἐλευσίνα πεδιάδα ποταμοῦ *Κηφισοῦ*, ὅστις συχνάκις μεταλλάσσων κοίτην ἐκβάλλει νῦν εἰς διάφορα μέρη ἔξω τοῦ νῦν χωρίου, βορειοανατολικῶς τοῦ ἱεροῦ καὶ εἰς ἀπόστασιν ἡμισείας ὥρας περίπου ἀπ' αὐτοῦ. Ὅτι ὁ ποταμὸς οὗτος ἐν χρόνοις παλαιότεροις τῶν ῥωμαϊκῶν ἔρρεε πολὺ πλησιέστερον πρὸς τὸ ἱερὸν ἢ ὅτε ἐκτίσθη ἡ νῦν ἐν ἐρειπίοις σωζομένη παρὰ τὴν εἰς Ἀθήνας ἀμαξιτὴν ὁδὸν ῥωμαϊκὴ γέφυρα, ἦτο καὶ πρότερον γνωστόν, διότι παρ' αὐτὴν τὴν γραμμὴν τοῦ σιδηροδρόμου μεταξὺ τῶν ἐρειπίων τοῦ ἀρχαίου ὕδραγωγείου καὶ τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ ὑπάρχουσι λείψανα ἀρχαίου προχώματος τοῦ ποταμοῦ, κατεσκευασμένου τὸ πλεῖστον ἐκ συμπήκτων (*ἀρouraίων*) λίθων, οὗ τὰ ἔγχη εἶνε φανερὰ μέχρι τῶν πρὸς τὴν Μαγούλαν ὑψωμάτων (2), τούτου δὲ τοῦ προχώματος ἡ γραμμὴ προεκτεινομένη διέρχεται ἐντὸς τοῦ σημερινοῦ χωρίου πολὺ πλησίον τοῦ ἱεροῦ (πλησιέστερον τῆς γνωστῆς μεσαιωνικῆς

(1) Ἴδε Πρακτικὰ τῆς Ἀρχ. Ἐτ. 1887 πλν. 1. καὶ 1895 σελ. 162.

(2) Εὐκταίον εἶνε νὰ σημειωθῶσι τὰ ὄχι ἀνάξια λόγου λείψανα τοῦ προχώματος τούτου ἐν νεωτέρῳ ἐκδόσει τοῦ Γερμανικοῦ χάρτου τῆς Ἀττικῆς ἢ ἐν ἄλλῳ τινὶ χάρτῃ.

ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Ζαχαρίου). Οἴκοθεν ἐννοεῖται ὅτι πρὸ τῆς κατασκευῆς τοῦ προχώματος τούτου (κτισθέντος πιθανῶς κατὰ τὸν Δ' π. Χ. αἰῶνα) ὁ ποταμὸς ἔρρεεν ἔτι μᾶλλον πλησιέστερον πρὸς τὸν λόφον τῆς ἐλευσινιακῆς ἀκροπόλεως. Βραδύτερον ἐν Ῥωμαϊκοῖς χρόνοις ὁ ποταμὸς ἀπεσύρθη πολὺ ἀπωτέρω τοῦ εἰρημένου προχώματος καὶ ἔρρεεν ὅπου σώζεται νῦν ἐν ἐρειπίοις ἡ γέφυρα, σήμερον δὲ τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ ρεύματος ῥέει ἔτι ἀπωτέρω, ἐκεῖθεν τῆς Ῥωμαϊκῆς γεφύρας. Ἦδη διὰ τῆς σκαφῆς τοῦ εἰρημένου πλησίον τοῦ πύργου Α' φρέατος βεβαιοῦται ὅτι ἐν προϊστορικοῖς χρόνοις ὁ ποταμὸς περιέλειχε τὸ τε βορειανατολικὸν καὶ τὸ ἀνατολικὸν κράσπεδον τοῦ λόφου τῆς ἀκροπόλεως, ἐκβάλλων εἰς τὴν θάλασσαν παρὰ τὸν μέχρι τοῦδε σωζόμενον ἀρχαῖον τεχνητὸν λιμένα, ὥστε μέγα μέρος τοῦ ἱεροῦ κεῖται ἐπὶ τῆς προτέρας κοίτης τοῦ ποταμοῦ, ἧτοι τὰ Μεγάλα Προπύλαια, καὶ ἅπαν τὸ ἔξω τοῦ πρὸς ἀνατολὰς τετραμμένου τμήματος τοῦ Πεισιστρατείου πλινθίνου τείχους (Σ'''' μέχρι Σ⁵). Ἐν τούτῳ τῷ μέρει κεῖται καὶ τὸ Καλλίχορον φρέαρ καὶ τὰ ἐνδοτέρω τῶν Μεγάλων Προπυλαίων ὑπάρχοντα ἕτερα δύο φρέατα, ἅτινα πάντα πορίζονται τὸ ὕδωρ αὐτῶν ἐκ τῶν ἡρέμα ὑπογείως ἐκ τοῦ ὄρους κατερχομένων πηγῶν τοῦ ποταμοῦ. Ὁμοίως καὶ σήμερον τὸ φρέαρ, ἐξ οὗ συνήθως πορίζονται τὸ ὕδωρ αὐτῶν οἱ Ἐλευσῖνιοι, ἧτοι ἡ *Καλὴ Πηγὰδα*, κεῖται καὶ αὐτὸ ἐντὸς τῆς κοίτης τοῦ ποταμοῦ ὑπ' αὐτὰ τὰ λείψανα τῆς ἀνωτέρω μνημονευθείσης Ῥωμαϊκῆς γεφύρας· τὸ δὲ μὴ διαρρεόμενον ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ μέρος τῆς πεδιάδος δὲν παρέχει ὕδωρ πόσιμον. Οἱ χρόνοι, καθ' οὓς ὁ Κηφισὸς ἔρρεε πλησίον τοῦ πύργου Α' εἶνε βεβαίως πολὺ παλαιοί, ἀλλ' ὄχι παλαιότεροι τοῦ συνοικισμοῦ τῆς Ἐλευσίνας, διότι ἐντὸς τοῦ αὐτόθι ἀρτίως ἀνορυχθέντος φρέατος ὁμοῦ μετὰ ξύλων παρασυσθέντων ὑπὸ τοῦ ρεύματος ἐκ τοῦ ὄρους εὐρέθησαν ἐν τῇ ἄμμῳ εἰς βάθος 5,50 μ. ὑπὸ τὸ σημερινὸν ἔδαφος καὶ ὄστρακὰ τινὰ προϊστορικῶν ἀγγείων, τῶν μὲν ἐκ πηλοῦ ἐρυθροῦ ἐστιλβωμένου διὰ τριβῆς, τῶν δὲ ἐξ ἐρυθροῦ ἐπίσης πηλοῦ ἀλλὰ μετὰ ἐπιχρίσματος ἐκ φαιομέλανος πηλοῦ ὁμοίου τῷ τῶν *λυδικῶν* λεγομένων προϊστορικῶν ἀγγείων. Τῶν ὄστράκων τούτων καταφανῆς εἶνε ἡ ὁμοιότης πρὸς ὄστρακα ἐν βαθύτατα κειμένας πυραῖς

(57, 56, 59)(1) τῆς παναρχαίας νεκροπόλεως εὐρεθέντα, ὥστε ἡ πλησίον τοῦ πύργου Α' εὐρεθεῖσα κοίτη τοῦ ποταμοῦ ἀνάγκη νὰ θεωρηθῆ σύγχρονος ταῖς παλαιοτάταις τῶν πυρῶν τῆς παναρχαίας νεκροπόλεως. Ἐπίσης ἐν πολὺ παλαιοῖς χρόνοις νομίζω ὅτι καὶ ἐγκατέλιπε τὴν παναρχαίαν ταύτην κοίτην ὁ ποταμὸς ἀπομακρυνθεὶς (ἄδηλον πόσον) τοῦ λόφου τῆς ἐλευσινιακῆς ἀκροπόλεως, ὅχι μόνον διότι ἐν τῷ προειρημένῳ φρέατι δὲν εὐρέθησαν ὄστρακα νεώτερα τῶν προϊστορικῶν, ἀλλὰ καὶ διότι δὲν μοι φαίνεται πιθανὸν ὅτι θὰ ἐκτίζετο τὸ Καλλιχόρον φρέαρ, ὡς εἶνε ἐκτισμένον, ἂν ἔμελλε νὰ εἶνε ἐκτεθειμένον εἰς τὸ ρεῦμα. Ἡ εὐρεθεῖσα λοιπὸν παρὰ τὸν πύργον Α' κοίτη πρέπει νὰ θεωρηθῆ παλαιότερα τοῦλάχιστον τῆς νῦν σωζομένης κατασκευῆς τοῦ Καλλιχόρου φρέατος, ἴσως δὲ καὶ αὐτῆς τῆς ἀρχικῆς κατασκευῆς αὐτοῦ.

Σημειωτέον ἐνταῦθα πρόσέτι καὶ τοῦτο ὅτι πλὴν τοῦ μνημονευθέντος ἐκ συμπήκτων λίθων προχώματος ὑπάρχει κατὰ τὴν ἐξ Ἐλευσίνος εἰς Μαγούλαν ὁδὸν καὶ ἄλλο πρόχωμα πολὺ μεγάλου μεγέθους κατεσκευασμένον μόνον ἐκ χώματος. Ἡ χρονολογία αὐτοῦ εἶνε ἄδηλος, ἂν δὲν ἐρευνηθῆ ἐπισταμένως δι' ἀνασκαφῆς.

Α. Ν. Σ.

(1) Ἐφημ. Ἄρχ. 1898 σελ. 60 ἐξ. παρένθ. πίν. σελ. 29-30.

ΕΦΗΜΕΡΙΣ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ

ΓΠΘ

ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΡΙΤΗ

Τῆς Ἐφημερίδος ἐκδίδονται κατ' ἔτος τέσσαρα τεύχη σχήματος τετάρτου, ἀποτελοῦντα ἓνα τόμον συγκείμενον ἐκ δώδεκα τοῦλάχιστον τυπογραφικῶν φύλων καὶ δώδεκα πινάκων.

Μέχρι τοῦδε ἐξεδόθησαν :

Τόμος Α' 1883, ἐκ 18 τυπ. φύλ. μετὰ 13 πινάκων, ὧν 4 διπλοὶ, καὶ 9 ἀπεικονισμάτων ἐν τῷ κειμένῳ.

Τόμος Β' 1884, ἐκ 14 τυπ. φύλ. μετὰ 12 πινάκων, ὧν 7 διπλοὶ, καὶ 7 ἀπεικονισμάτων ἐν τῷ κειμένῳ καὶ παρενθέτων πινάκων.

Τόμος Γ' 1885, ἐκ 17 τυπ. φύλ. μετὰ 12 πινάκων, ὧν 8 διπλοὶ, καὶ 14 ἀπεικονισμάτων ἐν τῷ κειμένῳ καὶ παρενθέτων πινάκων.

Τόμος Δ' 1886, ἐκ 17 τυπ. φύλ. μετὰ 13 πινάκων, ὧν 4 διπλοὶ, καὶ 10 ἀπεικονισμάτων ἐν τῷ κειμένῳ καὶ παρενθέτων πινάκων.

Τόμος Ε' 1887, ἐκ 14 τυπ. φύλ. μετὰ 13 πινάκων, ὧν 6 διπλοὶ, καὶ 38 ἀπεικονισμάτων ἐν τῷ κειμένῳ καὶ παρενθέτων πινάκων.

Τόμος ΣΤ' 1888, ἐκ 13 τυπ. φύλ. μετὰ 12 πινάκων, ὧν 5 διπλοὶ, καὶ 20 ἀπεικονισμάτων ἐν τῷ κειμένῳ καὶ παρενθέτων πινάκων.

Τόμος Ζ' 1889, ἐκ 14 τυπ. φύλ. μετὰ 13 πινάκων, ὧν 1 διπλοῦς, καὶ 12 ἀπεικονισμάτων ἐν τῷ κειμένῳ.

Τόμος Η' 1890, ἐκ 15 τυπ. φύλ. μετὰ 13 πινάκων, ὧν 1 διπλοῦς, καὶ 11 ἀπεικονισμάτων ἐν τῷ κειμένῳ καὶ παρενθέτων πινάκων.

Τόμος Θ' 1891, ἐκ 12 τυπ. φύλ. μετὰ 15 πινάκων, ὧν 1 διπλοῦς, καὶ 4 ἀπεικονισμάτων ἐν τῷ κειμένῳ καὶ παρενθέτου πίνακος.

Τόμος Ι' 1892, ἐκ 16 τυπ. φύλ. μετὰ 13 πινάκων, ὧν 1 διπλοῦς, καὶ 13 ἀπεικονισμάτων ἐν τῷ κειμένῳ.

Τόμος ΙΑ' 1893, ἐκ 14 τυπ. φύλ. μετὰ 15 πινάκων, ὧν 1 διπλοῦς, καὶ 11 ἀπεικονισμάτων ἐν τῷ κειμένῳ καὶ παρενθέτων πινάκων.

Τόμος ΙΒ' 1894, ἐκ 17 τυπ. φύλ. μετὰ 14 πινάκων, ὧν 1 διπλοῦς, καὶ 8 ἀπεικονισμάτων ἐν τῷ κειμένῳ καὶ παρενθέτου πίνακος.

Τόμος ΙΓ' 1895, ἐκ 17 τυπ. φύλ. μετὰ 12 πινάκων, ὧν 6 διπλοὶ, καὶ 26 ἀπεικονισμάτων ἐν τῷ κειμένῳ καὶ παρενθέτων πινάκων.

Τόμος ΙΔ' 1896, ἐκ 17 τυπ. φύλ. μετὰ 12 πινάκων, ὧν 1 διπλοῦς, καὶ 14 ἀπεικονισμάτων ἐν τῷ κειμένῳ καὶ παρενθέτου πίνακος.

Τόμος ΙΕ' 1897, ἐκ 13 τυπ. φύλ. μετὰ 12 πινάκων, ὧν 2 διπλοὶ, καὶ 13 ἀπεικονισμάτων ἐν τῷ κειμένῳ.